

V Italiji vse po starem

BOJAN BREZIGAR

Pravzaprav človek ne ve, ali naj se joče, ali pa naj se od srca nasmeje. Zahteva, ki jo je na včerajšnji tiskovni konferenci postavil tržaski deničarski odvetnik Paolo Sardos Albertini, po kateri naj bi Slovenci »vrnili« njegovi organizaciji Legi nazionale Prosvetni dom na Opcinah, je namreč bolj iz trte izvita kot tudi najbolj maksimalistične dosedanje zahteve istrskih beguncev, ki jih Sardos Albertini zastopa. Prosvetni dom je bil namreč prodan slovenski nepremičninski družbi z veljavno kupoprodajno pogodbo. Prodala ga je italijanska država, tako da niti prodajalec ne more biti sumljiv.

Dogodek bi bil zane-marljiv, ko bi ne sumili, da sodi v sklop stopnjevanja napetosti v odnosih med državama. Ta napetost je v interesu italijanske desnice, ki želi tako pogojevati Dinijevo vlado in ovirati vsako pobudo, ki bi lahko pomenila zblizevanje med Slovenijo in Italijo.

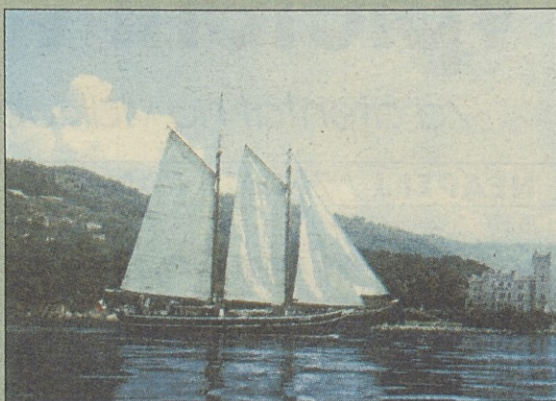
Desnica je torej na pohodu že dalj časa. To seveda ne preseneča. Pričakovati pa bi bilo, da ima za to vsaj tehtne razloge, oziroma, da italijanska vlada ravna tako, da bi bila lahko desnica - s svojega zornega kota - zaskrbljena. Pa očitno tako ni. Zgovoren je primer včerajšnjega srečanja predstavništva enotnega solskega odbora z ministrstvom za solstvo, ki je solnike slovenske manjšine sicer sprejel, bil je zelo priazen, obljubil pa ni nič. Oziroma, od treh osrednjih vprašanj, ki so mu jih Slovenci predstavili, je negativno odgovoril na protest proti združevanju slovenskih sol - v vsaki vasi le ne morete imeti sole, je dejal - o priznanju glasbene sole Glasbene matice in dvojezičnega solskega centra v Beneški Sloveniji, torej o vprašanjih, ki sodita v sklop italijansko-slovenskih pogovorov in ki ju manjšina že dolga leta odločno postavlja, pa ni sprejel nobene obveze. Z izjemo obljube, da bo morda obiskal solski center v Beneški Sloveniji.

Samo skrajni optimisti torej vidijo v dogajanjih zadnjih dni znake velikega zblizanja. Četudi so na diplomatski ravni dejstva, ki bi lahko na to kazali, jih v praksi res ni.

Jadrnica Wwf po Sredozemlju

Danes bo iz grljanskega pristana odplula jadrnica Wwf Oloferne, ki bo do 30. septembra potovala vzdolž italijanske obale do Genove. Glavna namen tega križarjenja sta kontrola stanja ter vzpodbujanje varstva Sredozemskega morja. V mestih, kjer se bo zasidrala, bodo aktivisti naravovarstvene organizacije priredili razstave, informativna srečanja in tiskovne konference, da bi ljudi seznanili s problemi onesnaženja morja in obale.

Na 6. strani

Danes se začne četrti Mittelfest

CEDAD - Pet dni nabitih s prireditvami najrazličnejši zvrsti, umetniskih govoric in jezikov: to ponuja letošnji, četrti Mittelfest, ki se začneja danes popoldne ob prisotnosti predsednice deželnege odbora FJK Alessandre Guerra in slovenskega ministra za kulturo Sergija Pelhana. Pozno zvečer (ob 23. uri) bo na trgu pred stolnico na sporedu tudi edina gledališka predstava v slovenščini, in sicer Cankarjeva Lepa Vida.

Na 9. strani

RIM / PREDSTAVNIKI MANJŠINE PRI MINISTRU PROTI »RACIONALIZACIJI« SLOVENSКИH ŠOL

Lombardi pa vztraja

Nobene obljube v zvezi s priznanjem šole v Benečiji in Glasbene matice

Sardos Albertini: Lega Nazionale zahteva openski Prosvetni dom

TRST - Nacionalistična organizacija Lega Nazionale zahteva "vrnitev" openskega Prosvetnega doma. To zahtevo je na včerajšnji tiskovni konferenci postavil predsednik Paolo Sardos Albertini, ki je zadevo posredno povezal z vprašanjem vrnitve Narodnega doma. Dejal je tudi, da zahteva ni naperjena proti slovenski manjšini (!), a pomeni politični pritisk na Italijo in Slovenijo. Prosvetni dom je s kupo-prodajno pogodbo prešel v last družbe Dom, ki ga daje v najem openskim društvom, zato ne more biti govora o kaksnem vračanju, so dejali predstavniki društva Tabor in ZSKD.

Na 5. strani

RIM - Minister za solstvo Giancarlo Lombardi in direktor odseka za kulturne izmenjave Antonio Argenti sta včeraj sprejela predstavništvo enotnega solskega odbora, ki ga je spremljal sen. Darko Bratina.

V daljšem pogovoru so slovenski senator in predstavniki enotnega solskega odbora Marta Kopun Kosuta, Livio Semolič, Tomaz

Simčić in Andrej Berdon izročili ministru dokument, v katerem so orisali glavne probleme slovenske šole v Italiji in zahtevali njihovo rešitev.

Lombardi, kot je poudaril tudi v kratkem pogovoru za Primorski dnevnik, načelno podpira zaščito slovenske šole, obenem pa se zavzema za racionalizacijo strukture in prosi manjšino za prožnost. Čas

bo pokazal, kdaj bo obrodilo včerajšnje srečanje in kaksni bodo sadovi. Dejstvo pa je, da je Lombardi izkazal predstavnikom slovenskih solnikov precejšnjo pozornost in jim omogočil, da so orisali njemu, predvsem pa njegovemu sodelavcu Argentiju probleme slovenske šole v Italiji in jih uokvirili v širši kontekst manjšinske problematike.

Na 5. strani

NEMOČ ZAHODA / ITALIJA BO POČAKALA NA PETKOVE SKLEPE

O Bosni spet nič novega

SARAJEVO, RIM - Agonija Zepe se nadaljuje, kot da bi Srbi do zanjega hoteli cimveč vnovčiti, saj je vsakomur jasno, da lahko vsak trenutek s svojo oborožitveno premocijo strejo odpor bosanskih vladnih sil. Unproforovci so se znasli med dvema ognjema, saj jih bodo Srbi likvidirali, če bi Natova letala posegla, Bosnjaki pa jih bodo uporabili kot žive šcite, ker nočejo braniti Zepe.

V tej nedopustni agoniji pa je italijanska vlada včeraj sklenila, da bo počakala na sklepe petkove londonske seje kontaktne skupine, vsekakor pa vlada ni proučila možnosti italijanskega vojaškega posega. To je razočaralo vse tiste politične sile, ki so zahtevale odločnejše sklepe, nekateri politiki pa so se oddahnili. Predsednik Scalfaro, ki je s svojimi ostrimi besedami prebudil otopelo vest Italijanov, je včeraj navedel, da obstajajo tudi druga odločna sredstva in ne samo vojaška.

Na 3. in 15. strani

Omizje o pravilih še brez rezultatov

RIM - Včerajšnji drugi krog pogajanj med levosredinskim in desnosredinskimavezništvom o novih političnih pravilih je bil po oceni udeležencev, med katerimi je bil kot opazovalec tudi predstavnik Severne lige, zgolj spoznavalen. Nobenih konkretnih korakov naprej torej, toda vodja levosredinske delegacije Veltroni je prepričan, da bo jutrisnje nadaljevanje pogajanj »odresitveno«. Vsaka stran namreč čaka, da ji sogovorniki odgovorijo na njene predloge, ti pa so za sedaj še vedno zelo narazen.

Na 3. strani

KOLESARSTVO / NA VČERAJSNJI ETAPI

Smrt na Touru

Italijanski kolesar Fabio Casartelli je silovito trčil z glavo v obcestni kamen - Etape niso prekinili - Pred tremi leti je zmagal tudi na Trofeji ZŠSDI

CAUTERETS (FRANCIJA) - Včerajšnja, 15. etapa francoskega Toura, največje etapne dirke na svetu, je imela tragičen epilog. Med etapo se je namreč smrtno ponesrečil italijanski kolesar Fabio Casartelli. Po hudem padcu in trčenju v obcestni kamen za ubogega Casartellija ni bilo več pomoči, kljub zdravniški negi in da so kolesarja nemudoma s helikopterjem odpeljali v bolnišnico. Etape niso prekinili, zmagal pa je domači kolesar Richard Virenque.

Vest je odjeknila tudi med našimi privrženci kolesarstva, saj je Casartelli leta 1992 zmagal na lonjerski dirki za Trofejo ZŠSDI.

Na 18. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Udarec 'ndragheti in desnici

Po dveh letih se je zaključila izredno razsežna preiskava, ki je v povsem drugačni luči predstavila 'ndragheto ter osvetlila njene odgovornosti in odgovornosti desnice pri »uporu« v Reggio Calabrii leta 1970.

Stran 2

Spet zaprta Obalna cesta

Zaprtje Obalne ceste v Trstu, kjer so utrjevali pobojce, je povzročilo precej zastojev v prometu. Tezave pa se obetajo tudi uporabnikom Furlanske ceste.

Stran 7

Verdijeva simfonična sezona

Ruska in francoska glasba bosta predvsem označevali jesensko simfonično sezono gledališca Verdi. Na sporedu je 29 koncertov v Trstu in Vidmu.

Stran 7

Dirka spoštljivo starih lepotic

Med Novo Gorico, Gorico, Gradezem in Trstom se bo odvijala 7. mednarodna voznja muzejskih avtomobilov.

Stran 10

Joe Calavita pri Jadranu

Jadran je za prihodnje prvenstvo B lige od tržskega Illycaffēja najel 209 cm visokega Joeja Calavito, ki lahko igra tako centra kot krilo.

Stran 19

NOVICE

Pokojninska reforma od danes v senatu

RIM - Osnutek zakona o pokojninski reformi, ki ga je pretekli petek odobrila poslanska zbornica, je priromal v senat. Danes se bo začela razprava v skoraj vseh komisijah, ki morajo izraziti svoje mnenje, in tudi v komisiji za delo, ki mora opraviti vsebinsko analizo predloga in sestaviti poročilo o njem. O datumu, ko naj bi reformni predlog prisel v senatno zbornico, bodo danes razpravljali predsedniki senatnih skupin, prevladuje pa domneva, da naj bi se to zgodilo konec prihodnjega tedna, tako da bi senatorji lahko končali glasovanje konec prvega tedna avgusta.

Berlusconi prodal del svoje TV lastnine?

MILAN - Uradnega sporočila sinoči še ni bilo, glasovi in domneve o prodaji deležev družbe Mediaset, ki je lastnica Berlusconijevega televizijskega imperija, pa so se po mednarodnih tiskovnih agencijah vrstili ves dan. Popoldne je Fininvestov glasnik in za njim tudi sam predsednik Confalonieri zanikal, da bi prišlo do sporazuma, o katerem je že zjutraj poročal ugledni ameriški »The Wall Street Journal«. Po njegovem pisanju naj bi grupa Fininvest sklenila sporazum o prodaji 45 odstotkov Mediaseta, in sicer 25 odstotkov navezi Al Waleed - Richemont - Kirch in 20 odstotkov neki skupini italijanskih bank. Posel naj bi Fininvestu navrgel 3.514 milijard lir, Berlusconi pa bi ohranil nadzor nad svojimi televizijami.

V milanskih finančnih krogih ne izključujejo, da so pogajanja še v teku, in to ne samo z navezo, ki jo vodi saudski princ Al Waleed, ampak tudi z avstralskim založniškim magnatom Rupertom Murdochom.

Znižanje nočnih cestnin za avtoprevoznike

RIM - Ministrski svet je včeraj odobril poskusno 10-odstotno znižanje avtocestnih tarif za tovornjake TIR, ki vozijo ponoči, od 22. do 6. ure. Ukrep, vsebovan v zakonskem odloku, bo začel veljati 15. avgusta in bo poskusno v veljavi do 31. decembra. Odlocitev vlade sodi v okvir dogovorov z avtoprevozniki, njen glavni namen pa je zmanjšati gostoto dnevnega prometa po avtocestah.

Zakonca Michittu oktobra pred sodniki

FIRENCE - Preiskovalni sodnik Giuseppe Soresina je včeraj določil datum preliminarne avdience, na osnovi katere se bo odločil, ali naj ugodí zahtevi pravdnika Piera Vigne, da bi sodili zakoncema Donatelli Di Rosa in Aldu Michittu. Avdience bo 12. oktobra, zakonca pa sta obdolžena samoobrekovalja in obrekovanja generala Monticoneja in drugih vojskanih častnikov, ki sta jih Di Rosa in Michittu obtožila trgovanja z orožjem in načrtovanja vojskega udara. Soresina je te obtožbe medtem arhiviral, saj so izvidi na trupu desničarskega ekstremista Giannija Nardija dokazali, da gre res za njegove ostanke. 18. oktobra se bo na sodišču v Firencih nadaljeval tudi proces proti Donatelli Di Rosa in njenemu možu, tokrat zaradi goljufije in poskusa izsiljevanja generala Monticoneja.

REGGIO CALABRIA / KONČANA PREISKAVA MOGOČNIH RAZSEŽNOSTI

Desnica ter 'ndragheta vpleteni v »upor« v Reggio

Za atentat na vlak obtožena tudi poslanec in senator NZ

NEAPELJ / ZARADI KAMORISTIČNEGA ZDRUŽEVANJA

Gava bo novembra moral pred sodnike

NEAPELJ - Bivsemu notranjemu ministru Antoniu Gavi, stirim bivsim parlamentarcem, bosoma Carmineju Alfieri in Pasqualeju Galassu ter 74 drugim osebam (podjetniki, krajevni upravitelji in člani klana Alfieri) bodo sodili 28. novembra letos. Tako je po več kot 14 ur trajajoči obravnavi odločil neapeljski sodnik za predhodne preiskave Antonio Sensale, ki pa je bivšega demokrščanskega poslanca Alfreda Vita oprostil obtožbe kamorističnega združevanja (Vito je vpleten v druge preiskave neapeljske podkupninske afere in je v prejšnjih letih pristal na dogovorno kazen ter je že vrnil pet milijard lir). Obravnave se je udeležil tudi podjetnik Francesco Terraciano, ki so ga po daljšem skrivanju aretirali v nedeljo, vendar je vest v javnost prišla šele včeraj. Sodni postopek se nanasa na odnose med politiko in organiziranim kriminalom, pričel pa se je prav po izpovedih samega Alfierija in Galassa. Vanj so vpleteni se biva poslanca Raffaele Russo (KD) in Raffaele Mastrantuono (PSI) ter biva senatorja Vincenzo Meo in Francesco Patriarca (oba KD). Vsi moraj odgovarjati zaradi kamorističnega združevanja. Javni tožilci protimafijske direktije so predstavili 103 zahteve po sojenju, pri čemer so ločili položaj bivšega ministra Paola Cirina Pomicina in Vincenza Scottija, ki ju bremenijo enake obtožbe, vendar se preiskava proti njima še nadaljuje.

Poleg Alfreda Vita je sodnik Sensale oprostil se gradbenika Bruna Brancaccia in podjetnika Vincenza in Antonia Agizzo. Locili so tudi položaj bosa Raffaeleja Falange, ki je trenutno zaprt v Tuniziji, Carla Montelle in drugih deset oseb, med katerimi so številni manjši

podjetniki, katerim bodo sodili po skrajšanem postopku. Javni tožilec pa se je uprl, da bi po tem postopku sodili skesancema Alfieri in Galassu ter drugim, ki sodelujejo s preiskovalci.

Postopek, ki je septembra 1984 privedel do aretacije Antonia Gave, bivših starih parlamentarcev in drugih 92 oseb, je omogočil osvetlitev vloge bosa Alfierija kot »političnega referenta« v začetku osemdesetih let, in sicer po »porazu« Nove organizirane kamore Raffaeleja Cutola. »Poraz« je sledil umoru Vincenza Casilla, »namestnika« samega Cutola, ki sta ga organizirala Alfieri in Cutolo. Kot so povedali skesanci, je Cutolo pridobil »neizmerno moč« po pogajanjih za osvoboditev bivšega deželnega odbornika Cira Cirilla, ki so ga leta 1981 ugrabile Rdeče brigade. V zameno za njegovo izpustitev naj bi Cutolo od najvišjih demokrščanskih predstavnikov zahteval, da podjetja, ki jih je kontroliral, lahko sodelujejo pri porazdeljevanju zakupov za obnovo Kampanije, katero je prizadel potres. Po porazu Cutolovega klana naj bi bil novi »referent« političnih predstavnikov postal prav Alfieri. V zameno za kontrolo zakupov naj bi bila njegova kriminalna organizacija zagotovila pomoč ob volitvah.

Zagovornik Antonia Gave, odvetnik Carlo Taormina, je seveda zahteval, da bivšega vidnega in vplivnega politika oprostijo, češ da Pasquale Galasso ni nikoli dejal nič takega, kar bi omogočilo obtožbo Gave. Za slednjega in druge bivše parlamentarce (z izjemo Scottija) je pravdnistvo prejelo dovoljenje za pričetek postopka leta 1993. Po mnenju pravdnistva je bil Gava »najvišji politični referent klana Alfieri«.

RIM - »Take organizacije,« so povedali na včerajšnji tiskovni konferenci, »ne moremo enostavno označiti kot 'ndragheta. Gre za nekaj veliko bolj zamotanega in ne vemo, če je italijanska država, s pomanjkljivostmi v svojem sodnem sistemu, dovolj zrela za boj proti tako razvitemu kriminalu.« Ugotovitev ni spodbudna, daje pa pravo podobo komaj zaključene operacije »Olimpia« in razsežnosti, ki jih je kriminal dosegel v zadnjih 25 letih v Reggio Calabrii. Razkrila je organizacijski in operativni razvoj 'ndraghete ter povezave s političnimi in institucionalnimi krogi ter z izkrivljenimi masonskimi lozami. Prav gotovo predstavlja mejnik v obravnavanju 'ndraghete, ki ni več opisana kot skupek rivalskih skupin, temveč kot dobro organizirana verticistična struktura, ki si je nadela tudi novo ime, »Cosa Nuova«.

Preiskava je trajala dobri dve leti, vloženih je bilo 481 zahtev po aretaciji, sodniki so ugodili 317, kar je vsega spostovanja vredna številka. Preiskovalci so pri svojem delu segli vse do leta 1970, do upora v Reggio Calabrii. Pravijo namreč, da je res slo za spontan upor, vendar sta se vanj vključili tako desnica kot 'ndragheta. Slednja je sodelovala pri atentatih, med katerimi je bil tudi atentat na vlak »Frecia del Sud«, pri katerem je izgubilo življenje 6 ljudi, 76 pa je bilo ranjenih. Sprva so zadevo arhivirali, češ da je slo za nesrečo. V zvezi s tem dogodkom sta jamstveno obvestilo za »sodelovanje pri pokolu« prejela tudi senator Meduri in poslanec Aloj (oba predstavnika Nacionalnega zavezništva). Veliko pomoč pri preiskavi je dalo 27 skesancev, med katerimi velja omeniti Giacoma Laura, ki je pojasnil, kako je 'ndragheta znala izkoristiti velilanske vsote javnega denarja, ki je prihajal v Reggio. Poleg tega so odkrili storilce in navdihovalce več kot sto umorov in kanale, po katerih je 'ndragheta sodelovala s tujnino (Svica, Avstrija, bivša Jugoslavija, severna Evropa, ZDA, Kanada, Avstralija, Juzna Amerika).

GIBANJA / PO PODATKIH STATISTIČNEGA ZAVODA ISTAT

Industrijska dejavnost še naprej raste Maja za 6,2 odstotka višja kot lani

Nadaljuje se tudi živahen izvozni ritem in dotok novih delovnih naročil

RIM - Italijanska industrijska proizvodnja je nadaljevala strmo rast tudi v maju, ko se je po podatkih zavoda Istat povečala za 6,2 odstotka v primerjavi z enakim mesecem lani, medtem ko je v prvih petih mesecih leta porasla za 7,3 odstotka.

Istat je včeraj objavil tudi podatke o obsegu prometa in o naročilih za industrijo v preteklem aprilu. Naročila so se v primerjavi z lanskim aprilom povečala za kar 20 odstotkov, promet pa je porasel za 13,2 odstotka.

Do največjega porasta proizvodnje je maja prišlo v sektorjih precizne mehanike (+29,4%), pisarniških strojev (+16,4%), mehanskih strojev in naprav (+15,9%), gume in plastičnih mas (+12,3%), avtomobilov (+12,3%) in oblačil (+11,7%), medtem ko je upadla proizvodnja radiotelevizijskih sprejemnikov (-5,3%) in naftnih derivatov (-1,4%). Glede na ekonomsko namenjenost proizvodov se je najbolj povečala proizvodnja investicijskih dobrin (+9,2%), na drugem mestu so dobrine za široko porabo (+5,8%), na tretjem pa vmesne dobrine (+5,6%).

Gibanje delovnih naročil kaže, da tako živahni proizvodni rasti se naprej botruje predvsem izvoz. Aprila se je npr. letna stopnja rasti naročil povečala za 20,1 odstotka, k čemur so z 31 odstotki prispevala naročila iz tujine, s 14,1 odstotka pa domači trg. Podobno velja tudi za promet, ki se je povečal za 13,2 odstotka (30,1% izvoz, 7,3% domači trg).

Podražitev vode za 2,5 odstotka

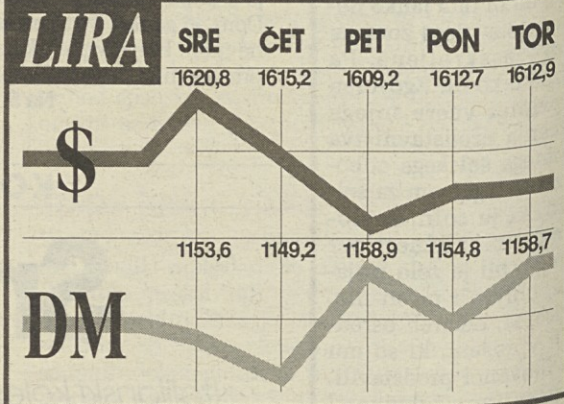
RIM - Italijanska gospodinjstva čaka podražitev vode. Medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje CIPE je namreč odobril 2,5-odstotno podražitev tarif za vodo, ki bo veljala retroaktivno od 1. januarja letos. Sklep, ki ga je podpisal proračunski minister Rainer Masera, je bil včeraj objavljen v uradnem listu, veljal pa bo do 31. decembra letos, ko bodo začele veljati nove, z nedavnim zakonom določene tarife.

Najemnine za več kot 4% dražje

RIM - Od 1. avgusta se bodo stanovanjske najemnine, ki jih uravnava tim. zakon o pravični stanarini, zvišale za najmanj 4,35 odstotka. Zavod Istat je namreč včeraj potrdil, da se je indeks cen blaga široke porabe junija zvišal za 5,8 odstotka, kar pomeni, da se bodo najemnine, ki se prilagajajo temu indeksu v višini 75 odstotkov njegove vrednosti, po višale za 4 odstotka, medtem ko bo zvišanje najemnin za urade in trgovine znasalo 7,35 odstotka.

Nov padec dolarja potlačil trge

MILAN - Nova osibitev dolarja je včeraj pomagala marki, da je spet pridobila nekaj izgubljenih pozicij, lira pa je preživela razmeroma mirno dan in rahlo popustila le do nekaterih močnejših bankovcev. Padec dolarja je imel negativne posledice tudi na trgu državnih vrednotnic in na milanski delniški borzi, kjer je zadnji indeks Mibtel izgubil 1,68 odstotka, čeprav je bilo poslovanje za kar solidnih 640 milijard lir.

ADRIA
ADRIA AIRWAYS
SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
BARCELONO, FRANKFURT,
LONDON, MÜNCHEN,
ISTANBUL, MOSKVO,
KOPENHAGEN, PARIZ,
PRAGO, RIM, SKOPJE, SPLIT,
TIRANO, DUNAJ, ZÜRICH

Informacije in rezervacije:

- ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
- prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312
- ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
- ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512

ITALIJA / POGAJANJA LEVE IN DESNE SREDINE O POLITIČNIH PRAVILIH

Glavna vprašanja čakajo na jutrišnji, odločilni krog

Leva sredina hoče ustavno reformo, desna pa vsiljuje svoje rešitve

RIM - Včerašnji krog pogajanj med levo in desno sredino o tako imenovanih pravilih politično-institucionalnega življenja se je končal brez posebnih konkretnih rezultatov, kar pa se ne pomeni, da je bil neploden. Delegaciji obeh zavezništov, ki se jima je včeraj pridružil tudi predstavnik Severne lige, se bosta spet sesli že jutri, ko naj bi odgovorili na predloge, ki sta jih tako ena kot druga stran ponudili včeraj.

Po besedah Walterja Veltronia, ki je vodil levosredinsko delegacijo, bo jutrišnje srečanje »resilo«, potem ko je bilo včerašnje »precej zapleteno«. Desnosredinski pol naj bi dolgoval svojim sogovornikom odgovor, ali sprejema, da bi se v tej zakonodajni dobi začeli ustavodajno fazo, medtem ko naj bi levi center po besedah Giannija Lette dolgoval dokončni odgovor na predlog desnega centra o uvedbi predsedniškega sistema. Berlu-

sconijevi mozje so ponudili tudi svoj predlog o tim. »par condicio«, ki pa Veltroniju kot vse kaže ni ustrezal, druga točka razhajanja pa je zadevala predlog Oljke za spremembo postopka za ustavne spremembe. Veltroni je izjavil, da je mogoče 138. člen ustave o postopkih za njeno reformo spremeniti v treh mesecih, če bi seveda delali tudi avgusta, medtem ko se desni center s tem ni strinjal.

Medtem ko so se potekala pogajanja o pravilih, na katerih je desnosredinski pol predlagal svojo vizijo enakih možnosti, je ministrski svet obnovil toliko kritizirani odlok o »par condicio«, ne da bi ga kakorkoli spremenil. Pač pa so ministri izrazili zadovoljstvo nad pogajanjem med političnimi silami, ki naj bi privredla do sporazuma o najpomembnejših točkah tega odloka. Vlada je tudi pripravljena sprejeti morebitne inovacije, s katerimi

bi se strinjali obe strani, je zapisano v tiskovni noti, ki so jo izdali v palaci Chigi po koncu zasedanja ministrskega sveta.

Enake možnosti, ustavne spremembe in predsedniški sistem so torej glavna vprašanja, okoli katerih bosta morali zavezništvi iskati kompromis. Liderja gibanja Oljke Romana Prodi, ki se mudi v Bruslju, je včerašnji krog pogajanj le delno zadovoljil. Dejal je, da pogajalska miza ne služi za kartanje, ampak za preverjanje, ali je mogoče razpravo prenesti v parlament. Donedavni vodja poslanske skupine Severne Lige Pierluigi Petrini, ki se je včerašnjega kroga pogajanj udeležil kot opazovalec, pa je bil zelo navdušen nad predlogom levega centra o uvedbi ustavodajne faze, saj Liga že dolgo opozarja na potrebo po radikalni reformi države. O tem je govoril tudi Bossi na sinočnjem zborovanju v Milanu, kjer je med drugim

dejal, da je to predlog njegovega gibanja, ki ga je končno osvojila tudi Oljka. Kaj pa zavezništvo s Prodiem? Bossi postavlja tri pogoje: ohranitev samostojnosti Severne lige, uvedba federalizma in ukinitve asistencializma.

Ostali odmevi na včerašnji krog pogajanj o pravilih so sicer precej različni, v veliki meri tudi polni medsebojnih obtožb o zlonamernosti, se najbolj optimističen pa je komentar voditelja liberaldemokratskih federalistov, nekdanjega ministra Raffaeleja Coste, ki je izjavil, da je sporazum mogoč, če so vse sile, ki sedijo za pogajalsko mizo, dobronamerne. Po njegovem mnenju se je treba izogibati skušnjavi po protagonizmu in prevladi, predlogi o predsedniškem sistemu, federalizmu in podobnih vprašanjih pa so zanj le del globalne reforme, ki mora privedi do moderne in učinkovitejše države in vlade.

VLADINA SEJA

Italija bo čakala na londonske sklepe kontaktne skupine za Bosno

RIM - Kot je marsikdo pričakoval, na včerašnji seji vlade niso sprejeli konkretnih pobud glede Bosne. Vlada se je omejila na komuniciranje, iz katerega pa je vseeno spodbudno, da je Italija prvič jasno navedla, da »so agresivne pobude bosanskih Srbov povzročile razumljivo ogorčenje v javnosti.« Seveda pa italijanska vlada »obsoja uporabo sile pri reševanju problemov, prav tako obsoja nedopustne kršitve človekovih pravic in grozote, ki so jih bosansko-srbske vojaške sile zagrešile proti nemočnemu prebivalstvu«. Ponavlja že znana stališča o svobodi gibanja za pripadnike OZN in človekoljubnih organizacij, zahteva konec bojev in obnove pogajanj pod okriljem zenevskih mednarodnih konferenc. Italijanska vlada torej ponovno poudarja, da »so pogajanja nezamenljiva«, vsekakor pa bo upoštevala sklepe londonske sestanka kontaktne skupine. Vlada je obenem napovedala, da bo o vsem poročala že četrtek v senatu. Po seji je zunanja ministrica Susanna Agnelli izjavila, da so po njenem pogajanju najboljša rešitev in upa, da se bodo vsi odločili za to pot. Dodala je tudi, da včeraj sploh niso razpravljali o možnosti, da bi v Bosno poslali italijanske vojake.

Po vsem tem je popolnoma jasno, da je vse ostalo pri starem. Italija bo nadaljevala z logistično podporo silam, ki imajo svoje enote v Bosni, o aktivnem angaziranju pa bo še razpravljala. Ob takem sklepu se je kot kaže marsikdo odahnil. Tako je senator Orlando Mreže Francesco de Notaris pohvalil vlado, ker je vojska opcija neure-

snicljiva, saj ni prave strategije, rabili bi stotisoče vojakov, vsekakor pa to ne bi spremenilo vzrokov za vojno, tako da bi morali prej ali slej obnoviti pogajanja. Senator Severne lige Luigi Peruzzi pa je ugotovil, da italijanske oborožene sile niso v stanju sodelovati v vojskih akcijah, ker so slabo oborožene in se slabše usposobljene.

Pannelovi Reformatori pa so od predsednika vlade Dinija zahtevali, naj jim odgovori o »konfliktu interesov« ministric za zunanje zadeve Susanne Agnelli, ker ima Fiat tesne gospodarske stike s Milosevičevno Srbijo. Z manifestacijo pred Palazzo Chigi so Reformatorji zahtevali vstop BiH v Evropsko unijo, ukinitve embarga na uvoz orožja za bosansko-hercegovske vladne sile in sojenje srbskim voditeljem zaradi vojnih zločinov.

Tisoči v Zepi, Gorazdu, Bihacu in Sarajevu bodo torej morali počakati na petek, v upanju, da ne bo londonsko srečanje le repriza podobnih srečanj v preteklosti, tako da vatikanskemu glasilu ne bo treba ponovno zapisati, kako »ob tragediji nekega ljudstva slisimo zakasnelo in negotovo mednarodno jecljanje«. Navsezadnje ni nihče od Italije zahteval, naj pošlje svoje vojake v bosanski lonec, ker bi bil zanje to prehud zalogaj, a Italija bi lahko povzdignila svoj glas v mednarodnih forumih, proglasila Srbijo za glavne ga krivca jugoslovanske tragedije in zahtevala prekinitve vseh stikov s srbsko-crnogorsko federacijo, kot to predlagajo vsi tisti, ki se zavdelajo prave moči Italije in njene vojske.

Nov zaporni nalog za Craxija, ki iz tunizijskega Hamameta še stopnjuje svoje topovske salve

MILAN - Včeraj so izdali že drugi zaporni nalog za Bettina Craxija v zvezi s preiskavo o podkupninah v državni ustanovi za električno energijo ENEL. Craxijev odvetnik Giannino Guiso je s tem v zvezi napovedal, da bo sodnikom poslal pismo, s katerim bo zahteval, naj mu »poleg sporocila za tisk« pošljejo tudi uradno sporocilo. Odvetnik je se poudaril svoje prepričanje, da sodniki Craxija dobesedno preganjajo in to samo enosmerno, ker je bil Craxi le del sistema, v katerem so imeli koristi tudi sodniki.

Glede obtožbe Craxijevega obrekovanja na račun nekdanjega sodnika Antonia Di Pitera, pa je včeraj v Craxijevo odvetniško skupino vstopil tudi profesor Carlo Taormina. Craxijeva odvetnika Giannino Guiso in Enzo Lo Giudice sta namreč skupaj s Craxijem soobtožena obrekovanja, tako da je prišlo do pravne inkompatibilnosti.

Nekdanji socialistični voditelj pa iz svojega izgnanstva v tunizijskem Hamametu nadaljuje s svojimi topovskimi salvami. Tako je napovedal, da bo tožil italijanski Teletext (Televideo) in zahteval odškodnino, ker je kljub demantjem vztrajal pri prikazovanju lažnih vesti o njegovem zakladu v Hong Kongu.

Ob teh svojih osebnih zapletih pa Craxi vztraja pri že znanih obtožbah na račun KPI-DSL. V pismu, ki ga je iz Hamameta 9. julija poslal svojim odvetnikom, se je tokrat obregnil ob družbo Eumit, ki je poslovala z nekdanjo Nemško demokratično republiko. V pismu se Craxi sprašuje, zakaj niso sodniki in preiskovalci poglobili celotne zadeve, zakaj niso poiskali resnice? Ker se to ni zgodilo, Craxi jasno namiguje, da so bila pri tem storjena kazniva dejanja »izkoristitve uradne funkcije in prikrivanja«. Seveda te trditve niso »crviv sadež

neke »posasti stare republike« temveč rezultat izjav bivšega sodnika, ki je danes poslanec in predsednik neke parlamentarne komisije.

Craxi pa se ne omejuje na nacerne obtožbe temveč navaja, da je bila družba Eumit vohunsko leglo, ker Stasi (tajnoobveščevalna služba NDR) ne bi poslala svojih agentov v kako dobrodelno zadrugo. Bivši voditelj PSI pa dvomi, da bo kdaj resnica pršla na dan, ker so tudi pri Fiatu sodniki zatisnili oči.

Pri Eumitu pa so sodniki celotno zadevo arhivirali, tako da se Craxi sprašuje, če tega niso storili, ker so družbo upravljali predstavniki KPI-DSL. Pri tem seveda Craxi navaja, da arhivi KP SZ potrjujejo, da je bilo vodstvo italijanske partije seznanjeno z dejavnostjo te družbe, ki je služila za kritje nezakonitih financiranj.

STATISTIKA / PODATKI RAZISKAVE CENSISA

V Italiji je alkoholizem zelo zaskrbljujoč pojav

Pijejo predvsem moški in ženske srednjih let

RIM - Poraba alkohola v Italiji upada, vendar pa pri nekaterih slojih prebivalstva narašča in predstavlja že dokajšnjo nevarnost. Gre za 60 tisoč žensk med 40. in 50. letom starosti in za 45 tisoč mladostnikov med 15. in 24. letom. To je ugotovil poseben oddalek ustanove Censis, ki se ukvarja z ugotavljanjem alkoholizma v Italiji.

Te tako zaskrbljujoče podatke so zbrali v brošuri z naslovom »Alkohol: nekaj resnic«, ki vsebuje tudi poglobitev zbranih podatkov. Po teh podatkih je v Italiji nepopolnopravni alkoholikov 510 tisoč, kar je 1,7 odstotka vsega prebivalstva nad 15. letom starosti. Podatek je zaskrbljujoč, ker je podobna raziskava lansko leto pokazala 450 tisoč alkoholikov, to je 60 tisoč manj. Od teh je 90 odstotkov moških, medtem ko 80 odstotkov žensk sploh ne poku-

si alkohola. Dekleta med 15. in 24. letom odklanjajo alkohol, nikakor pa to ne velja za fante: kar 83 odstotkov jih je izjavilo, da so v zadnjem času vsaj kdaj pregledali v kozarec. Vendar pa mladincev Censis ne vključuje med prave alkoholike: pijejo, vendar redkokdaj do pijanosti, oziroma, če počnejo samo obcasno. Pravi nepopolnopravni alkoholiko pa sodijo v generacijo stitidesetletnikov, v kateri je 2,5 odstotkov moških podvrženih alkoholu.

Večinoma gre za moske z nižjo stopnjo izobrazbe. Za njih, pa tudi za ženske iste starostne dobe, je alkohol neke vrste »zdravilo« proti depresiji; z njim nadomestijo upadanje zanimanja za družino in za službo. Moški raje pijejo v družbi, ženske pa v večini primerov pijejo same. Kar 69 odstotkov žensk, ki so podvržene alkoholu,

ni redno zaposlenih. Po mnenju Censis bi bilo treba poskrbeti za socialno koristna dela, s katerimi bi se ti ljudje lahko ukvarjali v prostem času in ki bi jih motivirala ter tako tudi odvracala od alkohola. Ob koncu se zanimiv podatek, da 76 odstotkov anketiranih moških in žensk ocenjuje, da se je v zadnjih petih letih alkoholizem bistveno povečal.

V poročilu je govor tudi o nasišlju in poudarjeno je, da ni nobene avtomatske povezave med nasiljem in alkoholizmom. Kot primer navajajo podatke o posilstvih, iz katerih izhaja, da je bilo 37 ostromskov posiljevalcev in 36 odstotkov posiljenih pod vplivom alkohola. Vsekakor pa Censis predlaga nove zakonske ukrepe, predvsem pa okrepitev socialne in zdravstvene preventivne službe za boj proti alkoholizmu.

POŽARI / ITALIJA NA DRUGEM MESTU

Lani je zgorelo 120 tisoč hektarov površin

Legambiente ugotavlja, da sta bili dve tretjini požarov podtaknjeni - vpletenost ekološke mafije

RIM - Leta 1994 je pogorelo 120 tisoč hektarov gozdnih in drugih površin, kar je skupno petkrat toliko, kolikor znasa površina otoka Elbe. Skode je bilo za 2300 milijard lir. Največ skode je ogenj povzročil na Sardiniji (46%), ni pa prizanesel niti zgodovinskim narodnim parkom, predvsem na jugu Italije: Kalabrija, Kliento, Pollino in Aspromonte. To so podatki, ki jih je obdelala naravno-varstvena organizacija Legambiente. Organizacija poroča, da je število požarov upadlo v primerjavi z letom 1993, da pa se je bistveno povečalo v primerjavi z letoma 91' in 92'. Legambiente tudi poudarja žalostno dejstvo, da sta bili kar dve tretjini požarov podtaknjeni. Kar se tiče narodnih parkov, stanje ni navdušujoče. V petih narodnih parkih se je upepelilo le (!) 74 hektarov, vendar pa od tega kar 71 hektarov v kalabrijskem parku. Med novimi zasciteneimi površinami, so največ skode utrpeli Klientski park (1500 ha), Pollinski park (1000 ha) in Aspromontski park (744ha). To žalostno dejstvo pomeni, da se za temi požari skrivajo spekulacije

ekološke mafije.

Organizacija pa je pripravila primerjavo v zvezi s požari tudi z drugimi sredozemskimi državami. Na prvem mestu je Španija, kjer je pogorelo kar 437.489 hektarov, predvsem v južnih delih Španije, kjer je za posledicami ognja umrlo 30 ljudi. Na drugem mestu je Italija z 120 tisoč požganimi hektari, tretja je Portugalska z 41.412 hektari in nato Francija z 28.788 upepeljenimi hektari. Legambiente je letos začela s preventivno akcijo proti požarom. Vzpostavili so sedem preventivnih centrov, v katerih sodeluje na desetine prostovoljcev, ki nadzorujejo najbolj ogrožena območja.

Letos so tudi obcutno ojačili italijansko protipožarno zračno floto. Na razpolago bo devet letal tipa canadair, ki so naj sodobnejše opremljena. Franco Barberi, podtajnik pri civilni zascitni je povedal, da ta najmodernejša letala niso dovolj izkoriscena, to pa zato, ker od zanetka požara do obvestila pristojnim organom mine prevec dragocenega časa.

MAGDA ŠTURMAN

Obisk pri rojakih v daljni Avstraliji (9)

Na Magnetic Islandu - Simpatični koala na seznamu ogroženih živalskih vrst

Zapustila sem Hervey Bay in se odpeljala proti severu. Po 17-ih urah neprekinjene vožnje sem dospela v obmorsko mesto Townsville. Mesto je nastalo leta 1864 in se razvilo v važno pristanišče za izvoz kmetijskih pridelkov in rudnin. Le 13 km od Townsville se iz morja dviga otok Magnetic Island. Otok je za turiste dosti manj nezanimiv kot so na primer Zlata in Sončna obala. Tja pa zahajajo posebno mladi zaradi nizkih cen, kar se prenočišča tice in ladijske vozovnice. Otok je idealen za nekajdnevni počitek. Nekaj je lepih pesčenih plaz, po notranjosti otoka pa vodijo številne pes poti. Na avtobusni postaji sem kupila zelo poceni turistični paket, ki je vseboval povratno ladijsko vozovnico do otoka, 2 noči v mladinskem domu in prevoz od ladje do mladinskega doma. Medtem ko smo se z ladjo približevali otoku, sem opazovala, kako je otok hribovit. Nekatere iz sredine se dviga približno 500 m visok Mt. Cook, ki je najvišji vrh otoka. Ko je James Cook leta 1770 prvič raziskoval vode okrog otoka, mu je kompas začel vrteči na vse strani. Krivdo za to je Cook dal posebne mu magnetnemu polju na otoku, zato ga je imenoval Magnetic Island. V resnici na otoku magnetno polje ne obstaja. Hribovit otok pokrivajo številna avtohtona drevesa in rastline. V notranjost otoka, ki je ne-naseljena, vodijo številne dobro označene poti. Nekaj naselij je le ob obali, ki so v glavnem sestavljene iz počitniških hiš in umirjenih hotelov sredi

bujnega zelenja. Pravzaprav otok skorajda nima turističnega videza, večjih trgovskih centrov ni, niti disko-klubov ali drugih zabavišč nisem opazila. Naselja so povezana med seboj z edino asfaltirano cesto, ki povezuje le vzhodni del otoka. Tod vozi tudi edini redni avtobus. Ob obali je več majhnih zalivov s pesčenimi plazami in visokimi palmami. Najbolj znani je Florence Bay, ki se mi je, odkar sem od ceste in naselij, zdel pravi tropski raj.

Prispela sem v nek majhen miren YHA-hostel, ki je bil sestavljen iz več lesenih koc, na sredi katerih je bilo dvorišče z mizami, s ploščo za pečenje mesa, okrog pa so rasle številne palme in ostale tropske rastline. V koci, kjer sem prespala, so bile tri sobe in ena kuhinja. Prostor je bil zelo očarljiv. Prijazna gospodinja mi je povedala, da se lahko čez pol ure udeležim brezplačne ekskurzije v naravo, kjer je mogoče opazovati koale.

Bil je že skoraj mrak, ko sem z ostalimi stopala po pes poti. Kmalu smo zagledali prvo koalo, ki je visoko na veji evkaliptovega drevesa trdno spala. Dalje smo opazili se veliko drugih koal, ene so spale, druge pa se premikale od veje do veje in jedle evkaliptove liste.

Koala (*Phascolarctos cinereus*) je vrečar, ki ima obliko nekakega medvedka in je visok nekaj več kot pol metra. Največ casa preživi na evkaliptovih drevesih, kajti edini vir hrane so prav evkaliptovi listi, iz katerih črpa tudi vodo. Od 600 različnih vr-

st evkaliptov, ki rastejo v Avstraliji, se koala hrani le s 35-timi vrstami. Koala prespi kar 17 ur dnevno, budna je le zvečer in ponoči. Zato morajo biti vozniki v tistih urah previdni. Takrat se namreč živalice spustijo na zemljo in večkrat prečkajo cesto. Več koal je namreč že poginilo pod kolesi avtomobilov. Nekatera plemena staroselcev so verjela, da v koalah prebivajo duše mrtvih otrok, kajti njihovi mladiči oddajajo zvok, ki je zelo podoben človeškemu jok.

Pred prihodom angleških osvajalcev je bilo v Avstraliji več milijonov koal. Največ jih je bilo v evkaliptovih gozdovih na jugovzhodnem delu celine. Do leta 1927 so jih priseljenci zaradi njihovega mehkega kozuha neusmiljeno pobijali. Obenem so zaradi urbanizacije postopno posekali evkaliptove gozdove. Brez njihovega hranelega vira prehrane so koale poginjele. Koala živi v obsežnih gozdovih, na manjših površinah pa ne more poživeti. Danes je koala na seznamu ogroženih živalskih vrst. V celi Avstraliji jih je manj kot 500 tisoč. Kljub temu pa se v nekaterih področjih še vedno seka evkaliptova drevesa.

Po prihodu prvih Evropejcev so v Queenslandu začeli gojiti sladkorni trs. Na začetku tega stoletja so trs začeli napadati neki avtohtoni hrošči (*Greyback beetles*) in uničili dobršen del pridelka. Leta 1935 so znanstveniki odločili, da bodo hrošče uničili na biološki način. V ta namen so iz Havajskih otokov prinesli tako imenovano krasno sladkornega trsa (*Bufo marinus*), bolj znano kot Cane Toad. Leto prej so s to krastačo v Portorico uspešno zatrli škodljivca. Sledila je prava ekološka katastrofa. V drugačnih podnebnih razmerah so se krastače prekomerno razmnožile in postale zelo napadalne. Uničile so več vrst žuželk, še posebno pa koristne žuželke. Škodljivce sladkornega trsa pa niso uničile. Znanstveniki pač niso pomislili, da škodljivci letijo, krastače pa ne. Cane Toad proizvaja strupeno tekočino, ki škoduje raznim vrstam ptic in na kozi kač. Uživanje zelo majhnih količin te tekočine ima učinek mamila, ki je podoben LSD-ju. V 60-ih in 70-ih letih so to tekočino nekateri uporabljali kot nadomestilo lahkim mamilom. Danes se je krastača zelo razmnožila in se razširila tudi v gozdove. Njeno izredno hitro razmnoževanje je praktično neustavljivo.

Na Magnetic Islandu se enkrat tedensko odvija zelo zanimiva igra na stavo. Krastače postavijo v sredino začrtnega kroga. Tista, ki prva preskoči krog, zmaga. Točneje, zmaga igralec, ki si je izbral krastačo zmagovalko.

VICARIATUS SCLABORUM / TRKANJE ZGODOVINARJEM NA VEST

O nastanku vikarjata za Slovence v Centi

Ob obletnici potresa iz leta 1976. v Furlaniji in ob posvetitvi nove cerkve sv. Karla Borromea v Cizerjih je nedavno tu izšel ponatis drobne knjižice, ki je izšla pred več kot 60 leti. Njen naslov: Vicariatus Sclaborum. Podnaslov (v furlanscini): Storie des Vilis de Val de Tôr (Zgodovina naselij v Terski dolini) in se (v italijanscini): Zgodovinski paberki o verski oskrbi v slovenskih vaseh, zbrani v arhivu nadškofijske kurije po nalogu duhovnika Onoria Gentilina, vikarja v Cizerjih in (v latinscini): leta 1932. Kot avtor se je podpisal duhovnik dr. Giuseppe Piccini.

Kratek furlanski uvod v ponatis Il parçè (Cemu) je 6. maja 1965. podpisal duhovnik Valentin Costante, pleban v Cizerjih, Zumaji in Steli. Po tem simpatičnem jezikovnem babilonu na treh drobnih straneh sledi Piccinijevo izvirno delo v italijanscini: vsega 53 strani žepnega formata.

Gre za skromno lokalno izdajo, kakršne običajno ne sežejo daleč in niso omenjene v bibliografskih pregledih ali med zgodovinskimi viri. Po časovni razdalji pa rade postanejo bibliofilske redkosti in se morajo ljubitelji takih drobnih tiskov mučiti, da jih evidentirajo in dosežejo.

Res ni to zgodovinska knjiga, ki bi ji morali zgodovinarji privoščiti pozornost, saj ni v njej zadoščeno metodologiji, po kateri bi jo morali zgodovinarji priznati kot zanesljiv vir in na katero bi se morali mirne duše sklicevati.

In vendar je skrbna in zanimiva zbirka zgodovinskih paberkov o nastajanju, življenju in koncu, to je o večstoletni zgodovini onega vikarjata za Slovence, ki mu avtor sledi od l. 1483. naprej, ko se patriarški vikarij pritožuje centskemu gospodu Giacomu, da ne vzdržuje po davnem in hvalevrednem običaju dveh vikarjev (to je enega za Furlane, drugega za Slovence), temveč samo enega. Odlej sledi do polovice XIX. stoletja vrsta podatkov o terskem slovenskem vikarjatu, zbranih in zapisanih pozorno ter z očitnim zanimanjem za versko oskrbo teh Slovencev, ki jih je sicer posvetna oblast zapostavljala, a je tudi cerkvena, kot beremo, rada

pozabila nanje.

Knjigo sestavlja 16 drobnih poglavij; prvo in zadnja tri so posvečena posameznim cerkvam in pokopališčem in matično cerkvijo (ali je s tem misliti na cerkev sv. Petra v Centi ali rajši na nadškofijo?) za avtonomijo slovenskih naselij v Terski dolini bila prav cerkev sv. Karla Borromea v Cizerjih l. 1831. določena za sedež slovenskega vikarjata. Sklepna poglavja (»Cerkev sv. Ozbolta v Crosiusu«, »Cerkev sv. Sebastijana v Zumaji« in »Pokopališe v Zumaji«) pa ne prinasajo bistvenih podatkov v zvezi z vikarjatom. Vsa ostala poglavja, 13 po številu, pa dejansko opisujejo po kronološkem redu zgodovino vikarjata od prve omembe, razčlenjajo tri različne zgosovinske faze s specifičnimi značilnostmi (pred 1607., od 1607. do 1780.; od 1780. do 1840.), se ustavljajo ob usodi vikarjata v poglavjih »Po l. 1840.« in »Pogled na ostala hribovska naselja v prvi polovici XIX. stoletja« in posebej zbirajo podatke o »Kanoniki vikarja za Slovence«. Posebno poglavje naniza imena raznih vikarjev za Slovence od l. 1476. do ukinitve vikarjata in se naprej do l. 1886.

Očitno je torej, da sega nastanek vikarjata za Slovence v Centi v sam srednji vek in da je zagotovo obstajal že pred ukinitvijo nemškega vikarjata za Slovence, ki ga je patriarh Francesco Barbaro odpravil l. 1595. Slednji je imel sedež pri Sv. Gervaziju in Protaziju v Nemah in je oskrboval vso karnajsko in cemjejsko hribovje.

Sam sem imel priložnost omeniti tu in tam v svojih spisih oba vikarjata: naj tu navedem le Tretje pismo Unejcem (P.M., Pajcevina in kruh, Trst 1987, str. 78-81).

Ko primerjam nepopoln seznam centskih slovenskih vikarjev za čas od 1476 do 1886, ki ga je dr. Piccini

objavil na str. 51, s podatki, na katere sem naletel v župnijskem arhivu sv. Jurija v Bardu in jih objavil v Primus Liber Monituum Luseverae (2000, st. 17/18, Ljubljana 1981, str. 102-114), lahko torej ugotovim, kako je Piccinijev seznam nepopoln in kako lahko ga je vsaj delno izpopolniti.

Pri tem se ne morem izogniti vrsti vprašanj, ki me že dolgo preganjajo. Zakaj se ni slovenska zgodovina nikoli ustavila ob dveh vikarjatih za Slovence na našem skrajnem Zahodu? Slovenske zgodovinarje v Italiji priteguje zgolj sodobna, kvečjemu se polpretekla zgodovina. Nihče ne sega v čas nazaj in ne raziskuje preteklosti. Samo Pahor je sicer - edini - pred desetletji obetavno segel v srednji vek slovenskega Zahoda, a je kmalu to raziskavo opustil. Odsihmal smo sirote. Vrzal je ogromna in njene posledice nikakor niso zane-marljive. O svoji preteklosti se vedno ne vemo kaj prida. Posebno o Beneciji in Reziji ne. O dveh srednjeveskih vikarjatih za terske Slovence v Nemah in Centi vemo presneto malo in to le po zaslugi furlanskih diletantov, med nami ni nihče raziskoval njune zgodovine, kakor ni po današnjih znanstvenih zahtevah raziskoval preteklosti teh deželice sploh. Kako porazna je ta ugotovitev in kako porazne so posledice te hude vrzeli v naši zgodovinski zavesti je vendar na dlani vsakomur, ki mu je jasna vloga zgodovine v narodovem življenju in njegovi zavesti.

Skrajni čas je, da se te prepotrebne naloge zavedajo vsaj slovenski zgodovinarji v Italiji. Tu imamo zgodovinske ustanove in raziskovalne institute ter celo slovenske katedratike (te besede sicer v Slovarju slovenskega knjižnega jezika ni, a prizadeti jo bojo gotovo razumeli!) Iz njihovega mlina pa ni nikake moke, s katero bi potesili svojo lakot po zgodovinski osvetlitvi nasih skrajnih zahodnih deželice.

Quousque tandem? Vesel bi bil, ko bi kdo naših zgodovinarjev izjavil svoje stališče o problemu, ki sem ga tu navel.

Pavle Markič

POSTAJA TOPOLCVO

Predstavitev pesniške zbirke Micheleja Obita

TOPOLOVO - Mednarodno umetniško srečanje postaje Topolovo nadaljuje z uspehom svojo pot, ki se bo sklenila konec meseca. Med odmevnejšimi pobudami sodi vsekakor predstavitev literarnih del domačih avtorjev. Tako so konec prejšnjega tedna predstavili dvojezično pesniško zbirko spetskega pesnika Micheleja Obita z naslovom »Per certi versi - Po drugi strani« ter izbor v italijanscino prevedenih pesmi trzškega pesnika Marka Kravosa »Il richiamo del cuculo«.

V začetku kulturnega večera

je Michele Obit opredelil vlogo pesništva v današnji družbeni stvarnosti in podčrtal, da zeli biti pesniška zbirka predvsem pripevek k premagovanju določene kulturne zaprtosti.

Pri oceni Obitove zbirke je Marko Kravos ugotovil, da gre za nostalgичno razmišljanje, ki je projekciranje v bodočnost.

Pesniško zbirko Micheleja Obita bodo septembra predstavili v Dolini ob priložnosti praznovanja ob 50-letnici ZSKD. (r.p.)

Na sliki Marko Kravos in Michele Obit na pesniškem večeru v Topolovem

PISMO UREDNIŠTVU

Zakaj tržaška turistična ustanova ignorira slovenščino?

Pred dnevi sem obiskal v Ljubljani na gospodarskem razstavišču razstavo Exhibity. Pri tem sem se ustavil pri razstavnem prostoru Tržaške gospodarske zbornice, kjer sem dobil v roke turistično literaturo za mesto Trst in okolico. Presenetilo me je dejstvo, da je bila literatura le v italijanscini, nemščini in angleščini. Vprašal sem za izdajo v slovenščini, vendar so mi ponudili neko manjšo brošuro o Krasu, ki je bila pisana v slovenščini, drugega nič. Vljudo sem vprašal gospodico, če imajo morda se kaj literature v slovenščini in dobil prijazen nasmeš v negativen odgovor.

Pri tem se enostavno vprašam, kako je mogoče, da nasi sosedje iz Trsta se danes, 50 let po drugi svetovni vojni, tako samovoljno ignorirajo jezik sosednje države, ki leži v neposredni bližini Trsta. Ali s tem, da ignorirajo slovenščino, hočejo izbrisati dejstvo, da je slovenščina drugi jezik mesta Trst in celotne pokrajine?

Pri tem se nehoti vprašam, kdo so ti okosteneli ostanki hladne vojne, ki vodijo ustanovo za turistično promocijo Trsta (verjetno je to tržaška turistična ustanova)? Kaj ni sram trzškega zupana, ko ga je obiskal ljubljanski kolega, da mu ni mogel dati niti cestne karte Trsta v slovenščini?

Zelo rad bi dobil odgovore na ta, zame zelo moreca vprašanja, in prebral javen odgovor na ta vprašanja.

Z vsem spoštovanjem

Ivan Jančar

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomski propaganda: Publist SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT, finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozljaja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni tr. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,

Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

RIM / PREDSTAVNIKI ENOTNEGA ODBORA SLOVENSКИH ŠOL V ITALIJI PRI MINISTRU ZA ŠOLSTVO LOMBARDIJU

Priznanje GM in šole v Benečiji? Minister še ne prevzema obvez

Lombardi pa je vztrajal pri svojem sklepu o »racionalizaciji« ravnateljstev slovenskih šol

RIM - Nedvoumne obveze, ki bi dokazovala pripravljenost italijanske vlade, da resi probleme slovenske šole v Italiji, niso dobili. Toda pozornost, ki jo je minister za solstvo Giancarlo Lombardi izkazal predstavnikom enotnega solskega odbora, je kljub vsemu pozitiven znak, ki bi lahko obrodil tudi nekaj konkretnih sadov.

Ceprav se lahko slisi paradoksalno, je k pozitivnosti obiska senatorja Darka Bratine in predstavnikov enotnega solskega odbora (Marta Kopun Kosuta, Livio Semolic, Tomaz Simcic in Andrej Berdon, ki je sestavljal priziv zoper »racionalizacijo« tržaskih srednjih sol Frana Erjavca in Frana Levstika) na ministrstvu za solstvo prispevalo dejstvo, da se je vladna

seja zavlekla veliko dlje od predvidenega in da je minister Giancarlo Lombardi zamudil skoraj pol-druugo uro. To je bil čas, ki so ga sen. Bratina in predstavniki enotnega odbora preziveli skupaj z direktorjem odseka za kulturne izmenjave Antoniom Argentijem, kateremu so lahko podrobno in poglobljeno obrazložili probleme slovenske šole, obenem pa vprašanje šole in njene zaščite uokvirili v širšo manjšinsko problematiko. Pogovor z visokim funkcionarjem ministrstva, ki je s svojimi vprašanji dokazal, da precej pozna manjšinsko solsko problematiko in ki je nato prisostvoval tudi srečanju z ministrom Lombardijem, je bila pomembna setev, ki bi se lahko obrestovala.

Cas, ki ga je direktor Argenti posvetil predstavnikom slovenskih solnikov, je bil odraz pozornosti, ki jo je minister namenil manjšini, kot je bilo odraz pozornosti dejstvo, da je večkrat poklical po telefonu in obvesčal o »podaljševanju« zamude. To pozornost so sen. Bratina in predstavniki solskega odbora tolmacili kot pozitiven znak, kot je bila pozitivna tudi iskrenost samega ministra Lombardija, ki je oporekal, ko ni soglasal z izvajanjem pogovornikov. Kaze, da je razkorak zadeval predvsem »racionalizacijo« slovenskih sol na Trzaskem.

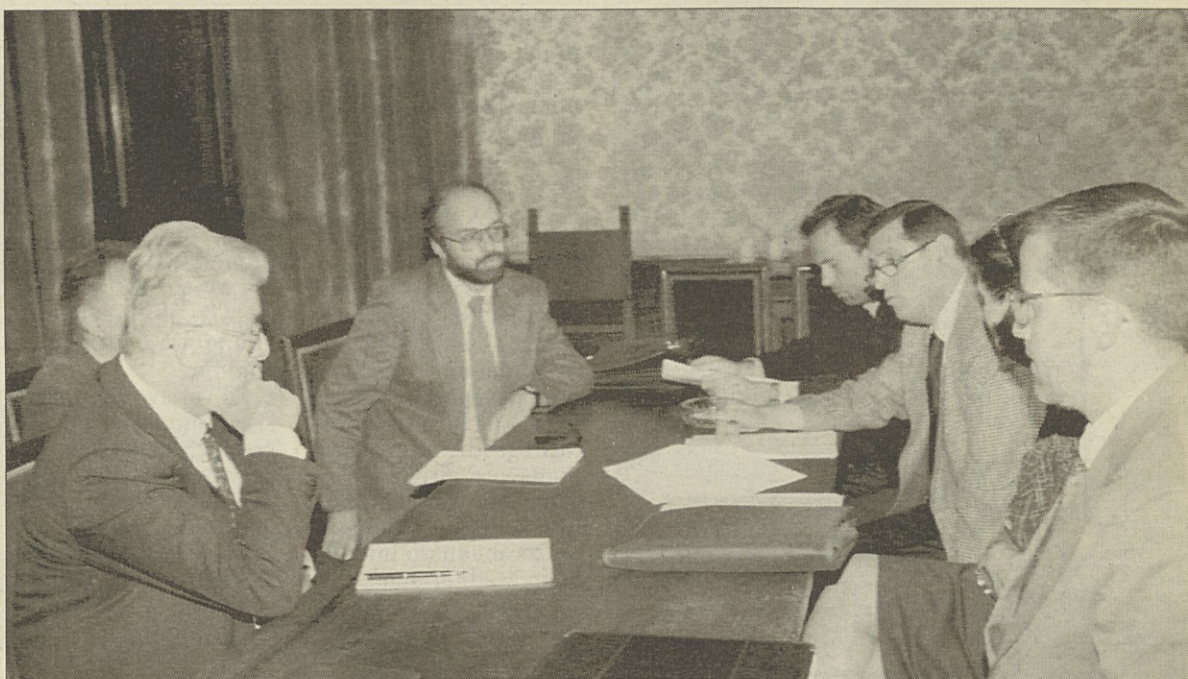
Bratina in predstavniki enotnega solskega odbora so izročili ministru Lombardiju dokument z glavnimi problemi slovenske šole v Italiji. Opozorili so na vprašanje avtonomije manjšinske šole in zahtevali avtonomne zbirne organe ter ustanovitve posebnega dezelnega urada za slovensko solo, ki naj bi ga vdl solski intendant. Opozorili so na vprašanje organika, predocili glavne probleme slovenske šole na Goriskem, opozorili na neresen problem stipendij za izpopolnjevalne tečaje, zahtevali priznanje večje reprezentativnosti Sindikatu slovenske šole. Tudi pri vprašanju »racionalizacije« niso bili togi, ampak so poudarili predvsem zahtevo po manjšini, da je kot osebek soudeležena v razpravi o ustroju slovenske šole.

Sklop problemov je dovolj obsežen, da ni mogoče pričakovati takojšnje rešitve. Zato je enotni solski odbor v pismu zahteval od ministra predvsem jasen politični znak, ki naj bi dokazoval pripravljenost vlade, da začena reševati probleme slovenske šole. Tak pomemben in nedvoumen znak bi lahko bili priznanji šole Glasbene matice in dvojezične šole v Spetru.

Kdaj in v kolikšni meri bo lahko obrodila večerajšnja setev na ministrstvu za solstvo? Odgovor je nemogoč, saj je preveliko političnih neznank (Nihče ne ve, kako dolgo življenje

je usojeno sedanji vladi, predvsem pa sedanji zakonodajni dobi), ki vsakomur onemogočajo predvidevanja. Toda sen. Bratina in predstavniki enotnega solskega odbora z vsebino včerajšnjega pogovora niso bili nezadovoljni. Zaradi pozornosti, ki jim jo je izkazal minister, zaradi njegove odkritosti in zaradi dejstva, da je po dolgih letih minister za solstvo sprejel predstavnike slovenskega manjšinskega solstva. Za morebitne konkretne rešitve bo treba počakati, zanimiv signal pa bi bilo že dejstvo, če bi se minister Lombardi ali direktor Argenti odzvala pozivu entnega odbora in obiskala slovenske solske strukture v Furlaniji-Juljski krajini.

Vojmir Tavcar

Predstavniki manjšinskih sol v pogovoru z ministrom Lombardijem (prvi z leve) (Telefoto AP)

TRST / NOVINARSKA KONFERENCA PREDSEDNIKA SARDOSA ALBERTINIJA

Desničarska Lega Nazionale zahteva »vrnitev« Prosvetnega doma na Opčinah

Gre za izrazito potezo politične narave in za pritisk na italijansko vlado

TRST - Lega Nazionale zahteva vrnitev Prosvetnega doma na Opčinah, češ da gre za stavbo, ki je do leta 1934 pripadala tej organizaciji in ki je po vojni po nezakonitih poteh pršla v slovenske roke. Zahtevo po vrnitvi je na včerajšnji novinarski konferenci postavil predsednik tržaske iredentistične organizacije Paolo Sardos Albertini, ki je bil tudi

dolgoletni vodja združenj nekdanjih istrskih beguncev.

Formalno gledano je zahteva po vrnitvi Prosvetnega doma, kjer delujejo slovenske kulturne, sportne in druge organizacije ter društva, namenjena italijanski državi, politično gledano pa se Sardos Albertini obrača na Slovenijo. Če slovenska vlada zahteva od Italije, naj vrne slo-

venski manjšini med fasizmom odvzete nepremičnine - je v bistvu dejal predsednik Lega Nazionale - je prav, da Italija vrne zakonitim lastnikom vse stavbe, ki jih je po vojni dala ali izročila Slovincem.

Sardos Albertini je nato obnovil »zgodovino« Prosvetnega doma, novinarjem pa je izročil tudi nekatere dokumente o tej zadevi. Stavba, kjer je danes openski kulturni dom, je bila last Adele Alimonda Udovicich, ki jo je kot zapuščino (to izhaja iz dediščine, ki jo je novinarjem priložil odvetnik) podarila Legi Nazionale. Slednja je stavbo preuredila in jo namenila rekreatoriju (otrosko rekreacijsko središče), ki je bil uradno odprt 2.septembra 1923, kot priča izresek clanka tržaskega dnevnika Il Piccolo, ki ga je Sardos Albertini tudi priložil k dokumentaciji.

Rekreatorij je deloval v sklopu mladinske dejavnosti Lega Nazionale vse do leta 1934, ko je postal sestavni del fashiistične mladinske organizacije »Opera Nazionale Balilla«. Pod okriljem te organizacije je ostal vse do konca vojne, to se pravi do leta 1945, ko naj bi ga zasedla komunistična partija. Sardos Albertini ni o tem priložil nobenih dokumentov, pač pa je dejal, da je današnji Prosvetni dom z mirovno pogodbo leta 1947 postal formalna last italijanske države. V državni lasti naj bi ostal do leta 1961, ko ga je Italija predala tržaski nepremičninski delnišči

družbi Dom.

Vodja Lega Nazionale je povedal, da so kupoprodajno pogodbo med državo in družbo Dom podpisali na rimskem zunanjem ministrstvu, kar naj bi po njegovem pričalo o izrazitem političnem značaju tega sklepa. Zaradi vsega tega - je dejal Sardos Albertini - se Lega Nazionale obrača na italijansko državo, da poskrbi, da bo sedanji Prosvetni dom spet postal rekreatorij Lega Nazionale. Če tega ne bo mogoče doseči, je dodal, pa bomo zahtevali od Rima vsaj primerno finančno odškodnino.

V pogovoru z novinarji je predsednik Lega Nazionale večkrat poudaril, da nima nič proti Slovincem (!) in družbi Dom, ampak da gre pri tem le za pravično zgodovinsko zahtevo, ki naj po svoje uravnovesi znane zahteve slovenske manjšine. Sardos Albertini je pri tem omenil Narodni dom oziroma hotel Balkan, in povedal, da so Slovenci v zameno za njegov pozig že pred leti dobili Kulturni dom v Ul. Donadoni (dom stoji v Ul. Petronio, op.ur.).

»Naša poteza je izrazito politične narave, zato zadeve za sedaj ne bomo predali sodstvu«, je na koncu še pripomnil ezulski vodja. Povedal pa je, da je s tem vprašanjem že seznanil nekatere somisljenike, prijatelje senatorje in poslance, ki bodo »afero Prosvetnega doma« v kratkem primereno osvetlili v rimskem parlamentu.

S.T.

»Doma nismo nikomur vzeli, odkupili smo ga«

TRST - »Doma nismo nikomur vzeli, odkupili smo ga od italijanske države in ga lepo preuredili, saj je bil med vojno močno poškodovan«. Prosvetni delavci na Opčinah nad izjavami Paola Sardosa Albertinija niso povsem presenečeni, ker poudarjajo, da ne gre za prvi poskus polastitve slovenskih kulturnih objektov. Posebej ostri besedni napad na openski Prosvetni dom je bil v letih '50, ko s formalnega vidika status doma se ni bil urejen. Po Londonskem memorandumu in se zlasti po kupo-prodajni pogodbi, ki jo je leta '61 podpisala družba Dom, pa je bilo vprašanje rešeno. Ker je o tem odlično poučen tudi predsednik Lega nazionale, so na Opčinah mnenja, da ne gre za napad na njihov dom, temveč predvsem za oster odgovor na zahtevo Slovincem v Italiji po vrnitvi tržaskega Narodnega doma.

»Tujega nočemo, svojega ne damo«, predsednik društva tabor Viktor Sosic je takole zaokrožil stalisce do zahteve Sardosa Albertinija. Po njegovem mnenju lastništvo objekta ne more biti v dvomu, lastnica je družba Dom, ki objekt daje v najem in na razpolago za kulturno, sportno in rekreacijsko delovanje Slovincem na Trzaskem, kot to že predvideva Lon-

donski memorandum. Med drugim so domaćini dom korenito popravili, o čemer so bile vselej obvesčene pristojne oblasti.

»Sardos Albertini lahko govori kar hoče, pravne osnove nima«, je rekel dolgoletni predsednik društva Tabor in sedanji tržaski pokrajinski predsednik Zveze slovendkoh kulturnih društev Rinaldo Vremec. Po njegovi oceni je zadnja zahteva Lega ponoven dokaz o vztrajnem delovanju Lega proti Slovincem, se posebej jo je očitno zbodel tržaski Narodni dom. Besedam bo mogoče sledila kakšna protestna manifestacija, je menil Vremec, vendar so uporabniki Prosvetnega doma lahko povsem mirni, ker jih štiti kupo-prodajna pogodba. Kot predvideva besedilo najemniške pogodbe, dom lahko uporabljajo vsa kulturno-sportna društva, se več odprti je za najrazličnejše pobude. V njem so npr. tudi zaključne solske prireditve tudi krajevnih italijanskih sol, tako da je dom na voljo širši skupnosti. Njegova vrata pa so seveda zaprta za vse, ki so sovražno razpoloženi do Slovincem, se pravi hišnih gospodarjev doma, v katerem se vsako leto zvrsti veliko najrazličnejših prireditev. (bip)

Naklonjen manjšinam, vendar...

RIM - Vladna seja, ki je trajala veliko dlje od predvidenega, je povzročila marsikatero težavo ministru Giancarlu Lombardiju, saj so vsa napovedana srečanja zdrknila na popoldanske ure in se začela krizati. Kljub temu pa je posvetil predstavnikom skupnega solskega odbora dobre pol ure in nekaj minut je nato nasel tudi za kratek pogovor s poročevalcem Primorskega dnevnika.

Kaksen vtis ste imeli po tem pogovoru, gospod minister?

LOMBARDI: Načelno sem naklonjen zaščiti manjšin, njihovega izročila in se zlasti jezika. Mislim pa, da je treba uskladiti upravičeno zahtevo po zaščiti manjšinske šole z italijanskim solskim sistemom in v tem okviru doseči neko racionalizacijo. Zdi se mi samoumevno, da ni mogoče ohraniti vsega, vsake šole v vsaki vasi. Potrebna je pozornost ministrstva, potrudi se, čeprav je jasno, da za manjšinsko solo ne morejo veljati ista merila kot za večinsko, da je število učencev in dijakov je nujno manjše in da so stroški sorazmerno večji.

Predstavniki enotnega solskega odbora so vam predocili kopico problemov, med katerimi je s političnega vidika najbolj zahtevno vprašanje dvojezične šole v Spetru.

Kako gledate na ta problem?

LOMBARDI: To je tisti zavod, za katerega vprašujete, naj bo priznan?

Prav tisti...

LOMBARDI: Vprašanje bomo preučili in ne izključujem možnosti obiska na tem zavodu. Povrnili pa bi se k splošnemu odnosu do manjšin. Načelno sem za zaščito, zelel pa bi, da bi tudi manjšine pokazale več prožnosti. (VT)

NARAVOVARSTVENA POBUDA ZA ČISTOČO MORJA IN OBALE

Pomorski stražar Wwf na pot po Sredozemlju

Škuner Oloferne bo danes odplul proti Benetkam

NOVICE

Spominska slovesnost za agentom Cosino

Na trzaski kvesturi bodo ob današnji 3. obletnici atentata v Ul. d'Amelio počastili spomin na tragico umrlega policijskega agenta Eddiea Walterja Cosina, ki je izgubil življenje v Palermu skupaj s sodnikom Borsellinom ter drugimi člani spremstva. Ob prisotnosti svojcev in civilnih ter vojaških oblasti bodo ob 10. uri darovali mašo, ob 11. uri pa bodo položili venec na pokopališču v Miljah.

Jutri zapade rok za predložitev prijave za davek ICIAP

Devinsko-nabrežinska občina sporoča, da zapade jutri, 20. junija, rok za predložitev prijave za Občinski davek na poslovanje podjetij in prostih poklicev (ICIAP). Prav zato bo jutri pristojni urad odprt tudi popoldne od 16. do 18. ure.

Srečanje predstavnikov otroških bolnišnic

Kako okrepiti sodelovanje med znanstvenimi in raziskovalnimi ustanovami otroških bolnišnic? Na to vprašanje so skušali odgovoriti predstavniki trzaskih bolnišnic Burlo Garofolo, rimske bolnišnice Bambin Gesù in genovske bolnišnice Gaslini, ki so se sestali včeraj v Trstu in poglobili nekatere aspekte sodelovanja. Sporazumeli so se za okrepitev sodelovanja na področju imunologije, medtem ko so postavili temelje tudi za skupne pobude na področju zdravljenja nekaterih hudih boleznih. Burlo Garofolo bo v tem okviru nadaljeval sodelovanje s trzaskim Institutom za genetsko inženirstvo. V sodelovanje med tremi omenjenimi otroškimi bolnišnicami bodo skušali vključiti tudi Evropsko unijo in Organizacijo OZN za otroke UNICEF.

Znanstveno srečanje o "teorijah kaosa"

V miramskem Centru za teoretsko fiziko je tekla beseda o tako imenovanih "teorijah kaosa", ki se uveljavljajo ne samo v fiziki in v kemiji, a v zadnjem času tudi v drugih znanostih, kot sta npr. biologija in genetika. S takimi in podobnimi teorijami se ukvarjajo celo ekonomisti in borzni agenti. Miramarskega srečanja so se udeležili strokovnjaki iz raznih krajev Italije in tudi iz tujine. Organizator srečanja Naseem Rahman je izrazil upanje, da bodo prihodnje leto srečanje o teh vprašanjih finančno podprle tudi javne ustanove in sama vlada.

Požar v piceriji

V neki piceriji v Ul. Lorenzetti je včeraj ponoci izbruhnil požar, ki je za nekaj ur zaposlil gasilce. Natančne vzroke morajo se ugotoviti, vendar domnevajo, da se je pregrel dimnik. Tudi skode na električni napeljavi in na opremi niso se povsem kvantificirali.

TRST

Danes bo iz Trsta odplula jadrnica Oloferne, bolje poznana pod imenom »jadrnica pande«. 24 metrov dolg dvojarmorni stražar Sredozemskega morja je nekaksen pomorski poslanec italijanske podružnice Svetovnega sklada za naravo Wwf. Namene in cilje tega krizarjenja sta na včerajšnji tiskovni konferenci v Grljanu predstavila Alessandro Bardi, namestnik generalnega direktorja italijanske podružnice organizacije Wwf, in Paolo Guglielmi, koordinator za mednarodni program Mediteraneo.

»Moramo rešiti in lahko resimo Sredozemsko morje,« je geslo aktivistov organizacije Wwf, ki se bodo danes vkrkali na jadrnico Oloferne in odpluli vzdolž obale Jadranskega morja. Potovanje predvideva več postankov: najprej Benetke, potem delta reke Pad, Gargano, Brindisi, Gallipoli, Crotone, Siracusa, Taormina, Milazzo, Palermo in Ustica, več postaj na Sardiniji, otocje pri Toscani. Potovanje se bo zaključilo 30. septembra ob prihodu v genovsko pristanišče. V vseh obiskanih krajih bodo ob sodelovanju krajevnih ustanov priredili razna informativna srečanja, razstave in tiskovne konference in pri tem vzeli v pretres problematiko onesnaženja ter varstva morja in obale v prej omenjenih okrajih.

Preko teh pobud namerava italijanski Wwf odpreti diskusijo o

ustanovi parkov in morskih rezervatov na različnih predelih italijanske obale. Poleg tega želi pritegniti pozornost krajanov in turistov na probleme varstva obal, soočiti se s problemi industrije in osnaženja pomorskih področij ter prijaviti oziroma prepreciti dodatno onesnaževanje ter črne gradnje.

Za varstvo Sredozemskega morja ter obalnih področij se že zavzema sporazum, ki so ga junija letos v Barceloni podpisale Sredozemske države. Ta sporazum nakazuje 7 milijonov dolarjev za letošnje oskrbo morja in obale. »Sam Wwf je namenil za letošnje leto 10 milijonov dolarjev za Sredozemsko morje.« je pripomnil Paolo Guglielmi. »Da bi bili lahko kos zahtevam za varstvo okolja bi potrebovali veliko višje vsote denarja. Ko bi vsak turist podaril v ta namen en sam dolar, bi večino problemov lahko rešili.«

Prav zato pa je potovanje jadrnice Oloferne ne le pobuda za boj proti onesnaževanju morja in obal ter za uresničitev pravičnega sistema za varstvo le teh, ampak tudi nekakšno sporočilo podpisnikom Barcelonskega dogovora o resnosti problemov, ki zadevajo Sredozemsko morje in obalo.

Asja Jurkic

Na sliki (foto Balbi/KROMA) jadrnica Svetovnega sklada za naravo Oloferne v grljanskem portu.

ZBOROVSKO PETJE

Z nastopom v Poreču MePZ Primorec-Tabor uspešno končal sezono

Nas kanat je lip... pravijo v Poreču vsakoletnemu srečanju pevskega zbora Istre in se nekaterih drugih krajev Hrvaške. Letošnje revije, ki se je prav s tem geslom odvijala preteklega junija, se je kot gost udeležil tudi mešani pevski zbor Primorec-Tabor. Odlično se je vživel v vzdušje istrske zborovske revije s splotom Kumarjevih Pesmi od ljubezni in kafe in uvodno istrsko Bokaletu v zapisu Nella Milottija. Pevci so pod priložnostnim vodstvom Alda Kumarja, ki je zaradi zadržanosti zborovodje nadomestil Matjaža Sceka, ponesli v tradicionalno pevsko srečanje nekoliko drugačen pristop do zborovske glasbe.

Značilna uglajena in milejsa zvočnost, ki ta zbor uvrsta med najboljše v zamejstvu, je tako med vsemi udeleženci dosegla poseben učinek, po eni strani navdušila občinstvo, po drugi pa dala spodbudnega zadoščenja tudi pevcem samim.

Revijo prireja vrsta imenitnih kulturnih ustanov, med katerimi je poglavitna »Katedra čakavskog sabora« narodnega vseučilišča v Poreču, pod pokroviteljstvom porečke občine pa prireditve podpirajo se hrvaško kulturno in prosvetno ministrstvo, republiški zavod za solstvo, krajevno turistično društvo. Na letošnji reviji je nastopilo 31 zborov, mladinskih in odraslih: v treh koncertnih večerih so se občinstvu v istrski zbornici v Poreču predstavili pevski sestavi (razen izjem vsi zelo številni) iz Rovinja, Poreča, Pule, Rijeke, Pazina, Buzeta, Krka, pa tudi iz Zagreba, Sibenika in italijanske skupnosti v Vodnjanu. Vsakega od koncertov je otvorila skupna pesem, kar je prireditvi dalo posebno svečan prizvok. Resnejši del revije pa je dopolnilo se družabnostno srečanje nastopajočih, kar je pobudi dodalo potrebne cloveske razsežnosti.

Z nastopom v Poreču je MePZ Primorec-Tabor zaključil delovanje v sezoni, ki se je lani oktobra začela z gostovanjem pevske skupine Kvarta na Opčinah in skupnim koncertom v Vilenici. Sledile so nekatere važnejše pobude, kot so krstna predstavitev

božičnih napevov Ivana Sceka v vrpavski cerkvi, tradicionalni nastop na Primorski poje, predvsem pa nastop na deželni reviji združenja italijanskih zborov USCI.

Na vrsti je sicer poletni premor, člani zbora pa že razmišljajo o prireditvi, ki naj bi prihodnje jesen obeležila desetletno delovanje MePZ Primorec-Tabor.

»Sezono nameravamo spet začeti v jami Vilenici,« napoveduje predsednica zbora Milena Padovan, »tokrat pa naj bi z nami nastopal MePZ Jacobus Gallus, ki je že skoraj sprejel vabilo. Letošnjo 10-letnico bi radi praznovali nekoliko drugače. Pomislili smo, da bi spet povabili k delovanju vse bivše pevce. Mnogi so se sami izrazili željo, da bi se spet posvetili zborovskemu petju: priprava na primerno obeležitev obletnice pa bi verjetno bila zanimiva spodbuda, ne le za sedanje, temveč tudi za bivše članke.«

V tem zamejskem zboru, ki si je v letih pridobil ugled z mnogimi uspešnimi in kakovostnimi podvigi na zborovskem prizorišču, je doslej pelo lepo število mladih: skupaj presega stoteroico pevcev, ne le iz Trebča in z Opčin, odkoder pač zbor izvorno nastaja, pač pa tudi iz drugih krajev trzaskega, goriskega in cezmejnegslovenskega kraškega prostora.

»Seveda bi s prihodom bivših pevcev prilagodili tudi delovni načrt,« meni predsednica, »morda bi želeli ponoviti uspešnejše skladbe, ki so v tej desetletni dobi posebej obeležile nekatere važnejše trenutke našega delovanja.«

Priprave na ta kulturni dogodek so seveda povezane z nekoliko globalnimi nameni: sedanji člani zbora bi radi namreč razširili svoj sestav, ga okrepili in ga ponovno »vsidrili« v okolje, iz katerega zbor pravzaprav izhaja in dejansko deluje. Jesenski koncert ob 10-letnici naj bi bil torej predvsem trenutek pozitivne, res začetek nove dobe, v kateri naj MePZ Primorec-Tabor uspe tudi s spodbudo številnejšega sestava ureničevati svoje vselej zanimive in va-bljive pevske načrte.

Damiana Ota

ZA OBRTNIKE IN TRGOVCE

Dvojna plačilna obveznost

Do jutri morajo poravnati drugi obrok INPS in prvo polovico višjega prispevka na osnovi podjetniškega dohodka

Taksne in drugačne plačilne obveznosti se za obrtnike in trgovce vrstijo kot po tekočem traku. Potem ko so morali poravnati v tem zadnjem obdobju davke IRPEF, ILOR, ICI, ICIAP in davek na zdravje, bodo morali do jutri, 20. t.m., spet odpreti svoje mosnjčke in plačati drugi obrok socialnih fiksnih dajatev za pokojninsko zavarovanje INPS, večina pa bo morala odsteti tudi prvo polovico višjega prispevka na osnovi realno ustvarjenega podjetniškega dohodka.

Drugi obrok fiksnih dajatev v višini 745.052 lir je za drugo trimesečje dolžan plačati sleherni obrtniki in trgovski zavarovane na osnovi po zakonu določenega minimalnega podjet-

niskega dohodka, ki je za leto 1995 19.868.056 lir in letna 15-odstotna obremenitev zato znaša najmanj 2.980.208 lir, medtem ko družinski pomočniki pod 21. letom plačajo 12-odstotni delež. Fiksni zneski so že natisnjeni na položnicah, ki jih je INPS aprila dostavil na dom sleherga zavarovanca.

Kar pa zadeva višino socialnih dajatev na vse podjetniške dohodke, ki jih je obrtnik oziroma trgovec ustvaril v letu 1994, mora vsak zavarovaneec opraviti izračun in do jutri vplačati prvo polovico te razlike na dohodke, ki presegajo najnižji dohodkovni prag 19.868.056 lir. Obremenitev je 15-odstotna do dohodka 57.578.000 lir in se poveča na 16 % za višje

dohodke do največ 95.963.333 lir, medtem ko so morebitni višji podjetniški zasluzki oproščeni pokojninskih socialnih dajatev. Prvo polovico te razlike socialnih dajatev, ki presegajo minimalno stopnjo, mora obrtnik in trgovec poravnati do 20. t.m. s prvo od dveh neizpolnjenih položnic z rumenim odtisom, drugi obrok pa bodo poravnali do 20. oktobra.

Osnova za računanje skupnega podjetniškega dohodka (ne le od tiste dejavnosti, ki je uradno vpisana na trgovinskih zbornicah) je zadnja davčna prijava 740 in velja kot predjem na račun leta 1995 z morebitnim dopolnilom razlike meja prihodnjega leta. (B)

OBČINA / NA PREDLOG SKP

Združenja prostovoljcev bodo oproščena plačevanja davka na smeti

Trzaski občinski svet je na ponedeljkovi seji s široko večino glasov odobril popravek k novemu pravilniku za določanje davka na smeti, s katerim so oproščeni plačevanja davka sedeži združenj prostovoljnega dela, ki delajo na področjih kulture, sporta, rekreacije in solidarnostnih dejavnosti. Popravek je predlagal načelnik skupine Stranke komunistične prenovne Jacopo Venier, ki je v svoji utemeljitvi v občinskem svetu poudaril, da gre popravek v smer ureditve plačevanja občinskega statuta, ki izrecno predvideva razne oblike pomoči volontarističnemu delu. Dejal je tudi, da bo točna formulacija besedila popravka dejansko omogočila samo tistim združenjem, ki nimajo dobičarskih ciljev, da bi bili deležni olajsav.

Popravek predvideva,

da bodo oprostitve davka na smeti deležne tiste organizacije, ki so vključene v poseben občinski seznam. Ta seznam izrecno predvideva občinski statut, a se ni bil izdelan. Zato je bila popravku dana prehodna norma, po kateri bodo za zdaj deležni olajsav združenja, ki so vpisana v deželni seznam. Venier je v tej zvezi poudaril, da mora Občina zdaj čim prej pripraviti seznam, tako da bodo lahko olajsav deležne se druge organizacije, ki delujejo v občini na predvidenih področjih.

Po odobritvi popravka se je Venier zahvalil kolegom in ugotovil, da je to prvi korak k resnični podpori organizacijam, ki delujejo na prostovoljni osnovi in ne samo pomagajo ljudem v stiski, ampak tudi prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja v mestu.

DELAVCI ANAS UTRJUJEJO POBOČJE

Velike težave zaradi zaprtja Obalne ceste

Nevšečnosti se obetajo tudi na Furlanski cesti

Nepregledna dvojna vrsta vozil včeraj zjutraj na Miramarskem drevoredu (KROMA)

bil nihce od potnikov v tramvaju ali avtomobilu poškodovan.

Predvideno je bilo, da bo Obalna cesta zaprta od 8. do 20. ure, vendar so jo ponovno odprli že prej, in sicer nekaj po 17. uri.

Za uporabnike Furlanske ceste pa včerajšnje neprijetnosti žal niso bile edine, caka jih namreč se precej težav. Občinska uprava se je namreč odločila, da utrdi neko skalnato pobočje in jo bo ob delovnikih zaprta za promet vse do 23. oktobra. Zaprtje bo veljalo od 9. do 17. ure, in sicer vsako uro po petnajst minut. Seveda prepoved vožnje ne velja za celotno Furlansko cesto, temveč le v dolžini okrog 500 m, od hišne številke 529 v smeri proti Kontovelu. V primeru potrebe bodo cesto v najkrajšem času odprli.

MANJŠINA

Predsednik SKGZ pri novem prefektu

Predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Klavdij Palčič je obiskal vladnega komisarja in prefekta Maria Moscatellija, ki je pravkar nastopil službeni rok v Trstu.

Palčič se je s komisarjem zadržal v daljšem vljudnem razgovoru, ki je ob dobrodošlici dr. Moscatelliju nudil priložnost, da se na novo imenovani vladni predstavnik v naši deželi seznani z delovanjem SKGZ in njenih članic. V ospredju pogovora pa so bila tudi najbolj pereča vprašanja, s katerimi se trenutno sooča naša skupnost. V tem okviru je predsednik SKGZ izrazil željo, da bi sedanja italijanska vlada prisluhnila potrebam manjšine in to tudi z neposrednimi stiki, kar predstavniki manjšine že dolgo pogrešajo.

Dr. Moscatelli je izrazil zanimanje za stike in sodelovanje z ustanovami manjšine, ki je, kot je dejal, sestavni del tukajšnje stvarnosti, katere uspešna bodočnost lahko temelji le na sožitju in ovrednotenju različnih kultur.

GLEDALIŠČE VERDI / SIMFONIČNA GLASBA

V jesenski sezoni veliko ruske glasbe

Poseben dogodek bo nastop Londonske filharmonije - Na sporedu bo 29 srečanj

Sedem simfoničnih koncertov, trije klavirski večeri in pet koncertov Festivala Horowitz Europa - to je letošnja ponudba jesenske simfonične sezone trzaskega občinskega gledališča Verdi, ki pa vseskozi bolj postaja deželno. Jesenska simfonična sezona se namreč že tradicionalno odvija v Trstu in Vidmu, jeseni pa bodo - kot je superintendent Lorenzo Iorio se posebej naglasil - podpisali dogovor se za stalnejšo obliko nastopanja v Gorici (v Kulturnem domu) in v Pordenonu (v pokrajinskem Avditoriju). Letošnja jesenska sezona se bo začela 22. septembra, zaključila 26. novembra, vsega pa bo obsegala 29 srečanj (»glavne« koncerte praviloma izvedejo trikrat).

Kot sta na včerajšnji tiskovni konferenci poudarila tako superintendent Iorio in odgovoren za produkcijo Gori (foto KROMA), bosta tokrat v jesenskem simfoničnem nizu se posebej prisli do izraza ruska (predvsem) in francoska glasbena ustvarjalnost. Rusko glasbo namreč prisilno zastopajo v operni sezoni, ker je oder dvorane Tripčevich premajhen za velike scenske postavitev. Letos so nekaj težav imeli tudi v Vidmu, ker bodo sportno dvorano Carnera, v kateri so bili koncerti, v kratkem zaprli zaradi popravil. Videmski del sezone bo tokrat, nekoliko okrnjen, v

dvorani Palamostre.

Ob velikih ustvarjalcih preteklega in polpreteklega obdobja bo nekaj pozornosti dano sodobni glasbi, saj bodo izvedli skladbo, ki je zmagala na mednarodnem natečaju Città di Trieste. Poseben dogodek pa bo nastop Londonske filharmonije, ki bo zaključila Festival Horowitz Europa. Koncert, ki bo 6. novembra v dvorani Tripčevich, ne sodi v abonmajsko ponudbo, izkupiček večera pa bodo namenili Italijanskemu združenju za preučevanje rakastih obolenj (AIRC).

Operne sezone gledališča Verdi se ni predstavilo, kot so dejali včeraj, obstajajo se vedno nejasnosti

glede visine državnih sredstev, ki jih bo gledališče deležno. Ve pa se že, čeprav upravni svet se ni uradno potrdil odločitve vodstva, da se bo sezona začela decembra z Bellinijev Normo. Cela naslednja sezona bo prav gotovo se v dvorani Tripčevich, v popravljenem gledališču Verdi naj bi dejavnost predvidoma zazivila spomladi '97. Maja naj bi radikalno prenovljeno gledališče odprli z gala koncertom, normalna dejavnost pa naj bi se začela z mednarodnim festivalom operete '97, ponovno pa je bilo zagotovljeno, da dvorane Tripčevich bo odselilvi Verdija ne bodo zaprli. (bip)

OB 130-LETNICI USTANOVITVE

Slovesnosti v luških kapitanijah

Kontraadmirala Mantio bo nadomestil kapitan bojne ladje Ivaldi

Ob prisotnosti najvišjih deželnih oblasti so včeraj zjutraj tudi v Trstu, in sicer na pomorski postaji, slovesno počastili 130-letnico ustanovitve korpusa luške kapitanije (na sliki KROMA). Kontraadmiral Sergio Albanese, komandant pristanišča in pomorski direktor F-JK, se je zaustavil ob obletnici, ob kateri je korpus v fazi pomembne prenove in krepitve. Poleg tega je na tukajšnjem območju Jadranskega morja se zlasti zaposlen zaradi znanih medna-

rodnih dogajanj. Podelili so tudi deset zlatih odličij za dolgoletno plovbo ter z redom viteza nagradili Anno Rebeni, ki je pri luški kapitaniji službovala od leta 1943 do 1990. Nadalje so se poslovili od kontraadmirala Antonia Mantie, ki je daljša obdobja svoje kariere preživel na trzaski luški kapitaniji, sedaj pa je sel v zaslužni pokoj. Mantii bo nasledil 55-letni kapitan bojne ladje Pierangelo Ivaldi, doma iz Ligurije. Ivaldi je doslej služboval v Savoni.

NAČRT ZA PSIHIATRIČNO POMOČ BOSANSKEMU PREBIVALSTVU

Združenje Basaglia za Sarajevo

Včeraj so člani združenja prostovoljnega dela Franco Basaglia, oddelek za solidarnost in kooperacijo, ki se zavzemajo za zdravstveno pomoč v ogroženih mestih Bosne, priredili srečanje, na katerem so predstavili razne projekte, ki jih nameravajo v prihodnjih mesecih uresničiti. Dr. Mario Reali, odgovorni za organizacijo Franco Basaglia je povedal, da bo novembra v Trstu srečanje, ki ga bosta priredila zunanje ministrstvo in Ozn. Na tem srečanju bodo zarisali zemljevid bosanskih mest, kjer je najbolj potreben takojšen poseg zdravstvenih organizacij. »Namen današnjega srečanja je,« je pojasnil Reali, »da bi se naši organizacijo pridružile se druga trzaska združenja prostovoljnega dela, ki so se do sedaj zavzemala za probleme sprejema be-

guncev, in da bi skupaj uresničili projekt "Sarajevo center" ali "Front-Lyne Project".

Projekt Sarajevo center je zdravstveno-socialni projekt, ki predvideva ustanovitev Centra za umsko zdravje ter razna bivališca s terapevtskim nadzorom, s sodelo-

vanjem tamkajšnjih psihiatričnih organizacij. Ti centri bodo namenjeni osebam z različnimi psihičnimi problemi, ki so nastali kot posledica stresa in vojnih grozot. Pri projektu bodo med drugim sodelovali tudi Svetovna zdravstvena organizacija, ustanova

Cooperazione Italiana, trzaska krajevna zdravstvena ustanova in Deželni studijski center za umsko zdravje. Poleg tega bodo prostovoljci nudili pomoč v vseh drugih nujnih primerih.

Na sliki KROMA včerajšnje srečanje članov združenja Basaglia.

KONCERT / DREVI V DOLINI

Godbeno društvo Prosek bo zaključilo niz koncertov

Prireditve ob 100-letnici Pihalnega orkestra Breg

Nocoj se v Dolini zaključuje niz koncertov, ki so jih ob letošnjem praznovanju 100-letnice društva priredili člani Pihalnega orkestra Breg. Pred tednom dni sta v Prebenu pod vodstvom Marina Marsica nastopila oba sestava ricmanjske godbe, bodisi redni društveni orkester kot mladinski ansambel glasbene sole. Drevi, ob 20.30 pa se bo na K'luzi predstavilo Godbeno društvo Prosek, ki ga vodi Aljosa Starc.

S tem srečanjem se bo sklenil niz gostovanj starih trzaskih godbeniških sestavov, ki so se

odzvala vabilu dolinskega pihalnega orkestra. Slavnostni koncert, s katerim bo slednji praznoval svojih 100 let plodne prisotnosti na našem kulturnem prizorišču, pa bo

prihodno jesen, ko naj bi predvidoma izšla tudi priložnostna brošura. (dam)

Na sliki (foto Magajna) koncert ricmanjske godbe prejšnji teden v Prebenu.

Taborniki RMV so v Ribnem pri Bledu

Na prvi strani Primorskega dnevnika smo včeraj pomotoma zapisali, da so taborniki Rodu modrega vala odpotovali na taborenje v Ribčev laz pri Bohinju. V resnici so taborniki postavili svoje sotore kakih 30 kilometrov daleč od Bohinja, in sicer v Ribnem pri Bledu. Bralcem se za napako oprostamo.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA,
19. julija
ARSEN

Sonce vzide ob 5.33 in zatone ob 20.48 - Dolžina dneva 15.20 - Luna vzide ob 23.55 in zatone ob 13.39.

Jutri, CETRTEK,
20. julija
MARJETA

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 26 stopinj, zračni tlak 1013,4 mb narašča, veter severovzhodnik 7 km na uro, vlaga 53-odstotna, nebo skoraj jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 21,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Ilaria Orlando, Elisa Citroni, Cecilia Dolermo, Ilaria Torrenti, Matteo Fulvio.

UMRLI SO: 80-letni Attilio Sbrizzai, 75-letni Antonio Delnegro, 74-letna Giulia Zangrando, 62-letni Domenico, 73-letni Umberto Belladonna, 76-letni Santo Ciacchi, 75-letna Wilma Brusatin, 83-letna Caterina Buzzai.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 17., do NEDELJE, 23. julija 1995 Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Ginnastica 6 (tel. 772148), Ul. F. Severo 112 (tel. 571088).
BAZOVICA (tel. 226210)

- samo po telefonu za najnужnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Ginnastica 6, Ul. F. Severo 112, Trg Venezia 2.
BAZOVICA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnужnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Venezia 2 (tel. 308248).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 -

TELEVITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 21.30 »Morti di salute«, r. Alan Parker, i. Anthony Hopkins, Bridget Fonda, Matthew Broderick.
EXCELSIOR - Zaprt zaradi počitnic do 24.8.
EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 20.00, 22.00 »Europa-Europa«, r. A. Holland.
AMBASCATORI - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Virus letale, i. Dustin Hoffman.

NAZIONALE 1 - Zaprt zaradi počitnic do 18. avgusta.
NAZIONALE 2 - Zaprt zaradi počitnic.
NAZIONALE 3 - Zaprt zaradi počitnic.

Griza ob nogometnem igrišču. Odprtje dobro založenih kioskov vsak dan ob 17. uri. Za glasbo bo poskrbel ansambel Happy day. Istocasno se bo odvijal turnir v malem nogometu za 2. Trofejo gostilne-pizzeria Veto.

STRANKA KOMUNISTICNE PRENOVE - KROZEK KRAS vabi 21., 22., 23. in 24. julija v Zgornik na PRAZNIK TISKA. V petek, 21.7., ob 19. uri odprtje kioskov, ob 20.30 ples z ansamblom Krt; v soboto, 22.7., ob 18. uri odprtje kioskov, ob 21. uri ples z ansamblom Long Zlunk; v nedeljo, 23.7., ob 16. uri odprtje kioskov, ob 18. uri koncert Godbenega društva Nabrezina, pozdravni govor in nato ples z ansamblom Krt; v ponedeljek, 24.7., ob 18. uri odprtje kioskov in ob 20.30 ples z ansamblom Long Zlunk.

KD KRASKI DOM vabi v galerijo Kraske hiše v Repnu na ogled RAZSTAVE lesnih izdelkov Mirka Gustina. Urnik: ob delavnikih od 18. do 22. ure, ob nedeljah od 11.00 do 12.30 in od 15.00 do 18.00.

SD KONTOVEL prireja 21., 22., 23. in 24. julija SPORTNI PRAZNIK na Proseku. Ples: Status Symbol in Adria kvintet; Benecani med nami: slikarke in gledališnice; kosarkarski turnir 3:3. kontovelske specialitete in domače vino. Vabljeni!

KROZEK 91 Devin-Nabrezina in Brin iz Kriza vabita jutri, ob 20.30 v Devin 38 (za cerkvico) na gledališko predstavo »Incontro«. Tekst je iz slovensčine v tržaško narečje prevedel sam avtor in režiser Mario Ursic. Igrala bosta Miranda Caharija in Livij Bogatec iz SSG v Trstu.

IZLETI

SINDIKAT UPOKOJENCEV CGIL iz Nabrezine organizira v soboto, 5. avgusta celodnevni izlet z ladjo Fulgidus v Caorle. Vse informacije nudijo: na sedzu sindikata - tel. 200698, Ida Bortolotti - tel. 200007, Mario Fragiocomo - tel. 299640.

KMETIJSKA ZADRUGA in Kmečka Zveza iz Trsta obveščata, da organizirata tridnevni izlet - 30. in 31. avgusta ter 1. septembra na Radgonski sejem ter ogled okolice in zanimivosti avstrijske Koroške. Informacije in vpisovanje pri Kmetijski zadrugi v Trstu - tel. 382555 ali pa na Kmečki zvezi - tel. 362941.

ČESTITKE

Dragi ALJOSA, da bi ob dosegu »polnoletnosti« bil tvoja leta resnično polna vsega cesar si najbolj zelim!!!

Valentina.
DTTZG - Ziga Zois cesti-

PRIREDITVE

PIHALNI ORKESTER BREG - Dolina prireja ob svoji 100-letnici danes, ob 20.30 v Dolini na Koluzi KONCERT GODBE S PROSEKA.

KD SLOVENEK in Fantovska in dekliska iz Boršta - Zabrezca vabijo na Sagro v Hribenci, ki bo 22., 23. in 24. t.m. V soboto, 22. ples z ansamblom Krt; v nedeljo 23. koncert Pihalnega orkestra Breg in ples z ansamblom Status symbol; v ponedeljek, 24. ples z ansamblom Happy day.

SD PRIMOREK - Trebče prireja 22.-23. t.m. vsakoletni PRAZNIK SPORTA na prireditvenem prostoru

NAROČNIKOM IN BRALCEM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, priporočamo, da nas obvestijo vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice na telefonsko

7796600 - vsak dan od 12. do 18. ure

SD SKALA

priredi 21., 22., 23., in 24. julija

VAŠKI PRAZNIK v GROPAZI

V nedeljo, 23. odprta meja do Lipice

Zabavali vas bodo ansambli: Keideja, Kraški kvintet in Alessandra z ansamblom Edera.
Vabljeni!

PARK GLOBOJNER

Padriče

jutri, 20. julija, ob 21. uri

igra skupina
Keydea

Deluje dobro založen kiosk

1995/96 do 28. julija od 10. do 12. ure vsak dan, razen sobot, v Ul. R. Manna 29, tel. 418605.

SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA obvesca, da je pisarna odprta do 31. avgusta t.l. le v dopoldanskih urah.

TABORNIKI RMV vabijo svoje bivše brate in sestre, da jih obiščejo na taborjenju v Ribnem pri Bledu 21., 22. in 23. julija.

MALI OGLASI

V DOLINI dajemo v najem vinograd za prihodnje leto. Tel. 826459 od 20. do 22. ure.

STAREJSI PAR išče za poletne mesece v Devinu za nekaj ur dnevno hišno pomočnico z znanjem kuhanja. Potrebno lastno prevozno sredstvo. Telefonirati na st. 040/637209 ali 208196.

26-LETNO DEKLE z visjesolsko izobrazbo in z diplomom iz strojepisja išče zaposlitev kot strojepiska. Tel. 417787 ob urah obdov.

PRODAM 8 gledaliških zarometov po 25.000 lir vsak. Tel. 281330 ob večernih urah.

FORD TAUNUS 1600 GL, letnik 80, svetloplave barve, v dobrem stanju, perfekten motor, 72.000 km, garaziran, prodam; cena po dogovoru. Tel. 228519

GOSPA nudi pomoč ostareli osebi v slovenski družini 24 ur dnevno, tudi za daljši cas. Tel. 040/765047.

MLADENIC, 18-letnik, poprimem za katerokoli delo. Telefon 44710.

OSMICA je še odprta pri Kvrčevih na Opcinah. Narodna ul. 92. Točijo belilo in cerno.

OSMICO je odprl Romano Purič - Repen 13.

ŠOLSKE VESTI

DTTZG »Ziga Zois« obvesca, da bo do 26.8.95 tajništvo odprto z naslednjim urnikom: od ponedeljka do petka 9.00 do 12.00; ponedeljek in četrtek 15.00 do 16.00; sobota zaprto.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst, obvesca učno osebje nizjih in visjih sol, da so razobesene na oglasni deski Solskega skrbništva v Trstu, časne pokrajinske lestvice za opravljanje suplenc. Prosilci imajo pet dni časa za morebitni priziv.

TAJNIŠTVO ZNANSTVENEGA LICEJA »F. PRESEREN« obvesca, da so na soli od 7.30 do 13.30 na ogled časne pokrajinske lestvice za učno osebje.

OBVESTILA

GLASBENA MATICA - Sola Marij Kogoj sprejema prijave za POTRJEVANJE IN PREDVPIS za solsko leto

MESEC KUHNJE

* PRILOŽNOST

* ZA DOBRE

* POSLE

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiamonti 3

Tel. (040) 820766

GRATTAROLA

POHISTVO Z DOLGO TRADICIJO

PRISPEVKI

V spomin na Mirka Druzinu darujeta Lucilla in Albin Gerli (Borst 97) 100.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB Borst-Zabrezec.

Namesto cvetja na grob Milka Krizmancica darujeta Zorka in Marjan Gojca 20.000 lir za KD Skala.

Namesto cvetja na grob Milka Krizmancica darujeta Marija in Karlo Gabrielli 30.000 lir za KD Skala.

Ob smrti Lojzeta Berceta daruje družina Filipčić 100.000 lir za potrebe openske cerkve sv. Jerneja, 100.000 lir za CPZ Sv. Jernej, 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 100.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na brata Vinka Svaba daruje Gigi Svab 50.000 lir za MPZ Vesna.

Rozina Tence Semec daruje ob svoji 80-letnici 100.000 lir za MPZ Vesna.

Ob 20. obletnici smrti Pija Medena darujeta zena Julka in hčerka Lucana 100.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika padlim.

Ob 20. obletnici smrti Pija Medena darujeta Kristina in Majda 25.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika padlim.

Ob 3. obletnici smrti Pierine Kosuta Bretti (umrle v Turinu) darujeta Kristina in Majda 25.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika padlim.

Ob obletnici smrti svake Giovannija Kocjancica in prijateljev Rafaela Kocjana in Pija Medena daruje Viktor Bogatec 30.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika padlim.

V spomin na Franca Malalana darujeta Cecilija in Pepi Rudez 25.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na grob Andreine Maver por. Percic darujeta Cecilija in Pepi Rudez 25.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na mamo Rozalijo daruje Roza Pocar 50.000 lir za bosanske otroke.

Armid Ukmar daruje 50.000 lir za Zvezo vojnih invalidov.

V spomin na drago Amalijo Dodic por. Pruni darujejo Marija in Pepi Krizman, Loredana, Marjo in Vittoria, Giorgio Jacoza, Gino Ferluga z družino, Vittorio Piscanc z družino in Lidija Kozlovic z družino 180.000 lir za otroško bolnišnico Burlo Garofolo.

Ob 50. obletnici smrti dragega sina Marjota daruje Olga Stolf 50.000 lir za bosanske otroke.

Ob 50. obletnici smrti dragega Marjota Stolf daruje Gloria 30.000 lir za bosanske otroke.

V počastitev spomina Marcela Siega, ob 70-letnici rojstva daruje Vida z družino 100.000 lir za spominsko sobo Kosovlove brigade v Stanjelu.

V spomin na drago zeno in mamo Andrejino Percic darujejo Joze, Marko in Ivan 300.000 lir za Vincencijevo konferenco in 200.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

17.7.1985 17.7.1995

Deset let je že, odkar nas je zapustil naš dragi oče in nono

Mario Dolenc

Z ljubeznijo se ga spominjajo

sin Uci z Marico, zet Aleksander Zerjal, vnuki Mara, Peter, Ivan in Edi z družinami ter ostalo sorodstvo

Opcine, 19. julija. 1995

ČEDAD / ZAČENJA SE ČETRTE MITTELFEST

Pet dni večjezičnega kulturnega praznika

Drevi Cankarjeva »drama hrepenenja«

Drevi bo na otvoritvenem večeru letošnjega Mittelfesta, ob 23.00 uri, na trgu pred stolnico v Čedadu, na sporedu edina slovenska predstava letošnjega programa. Ljubljanska Koreodrama bo v sodelovanju z Mladinskim gledališčem iz Ljubljane in v režiji Damirja Zlatarja Freya predstavila poetično dramo »Lepa Vida« po Ivanu Cankarju.

Damir Zlatar Frey je režiser in koreograf, pravi inovator slovenskega gledališča in baleta. Ko je začel s svojo kariero, je kot predpostavko svojega dela postavil popoln odklon »amerikanizacije« plesa in si je poiskal navdih za svoje stvaritve v evropskem ekspresionizmu. Leta 1987 je v Ljubljani ustanovil svojo skupino, Koreodramo, ki naj bi v gledališče prinesla nov, globalen pristop do gledališkega dogodka. Prav zaradi tega Frey osredotoča velik del svoje pozornosti na to, da beseda in gib vzajemno ustvarjata in poustvarjata predstavo. V zadnjih letih je Koreodrama uprizorila Salomo Oskarja Wilda, Sluzkinji Jeana Geneta in se je posvetila tudi delom slovenskih avtorjev, kot sta Slavko Grum (Dogodek v mestu Gogi) in Gregor Strniša (Zabe). Koreodrama je nastopila na Mittelfestu že leta 1992, in sicer s predstavo Prihajajo, sugestivno in zastrašujočo »nemo« predelavo Ionescovih Stolor.

Zgodba o Lepi Vidi se v slovenski literaturi od srednjega veka dalje pogosto ponavlja. Prešeren je že vpsnil zgodbo lepote, ki odide s »črnim zamorcem« v Spanijo, kjer živi v zlati kletki, ne doseže iskane sreče in hrepeni po domu. Cankarju je bila tematika hrepenenja pri srcu, zato je prenesel zgodbo Lepe Vide v svoj svet in okoli njenega življenja razpredel se

celo mrežo zavoženih, mladih eksistenc. Njena zgodba se odigrava v socialno kriznem okolju in Lepa Vida, ki je bila od vekomaj simbol nedosegljive sreče, postane tudi nositeljica Cankarjevih političnih in socialnih idej. Vida ne pere več plenit na pomolu, ampak živi v Cukrarni, v kraju mladostne bede Ivana Cankarja, v zadnjem domu njegovih prijateljev, pesnikov Ketteja in Murna. Vida je revna in v upanju na boljše življenje zapusti mater in proletarske prijatelje in se poroči z bogatim zemljiškim posestnikom. Toda z novim možem je nesrečna, zapusti svojo zlato kletko, kraj, »kjer ni ne trpljenja ne hrepenenja«, in se vrne med svoje ljudi. Vrne se v revščino z zavestjo, da na tem svetu ne more obstajati sreča, ampak samo bolečina in (spet) hrepenenje.

Freyeva verzija Cankarjeve drame je vizivna in zborovska in skuša podati publiku vseh tisoč obrazov, skozi katere se neskončno vije motivika hrepenenja po sreči, leitmotiv našega stoletja.

Frey privilegira v svojem delu plesno govorico, saj se po njegovem mnenju v tej dimenziji izražanja najlaže sprostita bistvi bolečine in čustva. Gib je počasen in poln simbolike, ki popelje gledalca v njegov notranji svet. Lepa Vida postane tako prehajanje skozi nas v našo zavest, ki sicer otopelo spremlja naše korake v svet.

Cena vstopnice je 20 tisoč lir in v njo je vključeno potovanje skozi neslutene dimenzije Cankarjeve »drame hrepenenja«, ki se izraza v Freyevem delu z gibom, besedo in glasbo. Srečne gledalce čaka drevi v lepem Čedadu prava koreo - drama

Elizabeta Tomsic

LESE / OD ČETRTEKA DO NEDELJE

Letos že dvajseti beneški senjam

Zamisel se je porodila pri društvu Rečan

Jutri se bo na Lesah v občini Grmek začel 20., jubilejni Senjam beneške pesmi, ene najpriljubnejših kulturnih prireditev med Slovenci na Videmskem. Beneški senjam predstavlja obenem eno najodmevnejših prireditev v Beneciji in za to gre zahvala kulturnemu društvu Rečan, ki je že leta 1971 znalo prislusniti željam in interesom mlajših, obenem pa bilo pozorno na veliko bogastvo, ki ga predstavlja beneško narečje. Tako se je porodila misel o glasbenem festivalu, ki je kmalu prerasel domače okvire in postal vsebeneska manifestacija. V tem času so izdali tudi več kaset, na katerih so posnete najlepše pesmi, ki smo jih poslušali na raznih izvedbah Senjama.

Letošnja izvedba Senjama se bo odvijala v treh večerih: v četrtek in petek bodo sodelujoči pevci nastopili razdeljeni v dve skupini, v nedeljo popoldne pa se bo občinstvu predstavilo vseh stirenajst nastopajočih, ki se bodo potegovali za najvišja mesta.

Povedati velja, da bodo prireditelji razdelili več nagrad: za najboljšo pesem, za najboljšo besedilo, za najboljši glasbeni aranžma in za najboljšega izvajalca.

Na lanskem beneškem senjamu je zmagala pesem Zelenica, katere besedilo je napisal Giovanni Gubana, zapeela pa jo je 17-letna Cristina, ki je debitirala na beneškem festivalu. Na

podlagi ocene občinstva, se je na drugo mesto uvrstila pesem Vesel rojstni dan, ki so jo peli Chiara, Elena in Stari macki, na tretje mesto pa se je uvrstila pesem Horoskop, ki so jo zapele Davide in sovrstniki. Posebna ocenjevalna ziri je izbrala se dve pesmi in sicer za najboljšo glasbo in najboljšo besedilo. Nagradi sta sli Igorju Cernu za pesem Dejmo se roko in Danieleju Capri za pesem Nič ku spi. Na zgornji sliki posnetek s predlanskega Senjama beneške pesmi. V četrtek zvečer bo-

mo na Lesah lahko poslušali naslednje pesmi: Sanja (pela bo Karem), Ti si muoj dan (Annalisa, Igor in Klabucani), Lažnivac (Franco), Cakam, cakam (Gabriele), Ostani (Chiara), Hej, nono, hej (Ljuba in Renzo), Senoseki (Martina).

V petek pa bodo na vrsti naslednje pesmi: Molimo (Checco), Tocet uodo (Cinzia in Lucio), Pastir (Davide in sovrstniki), Moja mama (Oriana), Cajt (Michele), Zrak (Cristina) in Piesma od emigranta (Cinzia in Lucio).

Rudi Pavšic

KOPER / NASTOP JE SODIL V OKVIR FOLKESTA

Joan Baez spet očarala

Večtisočglavi publiku na Titovem trgu je predstavila stare uspešnice in novejša skladbe

Dve brhki najstnici v prvih vrstah sta vse skozi navdušeno sledili koncertu, na koncu pa jima je bilo vabilo pevke Joan Baez publiku iz prvih vrst, naj vstane, prava odresitev in končno sta lahko sproščeno in radostno zaplesali. Isto radost je istocasno z odra na Titovem trgu v Kopru odrazil nežni Joanin glas v izvajanju himne življenju Gracias a la vida, ki jo je v povsem drugih okoliščinah pred več kot dvajsetimi leti napisala južnoameriška pesnica Violeta Parra.

Baezov dan v Kopru se je začel v prvih popoldanskih urah. S pripravo odra so sicer nekaj časa zamudili, tako da si je Joan lahko v miru ogledala obalno mesto. Dobila je tudi cevlarja, ki ji je v par urah pripravil dva para sandalov. Na srečanju z novinarji je Joan Baez govorila predvsem o svojem delu, o prvih nastopih na slavnih ameriških festivalih pred tridesetimi leti, o sodelovanju z Dylanom in drugimi znanimi glasbeniki. Baezova je v preteklem desetletju takorekoč mirovala, saj je njena glasbena produkcija zabeležila le nekaj albumov v živo in dve studijski plošči. V obdobju Reaganove vladavine producenti niso imeli posluha za njena sporočila! Stvari pa so se v zadnjih letih spremenile in tudi borka za mir

in cloveske pravice je znova stopila v snemalni studio. Leta 1993 je izdala album Driving me Backwards, letos spomladi pa je v manjšem klubu v New Yorku posnela dovolj materiala za novo ploščo, ki bo izšla konec poletja. V starih večerih je zbrala okrog sebe nekaj starejših prijateljic (Janis Ian, sestro Mimi Fariña in druge) ter nekaj novejših imen ameriške glasbe (Indigo Girls, Trisha Yearwood). Skupaj so pripravile dovolj »unplugged« gradiva, dve skladbi iz novega albuma pa smo lahko slisali v Kopru.

Kaj pa Bosna? Največjo evropsko tragedijo zadnjih let je Baezova, ki je pred dvema letoma nastopila v obleganem Sarajevu, omenila le bežno: bolita jo brezbriznost in površnost, s katerima se svet ubada s to tragedijo. Vsi skupaj smo naredili le malo, premalo, da bi lahko preprečili nadaljevanje grozot.

Prvi koprski večer Folkesta se je začel z otvoritvijo razstave mladega fotografa Giannija Cesara Borghesana na sedežu tamkajšnje skupnosti Italijanov. Nekaj čez deveto uro zvečer, ko so topli žarki poletnega sonca se sijali na osrednji koprski trg, je na oder prepolnega prizorišča (prisotnih je bilo skoraj dvatisoč ljudi) stopil škotski duo v sestavi Franka McLaughli-

na in Gillian MacDonald. Par, ki je pred nekaj dnevi uspešno nastopil tudi v Gorici, je z neznim glasom Gilliane in lepimi baladami segrel občinstvo, ki je nestrno čakalo gospo folk glasbe. Joan Baez se je Koprčanom in ostalim prisotnim prikazala petnajst minut pred deseto (foto AWS). V uri in pol dolgem koncertu je z neznimi baladami in odličnim glasbenim spremljstvom dobesedno očarala publiko. Slisali smo znane uspešnice (močno občuteno Suzanne, We shall overcome, Diamond and Rust, flamenkasto El preso numero nueve, Waltzing Matilda, Sweet Sir Galahad in »a cappella« peto Why do Fools Fall in Love) in nekaj novih skladb. Očarljiv večer, ki ga je po desetminutni prekinitvi zaradi manjše tehnične okvare na ozvočenju, precej utrujena Joan Baez (stiripetdesetletna Američanka je v Kopru sklenila trimesečno evropsko turnejo) zaključila z daljšim dodatkom programu.

Osrednji koprski trg bo v prihodnjih dneh gostil se nekaj koncertov Folkesta, in sicer madžarsko skupino VizŌnto in piemontsko La ciapa rusa v petek ter izraelsko pevko Noa in kitarista Gil Dora v soboto zvečer.

Ales Waltritsch

NOVICE

Puppet festival - današnje in jutrišnje predstave

Nadaljuje se goriski Puppet festival, pregled lutkovnega ustvarjanja v Italiji in srednjeevropskih državah. Danes bosta v Podturnu, ob 18.00 uri nastopila videmska umetnika Andrea Zuccolo in Danilo Toneatto s predstavo "Il baule delle favole" (Pravljicna skrinja). Ob 19.00 uri, v ulici Ascoli, pa bo malčke zabaval nemški lutkar Stephan Blinn s "Pierrot - teatro varietà". Jutri ob 18.00 uri bo na Placuti gledališka skupina Ortoteatro predstavila delo "Le sette berrette di Gaspere Berretta" ob 19. uri pa bo v Rastelu nastopal Romano Danieli iz Bologna, ki bo predstavil igrice "Le disgrazie di Fagiolino". Tako kakor vse dosedanje predstave, bodo tudi nocojsnje in jutrisnje brezplačne.

Bancomat kartico so uporabili

Na kvesturi se je v ponedeljek javila B.M. Povedala je, da je izginila njena bancomat kartica. Žal je prijavo vložila z dvodnevno zamudo, kajti novi lastnik je medtem iz računa že dvignil, v treh obrokih, poldrugi milijon lir. Naloga sploh ni bila težka, saj je bil poleg kartice listek s šifro. Kartica pa je izginila že v soboto, 15. t.m.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE TRST - GORICA

priraja v solskem letu 1995/96 v Gorici naslednje tečaje:

* windows office (dva tečaja)	100 ur
* začetniški tečaj angleščine	100 ur
* knjigovodstvo	80 ur
* tečaj o telesni zaznavi in govornici	30 ur
* tehnike prodaje	30 ur
* marketing za obrate v vinogradništvu	20 ur

Vpisovanje in podrobnejše informacije do 21. julija t. l. na sedežu Zavoda v Gorici, Ul. della Croce 3, od 9.00 do 13.00 ure.

GORIŠKA POKRAJINA

Pokrajinski plan za odlaganje odpadkov
OBVESTILO O DEPOZITU

Pokrajinska uprava sporoča, v smislu D. Z. 65/1988, čl. 23 bis, da je na pokrajinskem tajništvu deponiran predlog za nov POKRAJINSKI PLAN ZA ODLAGANJE ODPADKOV, ki ga je pripravila ustanova DICAMP tržaške univerze in predstavljen na javni seji 7. julija t. l.

Plan bo na ogled 20 dni od 20. julija do 8. avgusta. V naslednjih 20. dneh Občine in njih konzorciji, Gorske skupnosti, Zdravstvene krajevne enote in Združenja za zaščito okolja lahko predložijo ugovore.

Direktor
ing. F. Finocchiario

KRONIKA / NESREČA NA LOČNIŠKEM MOSTU

Po naletu so avtomobil takoj zajeli plameni

Kljub hitremu posegu gasilcev je vozilo zgorelo
Na srečo nihče ni bil huje poškodovan

Precejšen preplah, velika gmotna škoda, na srečo pa nihče ni bil težje ranjen. Tak je obračun prometne nesreče, ki se je zgodila včeraj, nekaj pred 9. uro na ločniškem mostu. Po trčenju med fiatom 127 in fiat ritmom je na slednjem izbruhnil požar, ki je v nekaj minutah, kljub hitremu posegu gasilcev, skoraj povsem uničil vozilo. Zaradi vročine je škoda nastala tudi na cestnici. Za volanom fiata 127 je bil Sergio Cargnel iz Ločnika, medtem ko je fiat ritmo upravljal Claudio Devetak. Reševalci so ponesrečencema in enemu sopotniku nudili prvo pomoč na kraju nesreče. Na sliki - Foto Studio Reportage - prizorišče nesreče na ločniškem mostu.

ZDRAVSTVO / SENATOR DARKO BRATINA

Za "racionalizacijo" morda drugi cilji?

Selitev splošne bolnišnice v bolnišnico
Usmiljenih bratov je pravcati nesmisel

Polemike glede preureditve javne zdravstvene službe in posebej glede bolnišnic na Goriskem so zadnje dni že spet zelo vroče. Nedorečeno ostaja vprašanje lokacije goriske bolnišnice, nedorečena usoda bolnišnice Usmiljenih bratov, uresničuje se nacrt razgrajevanja obstoječega sistema javne zdravstvene službe. Senator Darko Bratina se je v ponedeljek sestal s predstavniki zdravniškega in pomožnega osebja, zaposlenega v bolnišnici Janeza od Boga da bi se pozanimal za stanje v tej ustanovi in izvedel za stališče ljudi, ki delajo na področju oskrbe in rehabilitacije ostarelih.

Po srečanju je senator povedal, da se mu dezel-

ni nacrt reorganizacije zdravstva zdi kot poskus izničenja sedanjega sistema javnih struktur in kot poskus, da se osobi gorisko pokrajino tudi na političnem področju. Izrazil je nasprotovanje selitvi splošne bolnišnice iz sedanje lokacije v bolnišnico Janeza od Boga ker bi bilo to združeno z zelo visokimi stroški in dolgotrajnim postopkom. Obenem bi

unicili uspešno in s profesionalnega vidika kvalificirano ustanovo. Da ni prav to cilj tistih, ki vodijo igro v zakulisju in ki se izgovarjajo na potrebo po racionalizaciji?

Bratina poziva javnost naj sprico nastalega položaja odločno vendar omikano nastopi proti takemu pristopu pri razreševanju tako pomembnih vprašanj kakor je prav zdravstvo.

V polemiko je včeraj posegel tudi pokrajinski tajnik združenja ANAAO (sindikat pomožnih zdravnikov, zaposlenih v bolnišnicah) Pecorari. Polemizira predvsem z združenjem CIMO. Pecorari opozarja, da ni več casa za mencanje in je treba nujno sprejeti odločitve glede bolnišnic. Treba je cimpreg dokončati San Polo v Trzicu v Gorici pa izdelati nacrt prenove bolnišnice v ulici Tuscolano, do konca leta. Vsakršno razpravljanje o morebitni selitvi je nesmisel.

AVTOMOBILI/ 7. VOŽNJA "S. MARCUS."

Hitrost do 30 km/h

Po gorških ulicah in cestah med Gorico in Trstom, Gorico in Gradezem, Cedadam ter v Novi Gorici bomo od jutri do sobote lahko občudovali osemdeset in več let stare avtomobile, ki bodo "drveli" s povprečno hitrostjo 30 kilometrov na uro. Na Goriskem in to na obeh straneh meje, se bo namreč odvijala 7. mednarodna avtomobilska vožnja "Siegfried Marcus", ki jo prireja avstrijsko društvo avtomobilskih veteranov v sodelovanju z novogoriškim podjetjem HIT, združenjem gorških trgovcev ASCOM, goriskim podjetjem Podium International in drugimi sponzorji, med katerimi sta tudi Pokrajina in Občina. Udeleženci avtomobilске vožnje bodo nastanjeni v hotelu Perla v Novi Gorici, od koder se bodo vsak dan vozili v različne smeri. Jutri (prvi avtomobil odpelje ob 8.30) je na sporedu vožnja skozi Gorico do Trsta, postanek na Trgu Unità, obisk Sezane, Stanjela, Branika in povratek v Novo Gorico. V petek bo pot vodila spet skozi Gorico v Gradez (posebna vožnja na plaži), Oglej, Faro itd. V soboto se bodo udeleženci popeljali preko Brd do Ceda-

RIM

Sindikate in Persija so kar pozabili

Danes bo v Rimu sestanek Medministrskega odbora za gospodarska vprašanja na Goriskem. Kakor smo že pred dnevi poročali, naj bi skušali poiskati rešitve na nekaj najbolj aktualnih vprašanj. Za ustanovitev in delovanje takega organizma so se dogovorili pred poldrugim letom, ob podpisu "Goriške listine". Kot kaže pa je prislo ob sklicu zasedanja do nekaterih nerodnosti. V Rim niso povabili predstavnikov sindikalnih zvez, ki so sopodpisnice omenjene listine in torej soodgovorne za (ne)izvajanje. Včeraj pa se je s polcemičnim pismom oglašil trziški zupan Persi. Spodbudo za sklic odbora je dala Predsednica Pokrajine Marcolinijeva.

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

Dušan Mauri je dopolnil osemdeset let

Med vojno grški partizan

obrambnega ministrstva, do upokojitve, leta 1973.

Ob visokem življenjskem jubileju izreka goriski odbor VZPI-ANPI svojemu članu in predstavniku odbora Dusanu najtoplejše čestitke in zanje ter zahvalo za njegovo vsestransko angažiranost v vrstah odporniškega gibanja ter za ohranjanje pristnih tovariskih odnosov. Čestitkam in najboljšim željam se pridružujejo tudi številni prijatelji in sorodniki iz Pevme.

Sosedu Dusanu - stane namreč v stavbi poleg uredništva in večkrat se srečamo na ulici, večkrat pa nas tudi obišče v uredništvu, posebej ko ne prejme casopisa - vse najboljše tudi s strani naše redakcije.

Dušan Mauri

je dosegel splošno vredno starost 80.ih let (skrajni čas, da se spametuje).

Vse najboljše mu želijo

Gaia, Tania, Duši, Ivo, Dorella, Nini in Lina

PRIREDITVE

V CETRTEK 27. JULIJA bo na dvorišču Kulturnega doma A. Budala v Standrežu (ob 21. uri) poletna gledališka predstava SRECANJE. Avtor in režija: Marij Uršič. Igrata Miranda Caharija in Livio Bogatec. Prireditelja predstave sta kulturno društvo Oton Zupancic iz Standreža in Kulturni dom Gorica. Za informacije je na razpolago urad Kulturnega doma v Gorici, ul. Brass, 20 (tel. 33288).

OBVESTILA

SKGZ, ZSKD in ZSSDI sporočajo, da so njihovi uradi v juliju odprti po poletnem urniku in sicer od ponedeljka do petka med 8. in 14. uro.

POLETNI MOZAIK je naslov radijske oddaje, ki bo do 13. septembra vsako sredo od 15.45 do 16.45 na radiu Trst A. Lestvico desetih najbolj priljubljenih pesmi (navedite katero več, za rezervno) pošljite na naslov RAI - Radio Trst A - ul. Fabio Severo 7, Trst s pripisom Poletni mozaik.

LJUDSKA KNJIZNICA DAMIR FEIGEL v Gorici, sporoča, da bo zaprta od 24. julija do 25. avgusta.

OBČINSKA KNJIZNICA V RONKAH je odprta od ponedeljka do petka od 15.30 do 18.30 in ob sredo tudi od 9.30 do 11.30. Knjižničarka slovenske sekcije je na razpolago v ponedeljek in sredo popoldne in v petek zjutraj.

SOLSKO SKRBNISTVO obvešča, da so uradi odprti za občinstvo vsak dan od 11. do 13. ure, ob ponedeljkih in četrkih pa tudi od 15.30 do 17. ure.

KINO

GORICA
VITTORIA 20.00-22.00»Soldato molto semplice«. Ivan Comkin. Ozvočenje Dolby stereo. Vstopnica samo 7.000 lir.
CORSO 18.00-20.00-22.00»Il delta di Venere«. Prepovedan mladini pod 18. letom. Vstopnica samo 7.000 lir.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
MORANDINI, Rastel 65, tel. 533349.
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341.

POGREBI

Danes v Gorici, ob 10.30, Gualtiero Loversi, krsto pripeljejo iz Vidma v cerkev sv. Justa, pogreb bo na glavnem pokopališču.

PREDLOG POSLANCA KUŽNIKA

Davek, ki bi preizkusil trdnost verujočih

Verniki bi plačevali deset odstotkov čiste plače

LJUBLJANA - Ze dalj časa trajajočim političnim polemikam o trajni resitvi financiranja verskih skupnosti v Sloveniji se je včeraj pridružil tudi prvi konkreten zakonski predlog o formalni ureditvi tega vprašanja. Javnosti ga je predstavil njegov podpisnik Rafael Kužnik, poslanec Slovenske nacionalne stranke v državnem zboru.

Svoj predlog za dopolnitev zakona o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji iz leta 1976 je obrazložil z dejstvom, da je redno in trajno financiranje verskih skupnosti še vedno nerešeno, hkrati pa se zavlačuje tudi s sprejemom predloga zakona o začasnem zadržanju vračanja cerkvenega premoženja in ponavljajočih se zahtevah rimokatoliške cerkve po »za-

nesljivem« viru financiranja njene vedno bolj razvejane dejavnosti. Po njegovem mnenju bi lahko problem razmeroma hitro rešili s spremembo 17. člena oziroma z dopolnitvijo veljavnega zakona z novim 17. a členom. V njem bi poleg obstoječih možnih oblik zbiranja prispevkov za dejavnost verskih skupnosti predvideli se cerkveni davek v višini deset odstotkov čiste plače,

ki bi ga verniki plačevali svoji cerkveni organizaciji. Podrobnejše navodilo o pobiranju tega davka naj bi predpisal finančni minister, saj naj bi po predlogu vse verske skupnosti za svoje v zakonu predvidene dohodke vodile ustrezno knjigovodstvo in zanje tudi plačevale predpisane davke in prispevke.

Pri tem je posebej opozoril, da se po zadnji spremembi veljavnega zakona o verskih skupnostih, sprejeti leta 1991, te lahko ukvarjajo z vsakršno profitno ali neprofitno dejavnostjo. Navedel je, da je tako rimokatoliška cerkev kot pravna oseba že danes

(so) ustanoviteljica podjetij, bank, različnih dobrotelnih organizacij ter lastnik petih radijskih in treh televizijskih frekvenc.

Zato je prepričan, da se predlagane spremembe zakona po eni strani ujemajo z željo predstavnikov naše najštevilnejše verske skupnosti po zanesljivem financiranju, po drugi strani pa bi morale ustrezati tudi državi in davkoplačevalcem, saj bi državni proračun po tej poti razbremenili za najmanj 571 milijonov tolarjev. Postregel je še z grobim izračunom, po katerem bi desetodstotni cerkveni davek od plac približno

Bodo verniki morali plačevati svojo vero? (Foto: Bojan Velikonja)

70 odstotkov zaposlenih Slovencev (kolikor naj bi jih bilo vernih po trditvah cerkve) letno »prinesel« približno 35 milijard tolarjev. Celo ce bi davek plačevalo le 30 odstotkov zaposlenih, bi to po njegovih besedah zneslo dobrih 18 milijard tolarjev.

Ce se vrnemo k nespornim dejstvom, je Kužnikov zakonski predlog, ki ga je prejšnji teden že vložil v parlamentarno proceduro, prvi formalno predlagani način reševanja politično in pravno zahtevnega problema. Znano je, da se z njim ukvarja tudi krovna

državno-cerkvena komisija, a za zdaj neuspešno. Od strank pa je vladajoča LDS po dostopnih informacijah najbližje temu, da tudi sama končno predlaga ustrezno formalno rešitev trenutno najbolj spolitiziranega vprašanja v državi.

Robi Kovšca

ŠTUDENTSKA ORGANIZACIJA UNIVERZE

Sprejeli so nov statut univerze - novi časi za študente

Študent bo lahko izpit opravljal le štirikrat, študijska komisija pa bo lahko odobrila še dva dodatna roka

LJUBLJANA - Univerzitetni svet Univerze v Ljubljani je na svoji seji 23. junija sprejel novi univerzitetni statut, ki določa nove okvire delovanja ljubljanske univerze. S sprejetjem se končuje postopek preoblikovanja Univerze v Ljubljani, ki ga je predvideval že zakon o visokem solstvu in pozneje akt o preoblikovanju univerze.

Po novem bo ljubljanska univerza samostojna pravna oseba, sestavljena iz 25 članic (fakultete, akademije in visoke strokovne šole), poslovala pa bo z enotnim ziračunom. Sprejeti statut opredeljuje nove univerzitetne organe - senat, ki je hkrati najvišji strokovni organ, upravni odbor - pa tudi pristojnosti rektorja, ki bo po novem opravljal funkcijo poslovodnega organa.

Veliko sprememb je tudi v delu statuta, ki se dotika študentov. Ta na-

mreč na novo opredeljuje sestavo študentskega sveta univerze in sestavo študentskih svetov posameznih članic ter seveda njihove pristojnosti in pooblastila.

V statutu je natančno določen izpitni režim, študentje pa se po novem lahko pritožijo zoper očno na izpitu. Po novem morajo biti pisni izpiti popravljani v petih delovnih dneh po opravljanju, izpitni roki se opravljajo v rednih izpitnih obdobjih, po dogovoru z izprasevalcem pa tudi v

Univerza ima nove organe: senat, upravni odbor in poslovodni organ (Foto: B. Velikonja)

izrednih izpitnih obdobjih. Največje polemike med pripravljalci novega statuta in predstavniki študentov pa so se vodile glede števila opravljanj posameznega izpita. Na seji 23. junija je bil sprejet amandma, da se posa-

mezni izpit lahko opravlja štirikrat, študijska komisija posamezne članice univerze pa lahko dovoli študija za študente sporne, invalide, priznane umetnike, študentke matere in študentske funkcionarje.

zo, temveč samo za v jeseni prihajajoče bruce.

Novi statut tudi opredeljuje ugodnejše pogoje študija za študente sporne, invalide, priznane umetnike, študentke matere in študentske funkcionarje. (V. V.)

POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

Evropska fondacija bo pomagala pri novih projektih

LJUBLJANA - Nova solska zakonodaja bo največ sprememb prinesla na področju poklicnega izobraževanja. Kot je včeraj povedal minister za solstvo in sport dr. Slavko Gaber, so na ministrstvo že prispele prošnje nekaterih sol, kjer naj bi začeli s poskusnimi oziroma pilotnimi projekti novega izobraževanja.

Kje natančno bo potekalo teh približno deset oziroma petnajst novih programov, se ni določeno. Gaber je dejal, da so trenutno največja slabost predvidenih novih smeri študijski programi. V okviru priprave na nove programe izobraževanja se je na dvodnevem obisku v Sloveniji mudil direktor novoustanovljene Evropske fondacije za poklicno

in strokovno izobraževanje Peter de Rooij. Fondacija bo, kot to predvideva memorandum, ki sta ga Gaber in De Rooij podpisala februarja letos, Sloveniji nudila pomoč pri priposoditvi sistema poklicnega izobraževanja. Ob koncu obiska je včeraj de Rooij poudaril, da je Slovenija v zadnjih letih dosegla velik napredek v sistemu poklicnega izobraževanja. Nova legalna struktura bo državi omogočila nov razvoj na področju izobraževanja. Ljudje in njihovo znanje so poglavitni vir ekonomskega in družbenega razvoja. Pomemben del tega znanja je tudi poklicno in strokovno izobraževanje, ki zahteva sodelovanje med solo in poznejšimi delodajalci dijakov in študentov. **Mateja Bertoneelj**

SKD

Krščanski demokrati bodo gostili Helmuta Kohla

LJUBLJANA - Septembra ali oktobra prihodnje leto, torej malo pred prihodnjimi državnimi volitvami, bo v Ljubljani kongres Evropske krščanske zveze. Prireditve, ki jo bodo organizirali Slovenski krščanski demokrati, bo obiskala vrsta uglednih tujih državnikov, med njimi po vsej verjetnosti tudi nemški kancler Helmut Kohl.

V tem času bo predvidoma SKD obiskal tudi avstrijski kmetijski minister Molterer, ki naj bi sodeloval tudi na okrogli mizi kmečkega gibanja te stranke na temo Evropsko kmetijstvo in Evropska unija. To je med drugim dejal predsednik krščanskih demokratov **Lojze Peterle** na včerajšnjem sestanku sveta stranke, na katerem so sicer govorili o aktualnih političnih razmerah. Peterle je se poudaril, da so po njegovih informacijah pogajanja z Italijo obstala na mrtvi točki in da bo zelo očitno za vstop v EU treba plačati visjo ceno, kot bi jo Slovenija plačala z Oglejem. Stevilni razpravljalci so - kot smo neuradno izvedeli - s tem v zvezi menili, da je treba **Drnovsku** jasno povedati, da SKD ne bo še enkrat pristala na menjavo zunanjega ministra.

Clane sveta je vodstvo informiralo tudi o dosedanjem poteku koalicijskih pogajanj o spremembi volilne zakonodaje. Posebnih sklepov niso sprejemali, vendar so se razpravljali strinjali, da SKD nikakor ne bo podprla predloga o ukinitvi nacionalnih list. Svet SKD je dokončno sprejel tudi načrt regionalne organiziranosti stranke (v 18 enot), ki bo temelj za prihodnje volilne dejavnosti stranke. **Tanja Staric**

GLADOVNA STAVKA PRED SEDEŽEM SDSS

Janša bo sprejel Zupana, vendar ne na štiri oči

LJUBLJANA - »Darko Zupan je že večkrat izjavil, da se z njim nočem srečati in pogovarjati, kar seveda ni res, saj se ob vstopu v stavbo, kjer ima stranka prostore, srečujeva vsak dan, pa tudi govorila sva že. Da bi dokazal, da sem za pogovor, ga bom jutri čakal v prostorih stranke, kamor ga vabim na pogovor,« je na včerajšnji novinarski konferenci dejal prvak Socialdemokratske stranke Slovenije in nekdANJI obrambni minister **Janez Janša**.

Tako bo torej morda le prišlo do prekinitve gladovalne stavke, zaradi katere je Zupan že precej izčrpan, saj, kot je znano, že devet dni odklanja tudi tekočino.

Janša je dejal, da je edini pogoj, ki ga postavlja v zvezi s pogovorom, ta, da se ne bosta pogovarjala na samem, saj so takšni pogovori potem pogosto stvar ugibanj in dezinformacij, prav tako pa pri pogovoru ne bo

smel biti navzoč **Adolf Storman**, ki je bil po Janševih besedah zaradi klasičnega kriminala že sedemkrat pravnomocno obsojen.

V zvezi s podjetjem Drug Impex je Janša dejal, da slovenskega podjetja s tem imenom ni nikdar omenjal, govoril naj bi namreč le o avstrijskem Drug Impexu. O Zupanovem podjetju pa je rekel, da je bilo po njegovih podatkih ustano-

vljeno malo preden so v Mariboru našli orožje, da je imelo prilive in odlive od dvesto do šeststo tisoč tolarjev, tako da ni mogoče govoriti o več milijonih mark izgube, ki naj bi nastala. Očitno je slo se za eno fiktivno podjetje, je sklepal Janša in se dodal, da Zupan sploh ni vključen v vsej zadevi, tako da ne more razumeti ljudi, ki se razglasajo za njegove prijatelje, po drugi strani pa so pripravljeni zrtvovati človeško življenje.

Sicer pa je Janša dejal, da ne ve čisto natanko, kaj Zupan pravzaprav hoče, zato bi bilo po njegovem mnenju dobro, ko bi Zupan natančno določil svoje zahteve.

Antisa Korljan

VLADNA KOALICIJA

Bodo Thalerja zamenjali?

LJUBLJANA - Danes se bodo spet sešli predsedniki strank vladne koalicije, ki naj bi se tokrat pogovarjali o pogajanjih z Italijo.

Ta so po pismu Agnellijeve **Thalerja** po nekaterih informacijah spet obstala na kritični točki. Zaradi zapletov naj bi po neuradnih namigih premier **Drnovsek** v vrhovih partnerskih strank že povprašal, ali bi se strinjali z morebitno zamenjavo zunanjega ministra Thalerja. Po naših informacijah zagotovi o podpori takšne ukrepu ni dobil.

Popoldan pa se bo sesla pogajalska skupina koalicije, ki naj bi se dogovorila o spremembi volilne zakonodaje. Tokrat naj bi bili doko-

vori bolj konkretni, vendar poznavalci menijo, da bodo pogajanja še dolgotrajna. Ta hip se namreč tri stranke strinjajo samo s spremembo izračunavanja mandatov iz ostankov glasov, o vsem ostalem pa se bodo stranke še dogovarjale. (T. S.)

FILM / NOVI SLOVENSKI FILM

Felixova
zgodba
o vojni '91

LJUBLJANA - Včeraj je imela v hotelu Austrotel tiskovno konferenco ekipa novega igranega filma z naslovom Felix, ki nastaja v slovensko-francoski koprodukciji, režiral pa ga bo Božo Sprajc.

Ideja filma se je porodila režiserju in koscenaristu že leta 1992, ko je bila napisana prva verzija scenarija (drugi koscenarist je Dušan Jovanovic). Naslednje leto je scenarij na natečaju TV Slovenije prejel prvo nagrado in bil tudi odkupljen. Na letošnjem produkcijskem natečaju francoskega Centra za kinematografijo pri Ministrstvu za kulturo Republike Francije se je njun scenarij - med tridesetimi prijavljenimi iz štirinajstih držav - uvrstil med prve štiri, ki so prejeli producersko finančno nagrado za realizacijo filma.

Snemanje se bo začelo 25. julija na Nanosu in bo predvidoma končano v začetku septembra. Dogajanje bo potekalo tudi v Trstu, na Dunaju, v Ljubljani, in Kopru. Igralska ekipa bo zelo številna in mednarodna, vloge so razdeljene med igralce iz Madžarske, Avstrije, Italije, Hrvaske,

Makedonije in Slovenije. Nosilec glavne, otroške vloge pa bo znan v prihodnjih dneh. Zgodba filma je postavljena v prvi dan slovenske osamosvojitvene vojne leta 1991, ki je za vse pomenila nekaj nepričakovanega in nezelenega.

Režiser filma ni želel zavrsko opredeliti, označil ga je kot civilno vojno dramo, ki je hkrati tudi otroški film, kajti glavni pogled na dogajanje bo skozi otroške oči. Središče dogajanja je avtobus z učenci, ki se vračajo s solske ekskurzije, in člani majhnega potujočega cirkusa. Custvene vezi, ki se spletajo med glavnim junakom - učencem Felixom, njegovim učiteljo Jasno in dreserjem Miletom, bodo nasilno pretrgane. Felix bo ostal sam in njegov učitelj bo od tu naprej le življenje. Premiera filma naj bi bila spomladi 1996.

(K. Z.)

LITERATURA / NEMŠKE ZALOŽBE RAČUNAJO NA VZHOD

Besedil ni, le
dober posel

FRANKFURT OB MAJNI - Nemske založbe se znova spuščajo v literarno dogodivščino v srednji in vzhodni Evropi. Med piratskimi izdajami, primanjkljajem deviz in subvencijami literarni agenti za nekdanjo železno zaveso iščejo nove priložnosti. Po podatkih Borznega združenja nemškega založništva so knjižni producenti iz Nemčije v nekdanjih državah vzhodnega bloka ter v celotnem angleško govorečem prostoru že podvojili število dodeljenih licenc za dela v nemškem jeziku.

»Prihodki so se vedno zelo nizki, saj se založbe pogosto zadovoljijo z enkratno provizijo,« pravi strokovnjakinja Bärbel Becker. »Nemški založniki vlagajo v prihodnost,« pravi vodja mednarodnega oddelka pri razstavnem in sejamskem hčerinskem podjetju borznega združenja. Ne razpravljajo pa le o avtorskih pravicah posameznih knjig. Tudi znane hise, kot so Beck, Klett, Cornelsen in po vsem svetu zastopana znanstveno usmerjena založba Springer, se s podružnicami svojih ali deleži tamkajšnjih podjetij trudijo prodreti na vzhod.

Največje možnosti ponuja trg Poljske, ki so ji leta 1993 z 259 licencami od skupno 799 po vsej vzhodni

dni in srednji Evropi dodelili večino knjižnih avtorskih pravic. Z 8,1 odstotka vseh dodelitev licenc v tujino se je Poljska tako uvrstila takoj za skupnim špansko govorečim prostorom, ki je kupil avtorske pravice za tristo nemških knjig. Poljscini sledita cescina in madžarscina, ki sta po podatkih borznega združenja s 170 in 160 licencami se pred izvozom avtorskih pravic na Japonsko (150). V svetovnem merilu so nemški založniki leta 1993 dodelili približno 3200 licenc. Odpiranje ogromnega ruskega trga kljub prevajalski pomoči zunanjega ministrstva se vedno boleha za tržno-gospodarskim primanjkljajem.

Nemškemu borznemu

združenju je z aktivnostmi, ki vključujejo delavnice, seminarje, sodelovanja na sejmihi in razstave, na frankfurtski knjižni sejem uspešno privabiti že veliko vzhodnoevropskih založnikov. Njihovo število je z 39 leta 1989 lani naraslo na 178 - in veliko jih je plačalo celotno ceno za razstavni prostor. Vendar pa za zdaj izmenjava se vedno poteka le enosmerno. Leta 1993 je v Nemčijo prispelo 42 prevodov iz poljščine. Njihov delež na tržiscu je torej tako kot norveški in kitajski znesel 0,4 odstotka, medtem ko je približno 70 odstotkov vseh prevedenih knjig izhajalo iz angleščine.

Vzhodnoevropska literatura pa po mnenju strokovnjakov ni več to, kar je bila nekoč. Kratki razcvet se je zdavnaj končal. »Zdaj je tam naraslo povpraševanje predvsem po knjigah z nasveti, leksikonih ter strokovnih in solskih knjigah,« poroča Beckerjeva: »Literatura je velika porazenka tega razpleta.«

Roland Sieglhoff/dpa

NOVO V KINU

Podli fantje, Bad boys, akcijska komedija, scenarij George Gallo, režija Michael Bay, distribucija Continental fun, premiera bo v četrtek, 20. julija, v kinih Siska in Union.

Burnett (Martin Lawrence) in Lowrey (Will Smith) sta igralca, televizijski zvezdi in nastopata v vlogah policistov, ki morata najti heroin vreden več milijonov dolarjev, sicer bodo njun oddelek zaprli. Dogajanje je postavljeno na skrivnostne ulice in v podzemlje Miamijs. Tu sledita iznajdljivemu tatu in se izmikata krogom in podlim fantom. Tatu lahko identificira le lepa prica (Tea Leoni), ki zeli skrivnost zaupati le Lowreyu. Prava akcija z umori in zahrbtnimi kriminalci se sele začne, detektiva pa celo iz najresnejše situacije naredita nekaj smešnega. Lawrence in Smith sta nadarjena komika, ki pa se v filmu nista ustrasila niti akcije. Film je posnet po resničnih dogodkih in pripoveduje zgodbo o moskem, ki ima zločin za najvišjo obliko umetnosti.

(K. Z.)

Zbogom, sinko, Losing Isaiah, drama, scenarij Naomi Foner po romanu Setha Margolisa, režija Stephen Gyllenhaal, distribucija Karantanija film, premiera bo v četrtek, 20. julija v kinu Vic.

Mlada, obupana narkomanka Khaila Richards (Halle Berry) med iskanjem mamil pusti svojega sinka na smetišču. Otrocička najdejo in prinesejo v bolnišnico, kjer zanj poskrbi socialna delavka Margaret Lewin (Jessica Lange). Z možem Charlesom (David Strathairn) se odločita, da otroka posvojita, čeprav enega že imata in čeprav je posvojenec cm. Khaila namenoma nekaj ukrade v trgovini, da jo aretirajo. V zaporu se udeleži internega programa za rehabilitacijo zasvojenec z mamili. Tri leta pozneje zapusti zapor in se skuša živeti v vsakdan. Nepričakovano izve, da njen sin ni mrtev, ampak da živi pri krušnih starših. S pomočjo odvetnika Kadarja Lewisa (Samuel L. Jackson) skuša mlada mati dobiti svojega sina. V procesu, ki sledi, se obe materi kot levjnji borita za fantka.

(K. Z.)

Krušna mati Jessica Lange s posvojenim otrokom

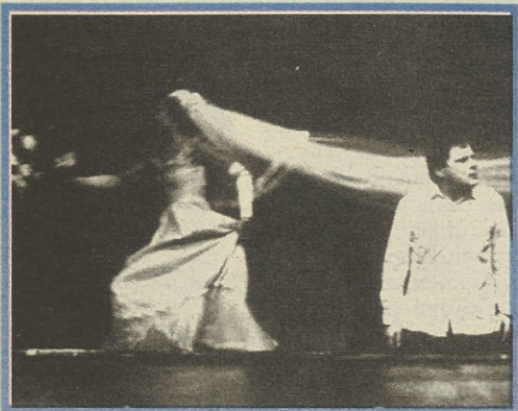
NOVICE

Umetniški fotografi uspešni
v mednarodnem prostoru

BLEĐ - V slovenskem kulturnem prostoru je umetniška fotografija zapostavljena, čeprav sodi med likovne umetnosti. Toda umetniški fotografi se ne dajo. Sodelujejo na mednarodnih razpisih, predvsem na natečajih FIAP. Junija 1995 so trije slovenski umetniški fotografi prejeli mednarodni naziv AFIAP - Artist FIAP. To so dr. Tomaž Kunst iz Ljubljane, France Crv z Jesenice in Branimir Ritonja iz Maribora. FIAP je francoski naziv mednarodne zveze umetniške fotografije, ki ima sedež v Luksemburgu in združuje vse umetniške (amaterske) fotografe sveta, vanjo pa je vključenih 73 nacionalnih zvez. Mednarodne nazive podeljuje od leta 1956. Na razpisih, katerih soorganizator je FIAP, sodeluje največ avtorjev z vsega sveta. Te razpise organizira veliko držav z vseh celin - tudi celjski salon fotografije je v najvišjem umetniškem rangu FIAP. Zato fotografi od vsepovsod tudi poznajo Slovenijo, se zlasti, če naši umetniki prejmejo medalje in diplome za svoje delo. (M. Z.)

Mittelfest 1995

CIVIDALE DEL FRIULI - V sredo, 19. julija, se bo v italijanskem mestu Cividale del Friuli začel Mittelfest 1995, ki bo trajal pet dni. Na njem bodo nastopili številni umetniki iz Avstrije, Poljske, Madžarske in tudi iz Slovenije. Otvoritev se bo začela s parado konjev jahalne šole z Dunaja po ulicah Cividala. Slovenija se bo predstavila že na otvoritveni dan. Najprej bo Anton Nanut, direktor slovenske filharmonije, vodil filharmonični orkester iz Vidma za predstavo »Blubeard's Castle«. Za zaključek prvega dne bo nastopilo Mladinsko gledališče iz Ljubljane v sodelovanju s Koreodramo z igrar Lapa Vida, ki jo je režiral Damir Zlatar Frey po delu Ivana Cankarja. Otvoritve naj bi se udeležil tudi slovenski minister za kulturo Sergij Pelhan. Namen Mittelfesta je sodelovanje med različnimi kulturami in izmenjava umetniških izkušenj. (A. Z.)

Lapa Vida v izvedbi Koreodrame (Foto: G. Bertok)

IZSLO JE / KNJIGE

Bruce Peterson: 99 zadrež

Tipične napake, ki jih delajo Slovenci, ko govorijo angleško. Izdala in založila CEO, d. d. o., Velike Lašče 1995, mehka vezava, 21 x 15 cm, 150 strani.

Američan Bruce Peterson, po izobrazbi matematik, ki že osem let živi v Sloveniji, je na podlagi svojih lastnih izkušenj z učenjem slovenskega jezika ter komuniciranjem s Slovenci v angleščini pripravil priročnik, namenjen odpravljanju najpogostejših jezikovnih napak, ki se pojavljajo pri Slovencih, ko komunicirajo v angleščini. Te je razvrstil v dva dela; v del z najpogostejšimi slovničnimi napakami in v del z napakami komunikacijske, funkcionalne narave. Priročnik, ki je namenjen predvsem samostojni rabi tistim, ki želijo izboljšati svoje znanje angleškega jezika, vsebuje lažje naloge, dopolnjene z ilustracijami Mihe Cebulja, vsaka od 99 zadrež pa prinaša izziv oziroma vajo, ki jo mora bralec razrešiti; razlaga in ustrezne rešitve so podane pozneje. Knjiga je nastala tudi na podlagi Petersonovega učenja v tečajih angleščine (namenjenih zlasti poslovnemu), njena posebnost pa je predvsem v tem, da je za razliko od številnih uvoženih učbenikov angleščine nastala v slovenskem okolju, na podlagi izkušenj s slovenskim načinom razmišljanja in je torej povsem prilagojena slovenskemu bralcu.

(V. U.)

Tadej Cater: Kramljana z nesramno deklico
Zbirka esejev. Zbirka Esprit Slovene, založila in izdala založba Mondena, natisnila Tiskarna Ljubljana, Grosuplje 1995, mehka vezava, 20 x 12 cm, 110 strani.

Knjiga, sestavljena iz treh delov z naslovi Božanski premiki, Retrospektivni vademekum in Zadetek s pogledom, je zbirka sedemintridesetih kratkih tekstov, ki so bili večinoma že objavljeni v prilogi Dela Vikend Magazin, Novem Tedniku in v rubriki Ca(r) terski poleti v okviru Studia Luwigana. Tadej Cater, publicist, esejist in urednik, v svojih esejih razmišlja lahkotno in obenem resno o današnjem trenutku, trendih, politiki in kulturi. Teksti so nastajali pet let in so vsi predelani, da ne bi izgubili na svoji aktualnosti. Napisani so v živahnem jeziku, po eni strani najdemo v njih lahkotno zabavo, vendar pa gre po drugi strani za preudarno razmišljanje. Avtor v njih obračunava s stereotipnostjo Slovencev, z dvoletnostjo rimsko-katoliške cerkve na Slovenskem, s tendenco Slovencev po mednarodni uveljavitvi, z nacionalnimi zaslugami Televizije Slovenije, s kulturnim dogajanjem, družabnim življenjem, gladovnimi stavkami in podobnim. Kramljanje z nesramno deklico je prva knjiga iz nove zbirke Esprit Slovene, ki je posvečena Luisu Adamicu, zato je tudi izšla s pomočjo občine Grosuplje.

(A. Z.)

Peter Solar, Bostjan Solar: Pa saj ne bom pisatelj

Kratka solska proza. Zbirka Zlata nit, založila in izdala založba Mondena, natisnila Tiskarna Ljubljana, Grosuplje 1995, mehka vezava, 13 x 20 cm, 119 strani.

Knjiga je sestavljena iz kratkih doživljajskih spisov, ki sta jih brata Peter in Bostjan Solar večinoma napisala kot domače ali solske naloge v visjih razredih osnovne šole. V zbirki so njihovi najboljši spisi, za katere sta prejela številne nagrade in pohvale. Prosti spisi bratov Solar bodo lahko učno gradivo za osnovne šole kot zgled nešablonskega oblikovanja sestavkov z literarno podlago, hkrati pa so lahko prijetno in razvedrilno branje. Čeprav je naslov »Pa saj ne bom pisatelj«, je namen knjige marsikoga spodbuditi k pisanju in mu pomagati napisati dober in zanimiv spis. Pri pisanju je brata Solar ves čas spodbujala in vodila njuna učiteljica slovenskega jezika v osnovni šoli. Zaradi podobnega sloga pisanja spisi ne razkrijejo, kateri so Bostjanovi in kateri Petrovi. Zbranih je petdeset spisov, ki so pretežno doživljajski, in nosijo zanimive naslove, kot so na primer Jutro na deželi, Moj Bled, Mama je tajnica, Darilo za mamo, Zimske počitnice, Nas profesor, Pustni krofi in podobno. Še naslovi povedo, da spisi pripovedujejo o doživljajih iz njunih osnovnošolskih let.

(A. Z.)

Prvih deset filmov v preteklem tednu
(od 10. do 16. 7. 95)

Že prejšnji teden sta Butec in butec prehitela Jesensko pripoved, s 40.342 gledalci dotlej drugi najuspešnejši film v Ljubljani v letošnjem prvem polletju, ter se tako začela blizati Maski, ki je s skupaj 47.223 gledalci za zdaj vodilni film na letošnji lestvici. Na vrhu tokratne tedenske lestvice je premiera Zloba, predpremierno pa so začeli predvajati Podle fante in Camillo (zadnji film Jessice Tandy), ki se ji s štirimi predstavami, 89 gledalci in 53.400 tolarjev se ni uspelo uvrstiti na lestvico. Skupen obisk je spet upadel: bilo je 10.537 gledalcev, kar je 1859 (15%) manj kot zadnjic. Približno takšna razlika je tudi, če primerjamo prejšnji teden in tistega med 11. in 17. 7. 1994, ko je bilo skupaj 12.772 gledalcev. Ne glede na to utegne biti letošnji skupni izkupicek višji od lanskega (ki je bil - kot vemo - rekorden), saj je bilo lani ob polletju le 646.823 gledalcev, letos pa kar 708.154.

Legenda: Prva številka pomeni število predstav, druga število gledalcev in tretja bruto izkupicek v preteklem tednu. Stevilke v oklepajih predstavljajo dosedanj skupni sestevek predstav, gledalcev in izkupička.

1. Zloba / Trias WTC 25 (25) 2.078 (2.078) 1.039.000 (1.039.000)
2. Rob Roy / Karantanija film 20 (37) 1.643 (3.001) 787.700 (1.466.700)
3. Butec in butec / Lj. kinematografi 21 (161) 1.573 (42.155) 757.500 (20.491.500)
4. Cas deklstva / Continental fun 21 (111) 1.188 (10.921) 561.800 (5.280.200)
5. Pred zoro / Cenex 21 (38) 1.114 (2.188) 533.500 (1.070.500)
6. Skrivalec / Continental fun 13 (17) 826 (1.239) 413.000 (619.500)
7. Podli fantje / Continental fun 4 (4) 645 (645) 322.500 (322.500)
8. Nesmrtno ljubljena / Continental fun 13 (122) 401 (10.818) 188.800 (5.249.400)
9. Bradyjeva klapa / Karantanija film 18 (51) 390 (1.570) 176.800 (749.400)
10. Ed Wood / Cenex 16 (70) 299 (1.676) 170.000 (977.100)

V tednu med 26. junijem in 2. julijem je na mednarodni lestvici (Velika Britanija, Francija, Nemčija, Italija, Spanija, Nizozemska, Avstralija in Japonska) se vedno vodil Die Hard With a Vengeance, katerega izkupicek je bil kar štirikrat večji od drugouvrščenega Casperja, novinca na lestvici prvih petih. Drugi novinec, Congo, pa se je uvrstil na četrto mesto. Navajamo izkupicek v milijonih ameriških dolarjev.

1. Die Hard With a Vengeance 9,58 (21,42)
2. Casper 2,31 (3,30)
3. Podli fantje 1,92 (17,56)
4. Congo 1,57 (1,57)
5. Braveheart 0,99 (4,81)

Pripravlja Igor Kernel

FRANCIJA / NERAZČIŠČENO VPRAŠANJE VOJNIH ODGOVORNOSTI

Pred petdesetimi leti proces proti Petainu

Revizija postopka pa je videti še zelo daleč

PARIZ - »Ime mi je Petain Philippe, francoski marsal.« S temi besedami cloveka, ki je bil stiri leta (od 1940. do 1944.) na celu francoske države, se je 23. julija 1945 pred pariskim visokim sodiščem pričel sodni postopek, o katerem so pričakovali, da bo najpomembnejši povojni proces, v resnici pa se je zaključil po samo 23 dneh in pustil nerazčiscena vsa vprašanja, ki jih Francija do danes še ni resila.

Proces je znova aktualen. Predsednik Jacques Chirac je te dni namreč izjavil, da je Francija popolnoma odgovorna za preganjanje Zidov med drugo svetovno vojno. Chirac je prvi francoski predsednik, ki si je upal priznati, da je država odgovorna za medvojno politiko. Od de Gaulle do Mitteranda so njegovi predhodniki namreč zavzeli stališče, da je bilo

obdobje Vichyjeve vlade prelom z republiko, zaradi česar se le-tej ni bilo treba opravičiti. Problem francoskega preganjanja Zidov je bil in je se izredno kocljiva tema, ki je Francozi sedaj kot v preteklosti ne obravnavajo povsem odkrito.

Petainu so sodili zaradi obtožbe »protidržavne zarote« in »tajnih sporazumov s Hitlerjem«. Takratne oblasti, ki bi se sodnemu postopku najraje izognile in so to poglavje hotele zaključiti cimprej, so tako pospešile potek sodne razprave, da se nekaterih ključnih vprašanj (na primer rasne zakonodaje Vichyjeve vlade) proces niti ni dotaknil.

Sam Petain se zdalec ni pomagal razčistiti kocljiva vprašanja; po izredno kratki uvodni izjavi se je namreč zavil v popoln molk. Nato so se zvrstila pričevanja najpomembnejših predstavnikov tretje

republike, od Paula Reynauda (premierja, ki je moral 16. junija 1940 svoj položaj prepustiti Petainu) do Leona Bluma in Eduarda Daladierja (bivšega obrambnega in zunanjega ministra, ki ga je Vichyjeva vlada dala aretirati in deportirati v Nemčijo). Porota, ki so jo sestavljali sodniki, poslanci parlamenta in predstavniki odporništva, je Petaina 15. avgusta obsodila na smrt. General de Gaulle je nato kazen omilil v dosmrtno jeco. Petain je umrl v zaporu leta 1951, star 95 let. Od takrat so se v Franciji zvrstile številne zahteve po reviziji procesa, zadnja leta 1983, toda država se ni pripravljena na obračun s preteklostjo. Celo Chirac, ki je napravil prvi korak v to smer, je obenem poudaril, da je prava Francija tista, ki za casa vojne ni bila v Vichiju ali v Parizu, temveč v Londonu.

NEMČIJA / SENZACIONALNO ODKRITJE

Šef Gestapa ni umrl s Hitlerjem

Češkoslovaški tajni agenti so ga ujeli v Argentini enajst let po koncu vojne

BERLIN - Heinrich Mueller, šef zloglasne nacistične tajne policije Gestapo, baje ni umrl v Berlinu leta 1945 pod rusevinami bombardiranega poslopja. Enajst let pozneje so ga namreč v Argentini ujeli agenti češkoslovaške tajne službe in ga predali ruskemu Kgb-ju. Vest, ki jo je razkril bivši češkoslovaški minister za notranje zadeve Rudolf Barak, razlaga skrivnostno izginotje enega največjih nacističnih kriminalcev na povsem nov način.

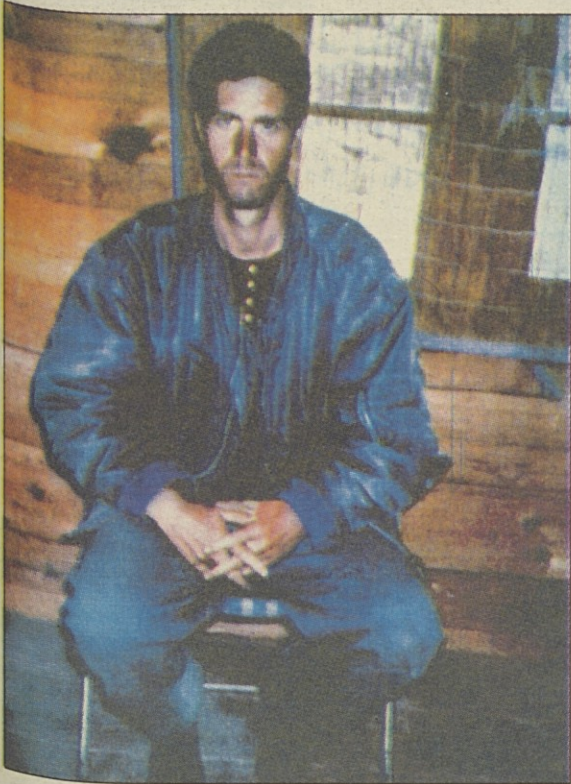
Barakove izjave je v zadnji številki objavil nemški tednik Focus. Barak, ki je bil od leta 1953 do 1961 šef češkoslovaške tajne službe, trdi, da so njegovi možje našli, omamili in ujeli Muellerja v neki restavraciji v argentinskem mestu Cordovi in ga nato predali Rusom, ki so ga prepiricali, da je delal zanje kot informator.

Mueller je bil ena od najbolj zloglasnih osebnosti tretjega rajha. Bil je

namreč SS-ovski general in šef zlovesče Geheime Staatspolizei - ali Gestapa. Bil je odgovoren za deportacije v nacistična uničevalna taborišča. Njegova smrt ob koncu vojne je ovita v skrivnost. Barak sedaj trdi, da so njegovi agentje enajst let pozneje našli Muellerja, ki se je izdajal za poslovneza s skromnim znanjem španskega jezika in je bil nenehno na begu. Njegovi agentje so ga ujeli na neki večerji, tako da so mu v vino natrosili mamilo in ga nato odpeljali na letališče, kjer ga je čakalo letalo, ki je navadno brez večjih kontrol prevzalo opremo za tovarne sladkorja iz Češkoslovaške v Argentino. Muellerja so odpeljali v praznem kontejnerju. Potem ko so ga predali Kgb-ju, se je za njim izgubila vsaka sled, toda dejstvo, da je Mueller poznal visokega oficirja Kgb-ja, ki ga je sprejel, daje misliti, da je nacist po vojni skrivaj sodeloval z Rusi.

INDIJA / POTEKEL ULTIMAT

Kašmirski separatisti bodo pobili vseh pet zahodnih turistov, ki so jih zajeli pred dnevi

SRINAGAR (INDIJA) - Usoda petih Zahodnjakov, ki so jih pred dnevi ugrabili kašmirski separatisti skupine Al-Faran v Pahalgamu pri Srinagarju, visi na nitki. Predsinočnjim je namreč zapadel ultimatum, da katerega bi morale indijske oblasti v zameno za talce izpustiti 20 kašmirskih gverilcev. V njihovih rokah sta Britanca Paul Well in Keith Mangan (na sliki AP), Američan Donald Fred Hutchings, Nemec Dirk Hasert in Norvežan Hans Ostro. Američanu Johnu Childsu pa je pred dnevi uspelo zbežati.

V ponedeljek so ugrabitelji časopisom in televiziji posredovali videoposnetke z izjavami talcev. Tako je Hutchings izjavil, da ne ve, ali ga bodo ubili danes ali jutri, Washington in New Delhi pa je prosil, naj storijo vse za njegovo osvoboditev. Podobne izjave so dali tudi drugi, to pa kot kaže, ni omehčalo indijskih oblasti, ki jim ne pade na um, da bi osvobodili nevarne separatiste. Se več, indijska vojska in policija sta sprožili širokopotezno akcijo iskanja ugrabiteljev in talcev, a zaman. Al-Faran je baje navezal celotno stike z indijskimi oblastmi, a jih je prekinil, ko mu je bilo jasno, da Indija hoče s silo rešiti zaplet.

Hurijat, večstrankarska organizacija kašmirskih separatistov, je obsodila sedanjo ugrabitev zahodnih turistov, isto je storila Islamska konferenca, a tudi to ni omehčalo ugrabiteljev. Ti so prepričani, da bodo z internacionalizacijo svojega boja premaknili položaj z mrtve točke. Zahod je končno zaradi usode petih turistov odkril Kašmir, oči pa je zatiskal, ko je »indijska vojska morila kašmirske rodoljube«.

JAVNI DOLG IN ZAPOSLOVANJE

Francozi pogumnejši od Italijanov

Francozi se v zadnjem času na gospodarskem področju spopadajo s povsem

podobnimi problemi kakor Italijani: res je sicer, da je pri njih inflacija neprimerno nižja kakor pri nas, saj ze dalj časa ne presega 2 %, v podobnem položaju pa se Francija in Italija nahajata kar zadeva javni dolg in brezposelnost. Prvi se v Franciji približuje 371 milijardam frankov - v Italiji, vemo kako je - indeks brezposelnosti pa se v obeh državah suče pri okrog 12 % odstotkih delovne sile.

Francoska vlada pa je te dni pripravila načrt za boj proti brezposelnosti, ki kaže na dobršno mero poguma in ki bi mu v Italiji zaman iskali podobnega. Dvojica Chirac - Juppé je namreč sprožila postopek, ki naj bi v letošnjem in v prihodnjem letu omogočil zaposlitev 700 tisoč oseb, predvsem mladih

ELIO FORNAZARIC

in »dolgoročnih« brezposelnih, se pravi takih, ki iščejo zaposlitev že več kot leto.

Za to potezo potrebuje Pariz kakih 57 milijard frankov, to je okrog 18 tisoč milijard lir. Ta cilj nameravajo doseči tako, da bodo po eni strani zmanjšali javne izdatke, po drugi pa povečali javne prihodke. V letošnjem letu nameravajo javne izdatke zmanjšati za 19, javne prihodke pa nasprotno povečati za okrog 30 milijard frankov. Zanimivo je, da bo dvojica Chirac - Juppé najhuje klestila izdatke pri ministrstvu za obrambo, ki se bo moralo odreči raznim dotacijam v skupni vrednosti 8, 4 milijarde frankov.

Se več poguma kaže Pariz kar zadeva področje javnih prihodkov: vodilna dvojica je sklenila povečati davek na čisti dobiček industrijskih in drugih družb za 10 odstotkov in v istem razmerju tudi tako imenovani premoženjski davek. Če bi si kaj takega pri nas upala samo predlagati Dinijeva vlada, bi nastal v krogih blizu Confindustrie halo, da nikoli takega.

Pariska vlada poleg tega niti tokrat ni pozabila na »Socialno pravičnost«: minimalne pogodbene plače je sklenila povišati za 4 odstotke, starostne pokojnine pa za 2, 8 odstotka. Uvedla je tudi posebne nagrade za delodajalce, ki bodo v okviru dvoletnega programa za povečanje zaposlenosti sprejele v službo mlade ljudi in brezposelne delavce iz vrst tistih, ki iščejo zaposlitev že več kot 12 mesecev.

Bo ta pobuda dvojice Chirac - Juppé doživela uspeh? Na to vprašanje seveda danes ni mogoče odgovoriti. Predpostavke bi lahko bile solidne, če se v francoskem gospodarstvu ne bodo pojavili novi nepredvideni in

travmatični premiki. Pa bo kdo rekel: tudi nas Berlusconi je pred lansko

izvolitvijo obljubljal nova delovna mesta in vsi vemo, kako se je potem v resnici končalo. Tudi za Chiraca seveda velja prepoved, da nova metla pač dobro pometa, zato je tudi glede njegovih zacetnih ukrepov upravičena določena skepsa. Kaj kmalu se bo izkazalo, ali gre v Franciji za resnejši poskus odprave brezposelnosti, ali pa smo tudi pri dvojici Chirac - Juppé priča le visokodonečim predvolilnim kriticam. Francoski vladi, z idejami katere se lahko tudi ne strinjamo (denimo kar zadeva obnovev jedrskih poskusov na atolu Mururoa), pa je treba le priznati, da se je lotila problema omejevanja brezposelnosti brez posebnega strahu pred ugovori gospodarsko močnejših slojev v republiki.

ZDA / PARLAMENT PROTI PREDSEDNIKU

Z Whitewaterjem in Wacom po Clintonu

Republikanska ofenziva v kongresu

Ameriška politična tradicija zahteva nenehno preverjanje ljudi na oblasti, pogosto z nizkimi udarci. Republikanski kongres bo v naslednjih tednih spet dokazal, da spoštuje tradicijo. Različni odbori parlamenta so že začeli napadati demokratskega predsednika Clintona z zaslisanji o aferah Whitewater in Waco, in sicer z vsemi topovi na dveh frontah. Obe sta lahko zanj zelo nevarni. Afera Whitewater se dotika predsednikove finančne preteklosti, afera Waco pa sprašuje o delovanju njegovih posebnih policijskih enot.

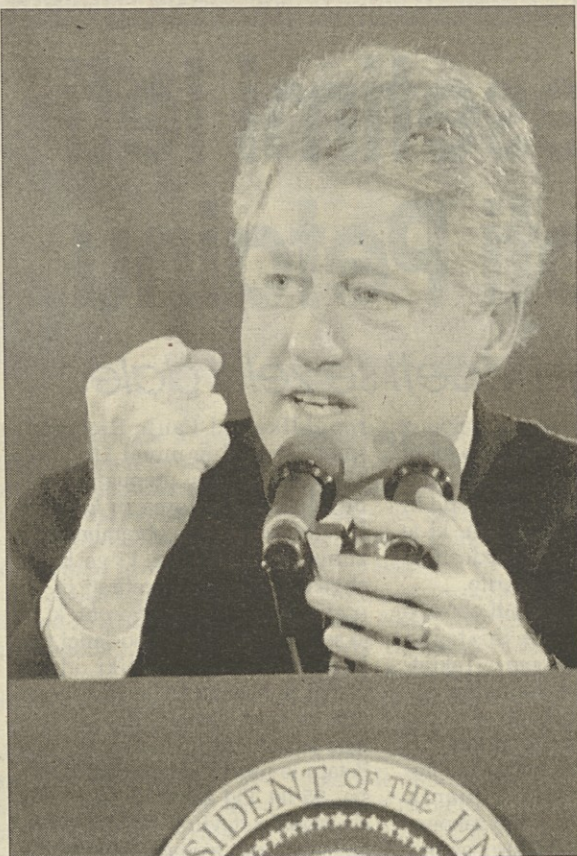
Politični opazovalci se ne morejo odločiti, katero od obeh kongresnih zaslišanj je nevarnejše za predsednika Clintona. Med preiskovanjem afere Whitewater se bodo predstavniki in senatorji ostane julija in prvi del avgusta ubadali s finančno preteklostjo predsednika iz časov, ko si je v Arkansasu ustvarjal politično kariero. Bill in Hillary Clinton sta tedaj skupaj z zakonskim parom McDougal kupila posestvo, ki naj bi ga spremenili v dobičkonosno letovisce za chichaske bogataše, a je prineslo le izgubo. Zakonca Clinton trdita, da sta pač izgubila veliko denarja v ne preveč premišljenih poslih, tako

kot številni drugi Američani, to pa naj bi bilo tudi vse. Posebni preiskovalec Kenneth Starr pa skuša izvedeti, ali ni njun partner Jim McDougal izgube pokrival z denarjem iz svoje banke Madison, torej z denarjem davkoplačevalcev, saj je finančna ustanova pozneje propadla in je morala njene izgube pokrivati država. Da bo zgodba še bolj zapletena, se v njej skriva še nepojasnjena smrt, ki bo osrednje zanimanje kongresnikov. Clintonov osebni odvetnik in prijatelj Vincent Foster je namreč poleti 1993, kot piše v policijskem zapisniku, s pritiskom na sprožilec končal svoje življenje. Je to storil zaradi temacnih

Clintonovih finančnih poslov? Se je sploh ubil sam?

V afero Whitewater je vpletenih toliko neznank in toliko neverjetno nespretnih odzivov Bele hiše, da je lahko le dim brez ognja, ki ga razpihuje nesramna politična opozicija, ali pa resen skandal, ki bo Clintonu preprečil izvolitev. Zato pa je jasnejša druga afera, tista z nazivom Waco, čeprav ni nič manj nevarna za predsednika in njegovo vlado. Agenti Zveznega preiskovalnega urada (FBI) in Urada za alkohol, tobak in strelno orožje (ATF) so februarja 1993 začeli oblegati posvetno dobro oborožene verske sekte v teksaškem Wacu, ki jo je vodil David Koresh. Čez dobra dva meseca so posvetno napadli. V spopadu in nato množičnem samomoru je umrlo okrog osemdeset ljudi, preiskovalci pa se zdaj sprašujejo, ali niso agenti napadli brez povoda.

Afera Waco je več kot le preiskava o smrti

Bo tudi Clinton žrtev vročega poletja? (Telefoto: AP)

osemdesetih ljudi. Gre za vprašanje, kdo bo ozigan kot sovražnik poštenega ljudstva, desničarski in verski skrajneži ter oborožene milice ali vlada, ki jih preganja. Waco in se en krvav obračun posebnih policijskih enot z desničarskimi skrajneži, ki je aprila 1992 v Idahu pokončal družino samooklicanega sovražnika zveznih oblasti Randyja Weaverja, sta za republikance prispodobila upora proti vmešavanju oblasti v življenje posameznikov.

Bela hiša pa trdi, da gre za nevarne ljudi, ki spodbujajo državljansko neposlušnost, oboroženi boj proti oblastem in teroristične akcije. Vprašanja so usodna za prihodnjo ameriško politiko, zato je vse skupaj silovita propaganda akcija za vse ali nič. Republikanci bodo omadeževali in spodnesli demokratskega predsednika ali pa se osmesili, če ne bodo ljudstva prepričali o resnosti afer. Tretje poti ni.

Barbara Kramzar

FRANCOSKI JEDRSKI POSKUSI

Mirovniki ne dajo miru

Mavrični bojovnik pluje na Fidži

PARIZ/SYDNEY (dpa) - Protesti in bojkoti zaradi francoske odločitve o izvedbi osmih jedrskih poskusov se nadaljujejo predvsem v južnem Pacifiku. Avstralski sindikati so sporočili, da en teden ne bodo oskrbovali francoskih ladij in letal, s čimer nameravajo ovirati promet blaga med državama. Po enem tednu pa bodo preverili učinkovitost akcije.

Japonski finančni minister Majasosi Takemura je pozval k bojkotu francoskih izdelkov, pojasnil pa je, da njegov poziv ne pomeni uradnega stališa japonske vlade. Dejal je, da je kupcem zelee pokazati način, kako se lahko odzovejo na trdovratno francosko stališče. Francoski časopis La Tribune je včeraj v zvezi s tem zapisal: »Gospodarstvo je postalo sredstvo zastraševanja. Francijo bodo morda prisilili, da bo za svoje jedrske poskuse na Mururoi plačala visoko ceno.«

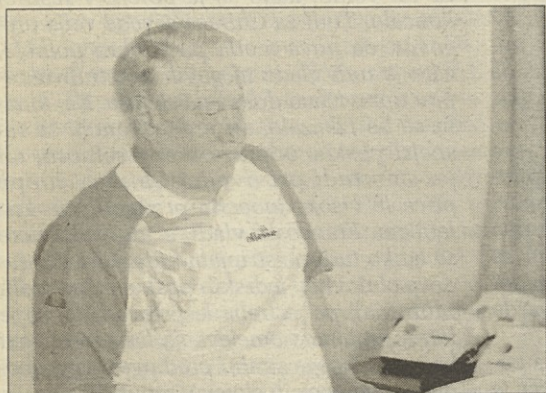
Greenpeaceova ladja Mavrični bojovnik II se je v ponedeljek zvečer po lokalnem času iz pristanišča Papeete na Haitiju odpravila proti otocju Fidži. Naravovarstveniki bodo tamkajšnje oblasti pozvali k povečanju političnega pritiska na francoske oblasti. Otocje Fidži je politično središče regije, v glavnem mestu Suva pa se nahaja tudi sedež Južnopacifiškega foruma.

Francosko odločitev so obsodili tudi zunanji ministri držav članic EU, ki so se včeraj zaključili dvodnevno zasedanje v Bruslju. Francoski zunanji minister Herve de Charette pa je obsodbo odločno zavrnil.

Tudi v Ukrajini so se začeli protesti proti francoskim jedrskim poskusom: 28 članov ukrajinske pisarne Greenpeacea je zaprlo dostop do francoskega veleposlanstva v Kijevu in veleposlaniku Dominiku Chassardu predalo protestno pismo.

PORTRET

Kronologija nekega srca

MOSKVA (Reuter) - Včeraj je javnost dobila prve fotografije ruskega predsednika Borisa Jelcina, potem ko so ga zaradi težav s srcem odpeljali v bolnišnico. Jelcinovo zdravje je tema številnih razprav, saj domača in tuja javnost predsednikove težave pripisuje čezmernemu uživanju alkohola. Jelcin takšne trditve odločno zavrača.

Oktobar 1991: Zaradi težav s srcem so Jelcinu zdravniki predpisali dvotedenski počitek.

Januar 1992: Jelcin ni prišel na sestanek z japonskim zunanjim ministrom. Imel naj bi težave s srcem. Ze čez 24 ur se je pojavil popolnoma zdrav.

Februar 1992: »Nikoli nisem imel težav s srcem,« je Jelcin izjavil za francosko televizijo. »Vsako jutro se oprham z mrzlo vodo... V izredni kondiciji sem.«

April 1992: Se ena od številnih znamenitih Jelcinovih odsotnosti. Tokrat se ni sesel z ameriškim finančnim ministrom Bradyjem. Mediji so trdili, da je bil pijan, sam je izjavil, da je bil zaposlen.

Marec 1993: Jelcin je nastopil pred parlamentom. Močno se je zibal, jezik pa se mu je zapletal. Opozicija je pobesnela: »Predsednik je pijan kot cep. Bolnik je.«

September 1993: Zaradi bolečin v hrbtu je Jelcin v Moskvo poklical znamenitega španskega kirurga. Okreval je že nekaj dni po operaciji.

Marec 1994: Dva nekdanja ruska diplomata sta na televizijski postaji NBC trdila, da ima Jelcin cirozo jeter in da pije zverinske količine vodke.

Avugst 1994: Na proslavi ob umiku ruskih enot iz Nemčije v Berlinu je imel Jelcin po kosilu s sampanjem rahle težave z ravnotežjem. Ob maršu policijske godbe je veselo dirigiral in poskakoval.

September 1994: Jelcinu se ni posrečilo zlesti iz letala po pristanku v mestu Shannon, kjer bi se moral srečati z irskim zunanjim ministrom. Trdi, da je zaspal.

December 1994: Ruskemu predsedniku operirajo nos.

April 1994: Jelcinov tiskovni predstavnik sporoči, da ima predsednik težave s pritiskom, zaradi katerih mu občasno oslabijo mišice.

ČEČENIJA

Streljane umolknejo

MOSKVA (dpa) - Mirovna pogajanja med rusko in čečensko stranjo se bodo po krajši prekinitvi nadaljevala jutri. Obe strani se vedno ne odstopata od svojih stališč: čečenski pogajalci zahtevajo neodvisnost svoje države, Rusija pa jo odločno zavrača. Medtem pa se nadaljujejo spopadi med čečenskimi borci za neodvisnost in ruskimi silami. V noči na torek je v spopadih umrl en ruski vojak, tri najst pa jih je bilo ranjenih. Vrhovno poveljstvo ruskih sil je objavilo, da so Čečeni kar petindvajsetkrat napadli ruske položaje.

Rusko ustavno sodišče pa je včeraj sporočilo, da bo do 28. julija sprejelo sklep o tem, ali je bila odločitev o ruskem posredovanju v Čečeniji v skladu z rusko ustavo.

Čečenski begunci v Moskvi (Telefoto: AP)

Zgodba o Čečenu Hasanu

GROZNI - Po obrazu Aslamabeka pocali polzijo solze, ko izkopava napol razpadlo truplo svojega brata, ki je izginil pred dvema mesecema. Polja v okolici mest, ki so jih v zadnjih tednih zapustile ruske ceste, so prava množična grobišča, ki so jih Čečeni začeli izkopavati. Na enem od polj so ruski vojaki pokopavali čečenske civiliste, ki so jih ubili preprosto zato, ker jim niso bili všeč ali ker so imeli pri sebi preveč denarja.

Samo ruskemu vojaku, ki je končno privolil, da bo pokazal natančno mesto pokopa, gre zahvala, da so našli trupla sedemnajstletnega Hasana in osemnajstletnega Sakmana. Mladenica sta izginila po tem, ko sta se nekega majskega večera z avtomobilom odpravila v sosednjo vas na obisk k bratrancem. Ker se nista vrnila, so ju domači začeli iskati. »Sli smo v rusko postojanko

med vasema. Vojaki so zatrili, da vozila niso videli, ampak tam smo našli zapestnico mojega brata. Mislili smo, da so ju aretirali,« pripoveduje Aslamabek. »Ne, nista bila vojaka. Toda ce si Čečen, mlad in zdrav, si takoj osumljen,« grenko dodaja. »Skoraj dva meseca smo trkali na vrata ruske vojske, sil notranjega ministrstva, specialnih sil, obveščevalne službe in taborišč v Groznom, Mozdoku in Pjatigorsku. Podkupnina je znasala na tisoče dolarjev. Žal z vsem skupaj ni bilo nič.«

Kaj se je zgodilo s Hasanom, je povedal mlad ruski rekrut, ki je bil tistega večera na straži. Castnik je ukazal, naj ju ustavimo. Zvezali so jima roke, avto zapeljali v stran in ga pokrili z mrežo. Nato so ju začeli pretepati, ker je castnik hotel, da bi priznala, da sta vojaka. Naslednjega dne, ko sem prišel v službo, pa sem izvedel, da sta preosta-

li del dneva prezivala v bunkerju.

»Zvečer sem bil na straži 200 metrov od bunkerja, ko sem videl, da so ju pripeljali ven. Imela sta zvezane roke, prevezane oči, castnik pa jima je rekel, da ju peljejo v glavni zapor. Vse sem videl, ker so streljali svetlobne rakete. Castnik se je oddaljil od fantov, dal znak, vojaka pa sta streljala. Potem so ju pokopali in se z oklepnikom vozili po jami, tako da je zdaj ni več mogoče opaziti. Ogrodje avtomobila so z vozilom povozili in ga prav tako pokopali.«

»To je le eno od območij, kjer so v zadnjem času našli trupla,« zagotavlja Aslamabek. Skrivaj pokopana trupla so našli tudi v Prigorodnem v okolici Groznega, blizu Salija 30 kilometrov jugovzhodno od prestolnice, blizu Meskert-Jurta 20 kilometrov vzhodno od Groznega...

Isabelle Astigarraga / AFP

BOSNA IN HERCEGOVINA

Muslimani prevzeli srbsko strategijo

Obe strani s talci izsiljujeta mednarodno skupnost

SARAJEVO (Reuters) - Muslimanski branilci Zepe so obkolili ukrajinsko postojanko mirovnih sil ZN in zagrozili, da bodo vojake uporabili kot človeški ščit, če Natova letala ne bodo napadla Srbov. Na drugi strani so Mladićevi borci zajeli osem Ukrajincev in zagrozili, da jih bodo ubili v primeru Natovega napada. Nemočna mednarodna skupnost lahko le opazuje, kako razpada njena operacija za zaščito bosanskih civilistov.

Ukrajinska vlada je že zahtevala takojšen umik svojih vojakov z napadnega varovanega območja, slabo pa kaže tudi francoskemu načrtu o ostri vojaški akciji, saj se mu upirata tako Velika Britanija kot Združene države. Francozi so zahtevali, naj evropske sile utrejo pot za oskrbo Sarajeva in okrepijo enote v Gorazdu, vendar bi za to potrebovali velike transportne helikopterje, ki pa jih imajo le Američani. O akciji se bodo v pe-

tek pogovarjali se obrambni in zunanji ministri velesil, vendar so ti bolj naklonjeni se zadnjemu ponizanju - popolnemu umiku enot Združenih narodov iz Bosne in Hercegovine. Britanski premier John Major je sicer opozoril, da »bi bil umik mirovnih enot katastrofa«, hkrati pa poudaril, da je postalo njihovo delo tako nevarno, da bi jih bilo morda res treba umakniti. »Petkovo srečanje je zadnja možnost za sprejetje odločitve o voja-

ski operaciji,« je izjavil neki diplomat, »vendar kaže, da Francozom ne bo uspelo.«

Diplomati menijo, da bi tudi v primeru, če bi se Francija, Združene države in Velika Britanija dogovorile o akciji za ustavitev srbskih napadov na »varovana območja« in osvoboditev Sarajeva, odločitev preprecila Rusija. Britanija skuša umiriti vročevrno Francoze in zagovarja premisljeno odločitev. »Najprej se moramo dogovoriti o helikopterjih,« je povedal britanski zunanji minister Rifkind. »Ne bomo se bojevali, pa tudi Francozi se ne bodo.«

Ameriška administracija, ki zagovarja nadaljevanje operacije ZN v Bosni, seveda brez svojih voja-

kov, se razmišlja o ključni helikopterski podpori. Zavrnitev bi razjarila ključne ameriske zaveznike prav v trenutku, ko so transatlantski odnosi skrhanji, pritiski kongresa za odpravo embarga na uvoz orožja pa bi se še povečali. Sprejetje francoskih zahtev bi povzročilo večjo amerisko vpletenost v vojno, čemur kongres se odločneje nasprotuje, saj bi lahko pripeljala do vojne z bosanskimi Srbi, česar pa si ne zeli niti ena država na svetu. ZDA zavlačujejo tudi zato, ker Britanci se niso v celoti podprli francoskega načrta. Washington je že nakažal, da bo cena njegove podpore zelo visoka.

Namestnik ameriškega državnega sekretarja Richard Holbrooke je v začetku tega tedna izjavil, da bo njegova država prevzela poveljstvo nad bosansko operacijo, če se bo odločila za sodelovanje. »Ne bomo sprasevali Združenih držav za dovoljenje, kaj lahko počnemo in česa ne,« je povedal Holbrooke.

Washingtonovi zavezniki in Rusija nasprotujejo takšnemu prevzemu vodstva. Rusi, ki so ključni dejavnik v skupini za stike, so pri tem najglasnejši. Zunanji minister Kozirjev je vnovič odločno odsvetoval uporabo Natovih letal in poudaril, da je vloga ZN le dostava človekoljubne pomoči. Prav to pa je ključni problem, ki je onesposobil mednarodno skupnost v Bosni in ki bo tudi tokrat ustavil načrt za akcijo. Vsaka od velesil ima drugačen interes, ki prepre-

Osvobojeni nizozemskega pripadnik Unproforja v materinem naročju (Telefoto: AP)

NOVICE

Bosanski begunci opominjajo na soodgovornost

BONN (AFP) - Približno 150 bosanskih beguncev je v kraju Ludwigshafen-Oggersheim v bližini hiše nemškega kanclerja Helmuta Kohla naredilo simbolično pokopališče, s čimer želijo po besedah Tilmana Zülcha, predstavnika nemške organizacije, ki je pripravila akcijo, kanclerja spomniti na njegovo »soodgovornost za neuspeh posredovanja Združenih narodov v Bosni«. Begunci so postavili približno tisoč krizev in muslimanskih nagrobnikov. V sporočilu za javnost nemškemu kanclerju in njegovi vladi ocitajo, da nista ničesar »naredila za preprečitev genocida na ozemlju nekdanje Jugoslavije«. Pri pripravi akcije je sodelovala tudi nemška človekoljubna Organizacija ogroženih narodnosti.

Kosovo: 230 let zapora za 69 albanskih policistov

PRISTINA (B. S.) - Včeraj se je na okrožnem sodišču v Pristini končalo sojenje 69 Albancem, nekdanjim policistom ministrstva za notranje zadeve Kosova, ki jih je obtožnica bremenila, da so leta 1990, potem ko je srbska vlada odpravila pokrajinsko ministrstvo za notranje zadeve in odpustila 3500 albanskih policistov, ustanovili Ministrstvo policije Republike Kosovo. V obtožnici je še navedeno, da so pripadniki albanske parapolice nadzirali delo srbske policije in jugoslovanske vojske ter usposabljali enote za nasilno odcepitev Kosova od Srbije. Sodisce je včeraj 69 Albancev obsodilo na skupaj 230 let in šest mesecev zapora, najvišja kazen pa znaša osem let zapora. Albanski politični krogi poudarjajo, da gre za nov »montirani« proces srbskih oblasti proti Albancem in da »policija Republike Kosovo« nikoli ni obstajala.

Evropa nezaupljiva do manjšinske politike Romunije

STRASBOURG (dpa) - Evropski parlament je 13. julija sprejel resolucijo, v kateri obtožuje Romunijo, da ima politične zapornike in da obstajajo poročila o mučenjih. Romunska vlada je včeraj sporočila, da je »presenečena« nad temi obtožbami, in dodala, da je zagovornik te resolucije Otto von Habsburg znan po svojih »protiromunskih stališčih«. Evropski parlament je 13. julija tudi zapisal, da nov romunski zakon o solstvu omejuje pravice manjšine. Včeraj je Romunija podpisala konvencijo Sveta Evrope o zaščiti manjšinskih in regionalnih jezikov, s čimer se je obvezala, da ne bo omejevala manjšinskih jezikov ter da bo podprla njihovo poučevanje in rabo v javnih institucijah. Odločitev o tem, kateri jeziki bodo priznani kot manjšinski, je prepuščena romunski vladi. Največjo manjšino v Romuniji predstavljajo Madžari, ki jih je 1,6 milijona, sledijo pa jim Romi in Nemci. Konvencija, ki so jo doslej ratificirale le Finska, Madžarska in Norveška, bo pravnoobvezna šele takrat, ko jo bo ratificiralo vsaj pet držav. Od 36 članic Sveta Evrope jih je konvencijo doslej podpisalo deset držav.

Begunka v Tuzli ne more verjeti, da so ji Srbi ubili moža (Telefoto: AP)

Zagrebsko poletje

Zapeljivi vonj oblasti

Zadnjih nekaj mesecev je na Hrvaskem modno prestopati iz opozicije v vladajočo stranko. Vonj oblasti je tako močan, da se je zavlekel v večino opozicijskih strank. V ponedeljek je v vladajočo Hrvasko demokracično skupnost (HDZ) prestopilo kar 26 članov Hrvaske narodne stranke (HNS), kar niti ni nenavadno, saj sta pred nekaj tedni v HDZ prestopila dva člana najozvejega vodstva te stranke. Kar naenkrat jim je postalo neznosno v stranki, ki so ji pripadali eno ali dve leti, zato so morali pasti v objem oblasti.

Političnemu spreobrnjenju se ni izognil niti strastni sovražnik HDZ Istrski demokratski zbor, ki ga je pred nekaj tedni zapustil eden vodilnih mož v stranki in saborski poslanec Denis Jelenković. Casopisi so pisali, da je prestop HDZ stal 500 tisoč nemških mark, česar nihče ni zanikal. Zakaj pa bi to tudi storil, saj celo povprečni nogometaši podpisujejo pogodbe za veliko več denarja.

Hrvati torej cedalje bolj ljubijo svojo

oblast in se ji zato poskušajo čim bolj približati. Politični analitiki ta pojav pripisujejo skorajšnjim volitvam - ki bi po pravih morale biti sele prihodnje leto - in želji vladajoče stranke po čimboljsem zacetenem položaju.

Oblast se na volitve »pripravlja« tudi drugače. Hrvaska vlada si je nedavno izmislila nov način odiranja prebivalstva, po katerem morajo vsi, ki na mesec zaslužijo več kot 2500 kun (700 nemških mark), plačevati 30-odstoten davek na presežni znesek.

To pravzaprav ni davek, temveč »prisilno varčevanje« za tiste, ki so »nameravali obogateti«. Zanimivo je, da se ta ukrep nanasa le na 15 odstotkov prebivalstva. Vsi ostali namreč zaslužijo veliko manj. Seveda bo vlada ta znesek porabila za obrambo in obnovo... In kdo lahko temu nasprotuje?

Kritiki oblasti so ta ukrep takoj označili za čisto krajo, ki jo poznamo le iz časov socializma. Zelja Hrvatov po tem, da končno

Piše:
Darko
Pavičić

zazivijo v kapitalističnem sistemu, se tako gotovo ne bo uresničila. Z novim davkom so bili zadovoljni le tisti, ki mesečno prejmejo manj kot 700 mark. To pa vladi omogoča, da v njihovem imenu izpelje boj proti tistim, ki izstopajo.

Književnik Ivo Andrić je dejal, da je treba vse, kar strli, posekati. Oblast to misel izkorisča do skrajne meje, pri tem pa se sklicuje na tiste, ki so jo izvolili, in pripravlja teren za prihodnje volitve.

Nekatere oblast privlači kot magnet, ki se mu ni moč upreti, druge pa reže in uniformira v enotno maso. Stevilni menijo, da je s tem vlada dokončno zaprla krog, tako da bo lahko nadzorovala misli, besede, dejanja in - napake.

NOVICE

V Baden-Württembergu na volišča tudi državljani EU

STUTTGART (dpa) - Vsi občani s stalnim prebivališcem v Baden-Württembergu, ki so državljani ene od držav članic EU, naj bi dobili v tej nemški zvezni deželi iste državljanske pravice, kot jih imajo Nemci. Tovrsten zakonski predlog, ki ga je pripravilo tamkajšnje notranje ministrstvo, je regionalna vlada nemške zvezne dežele Baden-Württemberg sprejela včeraj. »Deželne« državljanske pravice bodo obsegale aktivno in pasivno volilno pravico na komunalnih volitvah, torej na občinskih, okrožnih in zupanskih volitvah.

Pomoč EU nekaterim nekdanjim republikam SZ

BRUSELJ (dpa) - Zunanji ministri EU so se naceloma dogovorili, da bo Unija prihodnjo zimo v Armenijo, Gruzijo, Azerbajdžan, Tadžikistan in Kirgizistan poslala človekoljubno pomoč v obliki hrane v vrednosti 260 milijonov dolarjev. »Nacrtujemo brezplačno preskrbo s kmetijskimi pridelki, vlaganje v gospodarstvo in združeno tehnično pomoč, človekoljubno pomoč prebivalcem, ki jo najbolj potrebujejo, tehnično pomoč pri obnovitvi kmetijskega sektorja in obnovo občil,« se je glasila izjava ministrov po ponedeljkovi seji. Diplomati so konec tedna dejali, da se bodo ministri nedvomno odločili za nadaljevanje programa človekoljubne pomoči, napovedali pa so ostro razpravo o tem, iz katerih delov proračuna EU ga bodo financirali. Na koncu so ministri Evropski komisiji, ki ima izključno pravico do predloga zakonodaje, naročili, naj pripravi osnutek novega pravilnika, ki bo omogočil hitro rešitev problema.

Komisarka EU za učinkovitejšo porabo sredstev za pomoč manj razvitim

BRUSELJ (dpa) - Nemška komisarka EU za regionalno politiko Monika Wulf-Mathies se zavzema za učinkovitejšo porabo strukturalnega sklada EU za pomoč manj razvitim. Grčija in Italija sta po njenih besedah že izboljšali upravljanje s tem skladom, ta cilj pa je treba vnesti tudi v sklop reform EU. Dejala je, da je bojazen, da bi morebitna siritev EU na Vzhod popolnoma izpraznila strukturalni sklad EU za pomoč manj razvitim, neupravičena, saj se bo po njenem mnenju položaj srednje- in vzhodnoevropskih držav do takrat, ko bodo sprejete v EU, bistveno izboljšal.

Evropska komisija za odpavo izvoznih subvencij za žitarice

BRUSELJ (AFP) - Evropska komisija naj bi z odpravo izvoznih subvencij za žitarice - veljale naj bi se do 7. septembra - zagotovila oskrbo z njimi na evropskem trgu. Zaradi vremenskih razmer - suše v Avstraliji in Spaniji - ter napovedane slabe letine v ZDA je na svetovnih trgih zrasla cena žitaric: v Bruslju pravijo, da je na njih cena v zadnjih dneh celo višja kot na trgih v državah EU, zato odgovorni poudarjajo, da mora biti z žitaricami preskrbljen predvsem evropski trg, saj so se zaloge zita na Stari celini po uvedbi nove kmetijske zakonodaje znižale s 33 na šest milijonov ton. Evropska komisija kljub temu ni izključila možnosti dodelitve izvoznih subvencij, ko se bo cena žitaric na svetovnem trgu nekoliko znižala.

ŠPANIJA / KATALONSKA CIU ODREKLA PODPORO SOCIALISTOM

Gonzalez je za Pujola predrag

Odnos Madrida do Baskov je razburil Barcelono

BARCELONA - Katalonska nacionalistična koalicijska stranka Zbлизevanje in združitve (CiU) je odrekla »globalno podporo« vladi Filipa Gonzaleza, vendar po ocenah političnih analitikov s socialisti ni povsem pretrgala vezi. Nekateri menijo, da je odločitev barcelonske CiU nekaksen »vodikov balon«, ki lebdi nad premierom Gonzalezom, zdaj ko prihaja do novih odkritij o delovanju parapolijskih protibaskovskih enot, zaradi katerih so se v neizvedljivem položaju znašli nekateri pomembni politiki.

Predsednik katalonske stranke CiU Jordi Pujol, ki od junija 1993 v parlamentu podpira socialiste, je v ponedeljek izjavil, da bo stranka spet »svobodno delovala«. Gonzaleza je pozval, naj januarja, ko Spanija ne bo več predsedovala Evropski uniji, napove predčasne splošne volitve. Španski premier je včeraj že omenil možnost, da bi volitve pripravili marca ali aprila

prihodnje leto.

Casnik El Pais, ki je blizu socialistom, je zapisal, da je sicer res prišlo do »razveljavitve krhke pogodbe med Gonzalesom in Pujolom, vendar je lahko socialistična vlada zaradi podpore na oblasti še pol leta«. Nekateri člani CiU sicer zahtevajo takojšnjo opustitev sodelovanja s socialisti, vendar Pujol njihovim pobudam ni naklonjen. Včeraj je španski premier znova izjavil, da ne bo na celu vlade z »nestabilnim parlamentom«, zato bo verjetno jeseni res napovedal predčasne volitve.

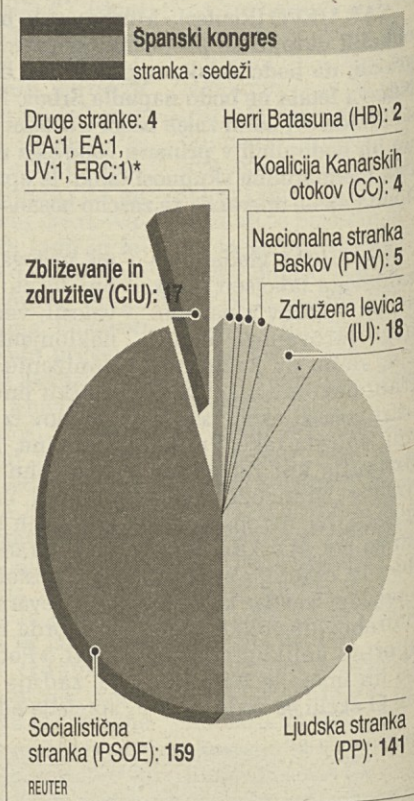
»Vse predlagane nacrtje bomo proučili,« je poudaril predsednik CiU Pujol, generalni sekretar predsedstva Miguel Gil pa je dodal, da »manevski prostor za pogovore in dosego sporazuma ni omejen«. Rezultat sodelovanja najmočnejše katalonske stranke s socialisti je sicer »pozitiven«, vendar se mnogi bojijo, da bi volilci zaradi številnih afer, ki zadnje mesece pretresajo vlado Filipa Gonzaleza, obrnili

hrbet CiU, če bi stranka se naprej brezpogojno podpirala socialiste. Voditelji CiU svoje odločitve utemeljujejo z več argumenti, med njimi z afero v zvezi z delovanjem parapolijskih protibaskovskih enot (GAL), ki so obtožene, da so med letoma 1983 in 1987 umorile najmanj 22 pripadnikov baskovskega separatističnega gibanja. Delovanje teh enot je znova deležno pozornosti zaradi junijske prisluskovalne afe. V ponedeljek je nekdanji šef policije v Bilbau Miguel Planchuelo obtožil socialistista Joséja Barrioueva, nekdanjega ministra za notranje zadeve, da je organiziral delovanje parapolijskih enot. Po pisanju casnikov je Julian Sancristobal, nekdanji direktor državne varnostne službe, preiskovalnemu sodniku zagotovil, da je Barrioueu le izpolnjeval ukaze, vendar je Felipe Gonzalez včeraj znova poudaril, da vlada nikoli ni bila povezana z delovanjem GAL.

Claude Castelan / AFP

ŠPANSKI PARLAMENT RAVNOTEŽJE MOČI

Mala Španska stranka katalonskih nacionalistov Zbлизevanje in združitve (CiU) vzdržuje ravnotežje moči v madridskem parlamentu. Vladajoči Socialistični stranki zagotavlja tesno večino. Vendar pa je CiU napovedala, da bo ta teden odtegnila podporo socialistom in s tem sprožila vprašanje predčasnih volitev.

PORTUGALSKA / NARAŠČANJE KRIMINALA

Narkomani zvlekli policiste iz pisalnih miz

Policija v trgovski četrti Oporta priznava svojo nemoč, zato bo župan zaupal varovanje zasebnemu podjetju

LIZBONA - V portugalskem kraju Vilar do Paraiso je skupina zakrinkanih mladeničev pod vodstvom policista, ki takrat ni bil v službi, s palicami pretepla domače preprodajalce mamil in odvisnike. Medtem ko v Lizboni posamezna podjetja in družbe najemajo zasebne varnostnike, pred notranjim ministrstvom demonstrirajo predstavniki drugih mest in njihovih svetov.

Zaradi dramatičnega povečanja števila zločinov se je na Portugalskem vnel politični prepir, saj so v posameznih krajih sklenili, da bodo ustanovili lastne skupine varnostnikov in zakon vzeli v svoje roke. Zakrinkani policisti postavljajo na cestah bloka-de in nadzorujejo promet okrog naselja Serem na severu Portugalske, da bi domačim Romom preprečili trgovino s heroinom. Predstavniki teh varnostnih skupin obtožujejo policijo, da prekupčevalcem

z mamili gleda skozi prste in stoji krizem rok: »Siti smo tistih, ki hočejo škodovati našim otrokom. Če policija ne bo ukrepala, bomo ukrepali sami!«

Naraščanje nasilja pripisujejo vse večjemu številu zasvojenosti s kokainom in heroinom. Število zasvojenosti z mamili se je v zadnjem desetletju dvignilo na 60 tisoč. Kljub prizadevanjem agencij za boj zoper odvisnost od mamil, ki vsako leto zaplenijo večje količine prepovedanih drog, se vedno prihajajo v državo. Policija ugotavlja, da jim primanjkuje ljudi in opreme za spopad z naraščajočim kriminalom, povezanim s trgovino z mamili.

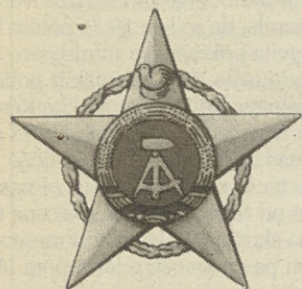
Socialistični župan Oporta, drugega največjega mesta na Portugalskem, je prejšnji mesec predlagal, naj nadzor nad trgovsko četrtjo tega mesta Baixo prevzame zasebno varnostno podjetje, potem ko je tam prišlo do velikega števila vlomov. Sporocil je,

da mestna policija ne more več jamčiti za red. Notranji minister Manuel Dias Loureiro, ki je postal poglavitna tarča ogorčenja javnosti, je temu predlogu nasprotoval. Prejšnji mesec so predstavniki libzonskega mestnega sveta priredili protestni pohod zoper notranjega ministra in nesposobnost policije. »Nasprotujem samozvanim policistom, toda dejstvo, da obstajajo, očitno priča o tem, da država ni sposobna ustrezno rešiti težav,« je izjavil Manuel Monteiro, vodja desne opozicijske stranke Ljudske stranke (PP). »Potrebujemo policiste, ki bodo svoje delo opravljali s srcem. Potrebujemo številnejšo in boljšo policijo,« je izjavil Dias Loureiro v intervjuju za televizijo. Povedal je, da namerava zmanjšati število policistov, ki opravljajo uradna dela, in nekatere iz pisarniških miz poslati na ulice.

David Brough / Reuter

FELJTON

Nostalgija za starim redom (6)

Vzhodni Nemci menijo, da lahko o življenju v Nemški demokratični republiki (NDR) sodijo le tisti, ki so tam tudi živeli. Toda zakaj naj bi zahodni Nemci molčali, če teče pogovor o življenju v NDR? Javnomenjska raziskava instituta Emnid je odgovorila na to vprašanje.

Vzhodni Nemci razlikujejo med komunistično državo, v kateri so živeli, in dejanskim življenjem v NDR. V NDR so svoja življenja sami oblikovali veliko bolj, kot bi njihovi tedanji voditelji želeli in kot so zahodni Nemci verjeli. Večina vzhodnih Nemcev ni ponosna na nekdanjo NDR, na svoje takratno življenje pa so vsekakor ponosni. Institut za javnomenjske raziskave Emnid je vprašanih pokazal stavek: »Lahko sem ponosen na svoje življenje v NDR, ker sem iz njega naredil najboljše, kar je bilo mogoče, in ker sem imel s takratnim režimom stike le, če jih ni bilo mogoče preprečiti.« Tri četrtine vprašanih se je s tem strinjalo.

Na vprašanje, ali so imele tri četrtine nekdanjih državljanzov NDR res tolikšno distanco do komunističnega vodstva, ni mogoče objektivno odgovoriti. Zelo težko je namreč natančno ugotoviti, kaj so si predstavljali pod

»sodelovanjem z režimom.«

Ce nekdo ni bil prepričan realsocialist, je bil gotovo prisiljen k stvarim, ki jih ni želel, ni smel izražati svojega mnenja, govoriti je moral to, česar ni verjel, opuscati je moral stvari, ki si jih je najbolj želel, marsikaj je moral skrivati in prikrivati.

Številni nekdanji državljani NDR nočejo priznati, da so bolj popuščali pritiskom komunističnega režima, kot bi bilo treba. Vsekakor pa je večina vzhodnih Nemcev ponosna na svoje življenje v NDR, ki se je odvijalo v »varni« oddaljenosti od realsocialističnega režima.

Raziskovalci javnega mnenja so skušali ugotoviti, koliko državljanzov NDR po mnenju vzhodnih Nemcev sploh ni bilo povezanih s komunističnim režimom. Pokazalo se je, da vzhodni Nemci med sabo in drugimi ne delajo razlik. Večina je namreč odgovorila, da to velja »za večino«. V teh številkah se kaže samozavest, ki se očitno sele razvija in združuje nekdanje državljane NDR.

Dresdenski politolog Fritze meni, da je vzrok za nostalgijo po starih casih iskati v dejstvu, da številni vzhodni Nemci »se niso našli svojega mesta v novih, močno spremenje-

nih razmerah«. Toda to po njegovem mnenju ne velja za vse vzhodne Nemce, saj je »njihov materialni položaj veliko boljši kot njihovo počutje«. Tisti, ki so bili navajeni na preprosto, urejeno življenje, si namreč ne morejo razjasniti, kako dobro jim gre zdaj. Povprečni vzhodni Nemec je nagnjen k precenjevanju tveganja in se nikakor noče prepustiti optimizmu.

Kar petdeset odstotkov vprašanih je prepričanih, da jim gre bolje ali celo veliko bolje kot v NDR. Toda le četrtina vprašanih je povedala, da jim je združitve Nemcije koristila - treba je dodati, da se manj vprašanih (le 17 odstotkov) meni, da je združitve Nemcije slabo vplivala na njihova življenja.

»Biti doloca zavest,« so se učili učenci v nekdanji NDR. To je eden ključnih stavkov marksistično-leninistične ideologije. Ne moremo trditi, da je ta stavek popolnoma napačen: tisti vzhodni Nemci, ki so »ujeli« prehod v novi sistem, so postali volilci zahodnonemskih krščanskih demokratov (CDU), tisti, ki jim to ni uspelo, pa volijo opozicijsko stranko PDS, torej prenovljene komuniste.

Konec

Po reviji Spiegel povzel Andrej Vidonja

Slike predsednika Honeckerja so visele v vseh uradih in solah

MENJALNIŠKI TEČAJI						
18. julij 1995						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana*	81,60	82,00	11,45	11,66	6,94	7,35
A banka Koper	81,45	82,00	11,41	11,65	6,94	7,34
A banka Nova Gorica	81,65	82,00	11,46	11,66	6,96	7,34
Banka Celje d.d., t: 063/431-000	81,20	81,90	11,40	11,60	6,80	7,20
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	81,50	82,00	11,45	11,65	6,90	7,20
Banka Vipa NG, t: 065/ 28-511	81,68	81,98	11,47	11,64	6,98	7,09
Come 2 us Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	81,80	81,95	11,48	11,60	7,00	7,20
Creditanstalt d. d.	81,60	82,00	11,55	11,70	6,80	7,20
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	81,93	81,95	11,58	11,59	7,11	7,15
Kompas Hertz Celje Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13	81,65	81,95	11,47	11,56	6,95	7,10
Kompas Hertz Velenje Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	81,55	81,85	11,47	11,56	6,95	7,10
Kompas Hertz Idrija Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13	81,55	81,85	11,47	11,56	6,95	7,10
Kompas Hertz Tolmin Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13	81,55	81,85	11,47	11,56	6,95	7,10
Kompas Hertz Bled Tel: 064/ 741-519, od 7-19, sob od 7-13	81,55	81,85	11,47	11,56	6,95	7,10
Kompas Hertz Nova Gorica Tel: 065/ 28-711 od 7-19, sob. od 7-13	81,55	81,85	11,47	11,56	6,95	7,10
Kompas Hertz Maribor Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	81,55	81,85	11,47	11,56	6,95	7,10
Nova kreditna banka Maribor d.	81,00	82,10	11,35	11,70	6,75	7,30
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	81,80	82,10	11,50	11,65	6,95	7,30
Poštna banka Slovenije	80,25	81,90	10,60	11,58	6,30	7,12
Publikum Ljubljana, t: 312-57	81,90	81,92	11,59	11,61	7,08	7,10
Publikum Piran, t: 066/ 747-370	81,80	81,88	11,53	11,58	7,10	7,14
Publikum Celje, t: 063/ 441-485	81,70	82,00	11,53	11,63	6,95	7,25
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	81,82	81,90	11,57	11,59	6,95	7,25
Publikum šentilj, t: 062/ 651-355	80,90	82,20	11,30	11,72	6,90	7,25
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	81,80	81,95	11,50	11,57	7,00	7,05
Publikum NM, t: 068/ 322-490	81,65	81,95	11,49	11,64	6,95	7,10
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	81,85	81,95	11,50	11,65	7,02	7,29
Publikum Portorož, t: 066/	81,70	81,80	11,53	11,58	7,10	7,12
SKB d.d., ***	81,20	81,95	11,35	11,74	6,85	7,15
SHP Kranj, t: 064/331-741*	81,90	82,00	11,50	11,64	7,03	7,15
SZKB d.d. Ljubljana	81,72	81,99	11,52	11,66	6,97	7,28
UBK Ljubljana, t:061/444-358	81,40	82,00	11,48	11,65	6,90	7,30
Upimo Ljubljana, t: 212-073	81,87	81,91	11,58	11,60	7,08	7,10

Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:*** Včerajšnji tečaji *

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA		
Sedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mlitnica: tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611 Agencija Domjo: tel. +39/40/831131		
18. JULIJ 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1579,00	1644,00
nemška marka	1133,00	1179,00
francoski frank	325,00	339,00
holandski gulden	1012,00	1053,00
belgijski frank	55,10	57,30
funt sterling	2522,00	2625,00
irski sterling	2589,00	2695,00
danska krona	291,00	303,00
grška dragma	6,90	7,30
kanadski dolar	1161,00	1209,00
japonski jen	17,80	18,50
švicarski frank	1356,00	1411,00
avstrijski šiling	161,10	167,70
norveška krona	255,00	266,00
švedska krona	219,00	228,00
portugalski escudo	10,80	11,20
španska pezeta	13,20	13,70
avstralski dolar	1156,00	1203,00
madžarski florint	11,00	14,00
slovenski tolar	13,50	14,00
hrvaška kuna	300,00	320,00

KMEČKA BANKA - GORICA		
18. JULIJ 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1588,00	1633,00
nemška marka	1146,00	1166,00
francoski frank	327,00	337,00
holandski gulden	1017,00	1040,00
belgijski frank	55,40	56,60
funt sterling	2536,00	2606,00
irski sterling	2602,00	2692,00
danska krona	292,00	300,00
grška dragma	7,00	7,60
kanadski dolar	1168,00	1203,00
švicarski frank	1370,00	1400,00
avstrijski šiling	162,10	166,10
slovenski tolar	13,40	14,20

MENJALNICA HIDA 061/ 1-333-333

BANKA SLOVENIJE						
Tečajna lista št. 136 z dne 18. 7. 1995 - Tečaji veljajo od 19. 7. 1995 od 00.00 ure dalje						
				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	82,4229	82,6709	82,9189
Avstrija	040	šiling	100	1154,1722	1157,6451	1161,1180
Belgija	056	frank	100	394,6818	395,8694	397,0570
Kanada	124	dolar	1	83,1657	83,4159	83,6661
Danska	208	krona	100	2083,5657	2089,8352	2096,1047
Finska	246	marka	100	2657,5671	2665,5638	2673,5605
Francija	250	frank	100	2331,7233	2338,7395	2345,7557
Nemčija	280	marka	100	8117,6832	8142,1095	8166,5358
Grčija	300	grd	100	—	50,1635	50,3140
Irsko	372	funt	1	—	185,9251	186,4829
Italija	380	lira	100	7,0023	7,0234	7,0445
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2259,4435	—
Japonska	392	jen	100	127,6912	128,0754	128,4596
Nizozemska	528	gulden	100	7247,2240	7269,0311	7290,8382
Norveška	578	krona	100	1827,6152	1833,1145	1838,6138
Portugalska	620	escudo	100	77,1910	77,4233	77,6556
Švedska	752	krona	100	1570,3658	1575,0911	1579,8164
Švica	756	frank	100	9714,4314	9743,6624	9772,8934
Velika Britanija	826	funt sterling	1	180,3712	180,9340	181,4768
ZDA	840	dolar	1	113,0388	113,3789	113,7190
Evropska unija	955	ECU	1	150,4328	150,8855	151,3382
Španija	995	peseta	100	94,2626	94,5462	94,8298

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 19. 7. 1995								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. 10. 1995:					1,700,000	849,782	806,588	1,656,370
78	99,9744%	94,8927%	97,4336%		170,000	84,978	80,659	165,637

Tečajnica borznega trga									
št.: 133 Datum: 18. 7. 1995									
Vrednost papir	qbr. m.div.	ex kupon st.dat.(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	povpras	ponudba	Max.	Min.
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice									
LEK2	800	(11.5.95)	11.250	17,7	11.000	12.000			
PRB	665	(13.6.95)	13.023	17,7	13.000	13.400			
SAL	1700	(7/9.5.95)	19.100	49	18,7	19.000	19.300	19.100	382
SKBR	1000	(24.2.95)	27.000	51	18,7	26.900	27.200	27.000	675
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice									
RS01	8,0	5(30.6.95)	100,3	01	18,7	100,0	100,8	100,3	2585
RS02	9,5	9(1.4.95)	105,0	18	18,7	104,0	105,0	105,0	176
RS08	5,0	4(31.5.95)	87,0		17,7	85,0	89,8		
RS11	7,0	4(15.1.95)	92,0		13,7	92,0			
RS1D	8,0	5(30.6.95)	99,0	10	18,7	98,3	99,5	99,0	597
RS1D2	9,5	9(1.4.95)	103,3		14,7	102,0			
SKB1	10,0	4(1.11.94)	97,8		17,7	96,5	98,0		
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice									
BTBR	300	7(20.4.95)	11.100	06	18,7	10.990	11.100	11.100	111
DAD	10.000	(16.94)	67.940	1,14	18,7	66.500	68.500	68.100	679
FMD	1715	(24.5.95)	13.890		17,7	13.000	14.000		
CPCR	(10)		23.000		10,7		24.000		
HMER	(10)		16.765		6,7	13.700	16.000		
MKZ	218	(30.3.93)	9.170		17,7	8.800	9.100		
NIKR	200	(10/26.6.95)	3.098**		10,7	2.910	3.500		
TCIR	(5)		729,0		17,7	720,0	730,0		
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice									
KBTP	2750	(22.6.95)	24.925	17,7	22.500	27.000			
PFNP	(10)		27.230	17,7	24.507	29.953			
UBKP	720	(25.5.95)	8.500	6,7	7.800	8.400			
VIP	(10)		41.500	3,7	40.900	41.300			
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice									
LEK2	12,0	4(1.11.94)	99,0	15,6	96,2				
OZG	11,0	4(1.1.95)	94,8	17,7	94,5	95,5			
PCE	12,0	7(1.6.95)	99,8	6,7	99,1	103,0			
PGO	10,0	2(1.6.95)	99,2	17,7	99,0				
RZB1	7,0	1(15.3.95)			92,0				

Tečajnica izvenborznega trga										
ŠT. 133/95 - 18. 7. 1995										
Vrednost papir	qbr. m.div.	ex kupon st.dat.(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	povpras	ponudba	Max.	Min.	pro. v. 1000 SIT
ODPRTI TRG C - Redne delnice										
GEAR			3.210		5.7.	2.400	3.150			
GRDO	119	(8.3.94)	5.810		6.7.	5.000	7.000			
HIBRO			3.779		11.7.	2.820	3.500			
INTR			1.750A		18.7.	1.700	2.000	1.750	1.750	403
RDRD			14.200		14.6.	10.100	12.500			
RGRS			300,0		17.7.	273,0	310,0			
ODPRTI TRG C - Prednostne delnice										
HIBPO			2.998		10.7.	2.640	3.100			
OKBPI						10.000				
KBPP			24.000		29.6.	18.000	30.000			
UBKC			2.950A	17.	18.7.	3.000	4.000	2.950	2.950	233
ODPRTI TRG C - Obveznice										
LOK	10,0	(1.10.94)	95,0		17.7.	93,5	95,0			
MLJO	10,0	(1.4.94)	97,0		17.7.	96,2	97,9			
OSMO	10,0	(1.10.94)	97,0	6,93-	18.7.	89,1	92,0	87,1	87,1	860
OLSO	10,0	81.9.94)	93,1	05-	18.7.	92,3	93,1	93,1	93,1	206
ONM	11,0	(1.8.94)	97,0		14.7.	96,0	97,5			
OPO	10,0	6.(12.95)								
UBKK	8,50	2(15.4.95)	100,0		19.3.	25,5				
VPJO	10,0	(1.10.94)	99,9		5.7.	98,0				
KRATKOROČNI VREDNOSTNI PAPIRIJ										
Blagajniški BS v DEM										
60 dnevni (v SIT)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
90 dnevni (v SIT)	94,1	-	-	-	19.4.	-	-	-	-	-
120 dnevni (v SIT)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tolarski zapisi z nakupnim bonom										
BSB3 brez nak. bona(1.12.95)			95,4		17.7.	95,5	95,8			
del nak. bona (v SIT) NBS2			14.380	23	18.7.	14.210	14.680	14.400	14.000	7.176
del nak. bona (v SIT) NBS3			2.114	4,49-	18.7.	1.999	2.160	2.140	2.030	2.306
Dvodelni blagajniški zapisi BS										
170.000 SITskupaj oktober										
tolarski del oktober			98,3		5.6.					
devizni del oktober										
170.000 SITskupaj oktober										
tolarski del oktober										
devizni del oktober										

KOLESARSTVO / VČERAJ NA PETNAJSTI ETAPI VELIKE FRANCOSKE DIRKE

Smrt na Touru

Umrl je italijanski kolesar Fabio Casartelli, ki je silovito trčil v obcestni kamen - Kljub tragediji etape niso prekinili

CAUTERETS - Slavje Francoza Virenquea po uspešnem 120-kilometrskem samostojnem pobegu, nenehni napadi vodilnih kolesarjev in sprememba na tretjem mestu v skupnem seštevku so dogodki, katerih sijaj je zasencila tragična smrt 24-letnega Italijana Fabia Casartelli.

Najtežja etapa v Pirenejih, dolga 206 kilometrov, z enim vzponom druge, stiriimi vzponi prve kategorije in enim zunajkategorijnim vzponom, je po spletu nesrečnih okoliščin postala »zgodovinska« za po 34 km, ko je na spustu s 1069 metrov visokega Col de Portet d'Aspet v levem ovinku prišlo do padca skupine kolesarjev. Cesta na zunanji strani ovinka je bila zavarovana s težkimi betonskimi bloki, ki teoretično lahko zadržijo avtomobil, prav ti bloki pa so bili usodni za Italijana, ki je tako postal tretja žrtev v 92-letni zgodovini Toura. Poleg Casartelli so bili v padec vpleteni se Nemec Dirk Baldinger, ki jo je odnesel z zlomom kolka, Italijan Dante Rezze, ki je padel v globel in si zlomil stegnenico, ter njegov rojak Giancarlo Perrini, ki se edini ni poskuševal. Nezvestnega Casartelli so s helikopterjem prepeljali v bolnišnico v Tarbesu, poškodbe glave pa so bile tako hude, da je padel v komo, že med letom pa se mu je trikrat ustavilo srce. Napor zdravnikov so bili zaman in Casartelli je izdihnil pol ure po prihodu v bolnišnico.

Sicer pa je bil junak včerajšnjega dne franco-

ski »enfant terrible« Richard Virenque, ki se je očitno užaljen nad oceno mnogih strokovnjakov, da je pravi kralj gora Italijan Pantani, in ne tisti, ki se žene za točke, podal v lov na etapno zmago na najtežji gorski preizkušnji v Pirenejih. Virenque pa na poti proti svoji drugi zmagi v karieri ni imel taksne prednosti kot lani, saj je pred skupinico zasledovalcev, ki jo je vodil Italijan Chiappucci, ves čas vozil na robu varne razdalje. Prednost je nenehno nihala od minute in 32 sekund do samo 35 sekund, vendar je Francoz vselej uspel »postrgati« zadnje zaloge moči in spet povečati razliko. Pri tem si je nekajkrat pomagal tudi na nedovoljen način, saj je sprejel vodo

iz spremljevalnega avtomobila na mestih, kjer je to izrecno prepovedano, kazni za to pa je kasovni pribitek k skupnemu seštevku. Virenque je sam prevozil tri vzpone prve kategorije in en zunajkategorijni vzpon ter z etapno zmago kronal pobeg, ki bo gotovo našel mesto v zgodovini Toura. Virenque se je po prihodu v cilj, tako kot večina kolesarjev, hudoval, ker jih organizatorji že med dirko niso seznanili s tragedijo. Virenque je za novico izvedel sele po prvem poklonu na zmagovalnem odru.

Danes je na sporedu 16. etapa, dolga 137 kilometrov, od Tarbesa do Paua z dvema vzponoma prve, dvema druge in enim tretje kategorije.

VRSTNI RED: 1. Virenque (Fra) 6:20.48, 2. Chiappucci (Ita) +1.17, 3. Buenahora (Col) +1.18, 4. Escartin (Spa) +1.20, 5. Riis (Dan) +2.29, 6. Indurain (Spa), 7. Zülle (Svi), 8. Madouas (Fra) +2.34, 9. Gotti (Ita) +3.25, 10. Jalabert (Fra) +4.32.

SKUPNI VRSTNI RED: 1. Indurain 69:51.51, 2. Zülle +2.46, 3. Riis +5.59, 4. Jalabert +6.26, 5. Gotti +9.52, 6. Mauri (Spa) +13.02, 7. Escartin +14.03, 8. Buenahora +14.07, 9. Chiappucci +14.35, 10. Virenque +14.54, 11. Rominger (Svi) +15.41, 12. Madouas +17.22, 13. Pantani (Ita) +20.54, 14. Lanfranchi (Ita) +23.01, 15. Mejia (Col) +30.33, 16. Hamburger (Dan) +31.05.

JuM

Smrt italijanskega kolesarja Fabia Casartelli na Touru je bliskovito odjeknila tudi v naših sportnih krogih. Casartelli je namreč leta 1992 na mednarodni amaterski kolesarski dirki v Lonjerju za Trofejo ZSSDI zanesljivo zmagal in že tedaj je bilo jasno, da gre za odličnega kolesarja, ki bo uspel tudi med profesionalci. Istega leta je nam-

reč osvojil zlato kolajno na olimpijskih igrah v Barceloni, nato pa je stopil med profesionalce. V Lonjerju so že tedaj v Casartelli spoznali ne samo odličnega kolesarja, temveč predvsem izredno simpatičnega fanta.

Na arhivskem posnetku predsednik ZSSDI Jurij Kufersin izroča Casartelli pokal za prvo mesto na lonjerski dirki.

Fabio Casartelli na zmagovalnem odru, ko je osvojil zlato kolajno na olimpijskih igrah v Barceloni (AP)

KOŠARKA / V NBA

Razgibana »poletna borza« tudi med ameriškimi profesionalnimi klubi

Tudi odborniki profesionalnih klubov NBA prvenstva se v poletnem premoru pošteno trudijo za pisalnimi mizami in s telefonom v roki skušajo na vse načine okrepiti lastno moštvo, ki se pripravlja na naslednjo sezono. Takoj po »draftu« (izbire najboljših mladih igralcev, ki so zaključili pot na ameriških univerzah), se je začel boj na kupoprodajni borzi in nekateri klubi so že dosegli medsebojni sporazum za zamenjavo posameznikov.

Najzanimivejšo zamenjavo sta opravila Charlotte in Seattle. Sonics so oddali nemirnega Kendalla Gilla, v zameno pa so Hornets poslali v Seattle Davida Wingata in Herseya Hawkinsa.

V pričakovanju Predraga Danilovića so v Miami sprejeli Rexa Chapmana, ki bo zamenjal odpisanega Harolda Minerja (odsel je v Cleveland). Mali

Spud Webb je zapustil Sacramento in prestopil k ekipi Atlante v zameno za Tyronea Corbina. Rodney Rogers (Denver) je odsel k Clippersem, Corie Blount (Chicago) bo oblekel rumenovijoličasti dres Lakersov, Randy Woods (Clippers) pa je okreplil Denver.

Vec novosti je tudi glede trenerjev. Po odstopu Rileyja so Knicks podpisali dveletno pogodbo z Donom Nelsonom, ki je bil že trikrat proglašen za najuspešnejšega trenerja NBA in »coach« drugega Dream Team. Prejel bo 2 milijona dolarjev letno, kar pa je veliko manj od tistega, kar je New York obljubljal Rileyju, če bi ostal na krmilu Knicksov. Do zamenjave je prišlo tudi pri Bostonu (M.L. Carr namesto Chrisa Forda), Detroitu (Doug Collins namesto Dona Chaneya) in Golden Statu (R. Adelman namesto Boba Lanierja). (VJ)

Edwards rekorder v troskoku

SALAMANCA - Britanski atlet Jonathan Edwards je včeraj na mitingu v španski Salamanci izboljšal svetovni rekord v troskoku s 17,98 metra in tako za 1 centimeter popravil dosedanj rekord, ki ga je pred desetimi leti dosegel American Willie Banks v Indianapolisu.

Petersburg kandidat za OI 2004

MOSKVA - Petersburg bo kandidiral za organizacijo poletnih olimpijskih iger leta 2004. Tamkajšnji župan Anatolij Sobčak je na novinarski konferenci povedal, da ima mesto že zgrajeno večino potrebnih objektov, za gradnjo ostalih pa so ustanovili poseben sklad za zbiranje denarnih sredstev.

Sobčak je se izjavil, da so petersburski meščani doslej na olimpiadah osvojili 121 zlatih kolajn. Petersburg je leta 1994 priredil igre dobre volje, ki so jih spremljale različne tehnične nevarnosti. Kljub temu bo rusko mesto enakopravno z drugimi kandidati nastopalo v izboru, ki bo dokončno opravljen sele leta 1997.

Zelana luč za Veliko nagrado v Monzi

RIM - Protesti naravovarstvenikov so bili le bob ob steno: velika nagrada Italije v Monzi bo. Ministrski svet je namreč odobril izvedbo vseh del, ki naj bi na dirkališču blizu Milana zagotovila varno dirkanje. Vlada se je zavzela, da bi do vzdrževalnih del prišlo tudi v parku, v katerem se dirkališče nahaja. To se pravi, da bodo posekana drevesa nadomestila druga. Stroški, ki znašajo okrog 10 milijard lir, bodo v breme Dezele Lombardije in milanskega Avtomobile Cluba. Za Monzo je bilo že lani precej težav, toda očitno znajo pristojni namazati birokratska kolesja tam, kjer se najbolj zatikajo.

COPA AMERICA / DVOBOJ VELIKANOV PO ENAJSTMETROVKAH DOBILA BRAZILIJA

Odločila sporni gol Tulia in netočnost Argentine

MONTEVIDEO - »Bozja roka« je tokrat posegla na škodo Argentine. Kdo se ne spominja gola Maradone proti Angliji na SP leta 1986! To pot je manj »vidni«, a vseeno očitni gol s pomočjo roke dosegel Brazilec Tulio, ki je si je nedovoljeno popravil predložek s krila Roberta Carlosa in nato zatresel mrežo. Tekla je 80. minuta in Argentina je vodila z 2:1. Balbo je »blancocolestese« povedel v vodstvo po komaj dveh minutah igre, toda tudi Edmundo se ni dal prositi in je izenacil le šest minut kasneje. Argentina je pretežno napadala in spet povedla v 30. minuti, ko je zadel Gabriel Batistuta. Zanj je to bil 33. gol v dresu reprezentance in je zdaj le gol za rekordom Diega Maradone. Po drugem vodstvu se je vrsta Daniela Passarelle zaprla v obrambo in Brazilce onemogočila

tudi z grobo igro (pet opominov, ena izključitev). V 80. minuti pa odločilni trenutek, »sumljivi« gol Tulia in po regularnih devetdesetih minutah takoj enajstmetrovke. Za Brazilce so zadeli Roberto Carlos, Tulio, Dunga in Edmundo, medtem ko sta za Argentine bila uspešna le H. Perez in Acosta, netočna pa sta bila Fabbri in Simeone.

Tudi drugi četrtfinale spodnje polovice tabele se je odločil sele po 11-metrovkah. ZDA in Mehika v »extra-južnoameriskem« derbiju nista uspeli doseči gola, pri izvajanju strelav z bele pike pa je bil stric Sam odločno boljši, s 4:1.

Brez najbolj logičnega finala je nadaljni potek Cope America precej osiromasen. Na eni strani polfinale med Urugvajem in Kolumbijo (danes ponoci), ki obeta dolgočasno in grobo

Jorginho in Taffarel se objemata, Mario Zagalo zadovoljen opazuje (AP)

igro. Druga tekma za vstop v finale med ZDA in Brazilijo (jutri ponoci) bo ponovitev osmine finala minulega svetovnega prvenstva: Lalas in to-

varisi kujejo nacрте za mascevanje, toda Brazilci so od začetka tekmo vanja svojo formo stopnjevali in so zdaj (mimo morebitne pomoči

domaćinom) nesporni favoriti za končno zmago. Finale je na sporedu v nedeljo, izjemoma ob za nas dostopnem casu, 19.05 uri.

KOŠARKA / NOVOSTI PRI NAŠI ZDRUŽENI EKIPI

Calavita pri Jadranu, Jana Budina pa ne bo

Visoki košarkar Illycaffèja je za Jadran velika okrepitev

Dan pred zaključkom kupoprodajne borze B li-ge je vodstvo Jadrana sporočilo uradno vest, da bo **Joe Calavita**, član trzasega A ligaša Illycaffè v naslednji sezoni okrepil vrste naše združene ekipe. Po dolgih pogovorih z Angelom Baiguero in Cosulichem sta predsednik Vidoni in športni direktor Marko Ban le sklenila pogodbo za enoletno posojilo 30-letnega centra.

Joe Calavita (208 cm in 110 kg), rojen leta 1965 v Marylandu (ZDA), je do petega leta starosti živel v Firencah, potem pa se je vrnil v ZDA, točneje v Vermont, kjer je studiral in igral na tamkajšnji visji soli in univerzi. Pri 23 letih se je vrnil v Italijo in svojo košarkarsko pot nadaljeval v Vareseju (tri sezone). V sezoni 92/93 je igral v Fabriano, pred dvema letoma pa ga je odkupil Pallacanestro Trieste, tako da se je preselil v Trst in se lani igral s člansko postavo Illycaffèja. Zaradi poškodbe je zal dalj časa prisiljeno miroval, kasneje pa je le okrevljal in nekajkrat tudi pokazal vso svojo vrednost (zlasti v Koracevem pokalu). Kljub temu so se v vodstvu trzasega kluba odločili, da letos ne pride več v postev, tako da so pri Jadranu kmalu pomislili, da bi se z njim okrepili v vlogi centra, kjer je naša združena praktično nepokrita. Akcija se je torej dobro iztekla, Calavita pa je izjavil, da je zelo zadovoljen s to resitvijo, saj dokaj dobro pozna slovenski ambient (najbolj po zaslugi »srčnih zadev«) in že nestrpnost čaka na začetek priprav, obenem pa se je tudi z veseljem učiti slovensčine.

Zal pa se ni posrečil drugi cilj Jadranevega od-

bora, ki se je nanašal na **Jana Budina**. Po številnih pogovorih s Stefanelom iz Milana, ki je pred leti odkupil registracijo nasega igralca, kluba in Jan niso našli skupnega jezika, tako da bo Budin vsaj zaenkrat ostal neizpolnjena želja. Kljub temu pa pri Jadranu se niso vrgli puške v koruzo in po tistem načrtujejo, da bi novembra, v času dodatnega prestopnega roka, ponovno potrkali na Stefanelova vrata.

Jadrancovi, ki so si v ponedeljek zagotovili **Borisa Viteza** vsaj se za eno sezono, so pa opustili tudi zamisel o **Saši Kristjancicu**, mlademu košarkarju goriskega prvoligaša, saj so se zacetni dobri obeti izjalovili, sam košarkar pa ne bi bil prava okrepitev za našo združeno ekipo.

Dodatna vest je v zvezi z domačimi prvenstvenimi tekmami, saj je košarkarska federacija pristala na prošnjo, da bi Jadran Tkb lahko igral domače tekme v tržaski sportni palači ob sobotah zvečer (ob 20.30) in ne več ob nedeljah popoldne (ob 17.30).

Vanja Jogan

Kontovel prireja turnir 3:3

V soboto ob 17. uri se bo na Proseku začel košarkarski turnir 3:3, ki ga prireja SD Kontovel. Turnir, ki bo trajal tudi v nedeljo in v ponedeljek (vsakokrat ob 17.00), poteka v okviru sportnega praznika na odprtem prostoru ob spomeniku na Proseku. Zainteresirane trojke se lahko prijavijo že v petek zvečer pri blagajni ali tik pred začetkom turnirja v soboto, tekmovanje pa bo potekalo najprej s kvalifikacijskimi, nato pa s polfinalnimi in finalnimi tekmami.

NOGOMET / TUDI JUVENTUS, NAPOLI IN CREMONESE NA PRIPRAVAH

Novi Vialli, za vsakogar nekaj

Vierchowod, Vialli, Lombardo, Jugović: nekoč Sampdoria, zdaj Juventus (AP)

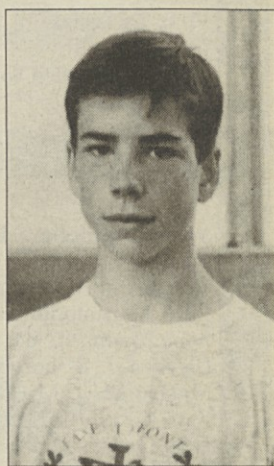
Na absolutnem deželnem teniskem prvenstvu v Palmanovi je Gajin igralec Ales Plesničar (na posnetku) z uvrstitvijo v polfinale in osvojitvijo končnega tretjega mesta dosegel svoj najboljši rezultat na tem tekmovanju, Borut Plesničar pa je z uvrstitvijo med 8. in 16. mestom izenačil lanski rezultat.

Na prvenstvu je nastopilo 64 najboljših igralcev iz nase dežele. Ales Plesničar je bil postavljen kot četrti nosilec (ceprav je na deželnih lestvicah tretji), Borut pa kot osmi.

Ales se je do polfinala prebil po starih dvobojih, na katerih je izgubil samo dva seta. Po vrsti je premagal Paola Vianella (C4, 6:1, 6:3), Denisa Masolinija (C4, 6:2, 6:1), Piera Cicutinija (C2, 5:7, 6:4,

6:2) in Massima Cudinija (C2, 3:6, 6:2, 6:2). V polfinalu se je srečal s kasnejšim zmagovalcem, prvim nosilcem Claudio Comlussijem iz Cordenonsa. Začel je odlično in imel prvi set takorekoc v zepu, saj je v sedmi igri vodil s 4:2 in 40:15. Toda zal si je nerodno zapravljal nekaj zog, Colussi pa je naredil preobrat in se v drugem setu zlahka uveljavil. Colussi, ki je naslov deželne prvega osvojil že lani, je v finalu s 6:3, 6:4 odpravil drugega nosilca Giam-paola Gabellija.

Borutova pot se je ustavila v osmini finala. Po zmagah proti Pietru Stefanuttiu (C4, 6:2, 6:0) in Pietru Iritiju (C2, 6:1, 6:3) je naletel na Stefana Dolceja, ki sicer tekmuje z oznako C2, a je bil pred leti

ze drugokategornik. Polem in izenačenem dvoboju je Dolce zmagal s 6:4, 6:3, Borut pa si za poraz nima veliko očitati.

Letošnje prvenstvo je vnovic potrdilo, da sodita mlada Gajina tenisača v sam vrh deželnega tenisa.

TURIN - »Stara gospa« v novi preobleki: brez Roberta Baggia in z množico novih nogometnih proletarcev, ali drugače rečeno, takih nogometasev, ki na igrišču nosijo vodo zvezdnikom in se nato celo izkazejo za odločilne. Tako je bilo lani, ko sta bolj kot »božanski repek« k scudettu prispevala Paulo Sousa ali Deschamps. Kako pa bo letos? Ali je morda težakov preveč?

Za zdaj je jasno le, da se je kljub osvojenemu naslovu zaključil cikel Baggievega Juventus. Novi kapetan bo kdo drug kot njegov »Sancho Panza« Gianluca Vialli. Vialli je celotno telenovelo o prestopu Roberta Baggia k Milanu, oziroma o pogajanjih za obnovo pogodbe z Juventusom, skušal spraviti v smeh: »Obljubljam, da naslednje leto, ko bom moral pogodbo obnoviti jaz, ne bo takega cirkusa.« Skoraj nejevoljen pa je bil zaradi tega argumenta trener Marcello Lippi: »Odkar smo osvojili naslov, se govori samo o Robertu Baggiju. To ni pravično ne do njega, se manj pa do nas.« Vialli in spet Vialli, ki je za vse in vsakega dobil odgovor: »Odlodil se bom po finalu pokala prvakov, kajti ne dvomim, da bomo ta cilj dosegli. Scudetto? Ko ga imas prisitega na majicah, se boriš samo zato, da bi ga ohranil cim dlje. Spomnim se grenkega občutka, ko sem ga moral pri Sampdorii odsiti. Nikomur ga ne privoščim.«

Toda bolj kot v državni naslov so »crno-beli« svoje poglede usmerili v pokal prvakov. Formalni predsednik Vittorio Chiusano in dejanski kralec Juventusovih niti Roberto Bettiga se se spominjata edinega pokala prvakov, ki ga je osvojil Juventus.

»Bilo je leta 1985, na Hey-selu, proti Liverpoolu. Zdaj upamo, da bomo osvojili pokal, ki bo odšel v zgodovino le zaradi tekme same.«

Novi prihodi so bili navdušeni. Razumljivo, kajti »Juventus je največ za tistega, ki hoče veliko zmagovati«, je dejal Attilio Lombardo. Z njim sta od Sampdorie prisla se Kohlerjeva zamenjava, večno mladi Vierchowod in Vladimir Jugović. Pessotto, naš sodeželan iz Latisane, prihaja iz Torina: »Presrečen sem, saj si nikoli nisem mislil, da bom po eni sami sezoni v A ligi že igral pri Juventusu.«

Na koncu pa se enkrat Vialli: »Vedno sem dejal, da sanjam o povratku v reprezentanco. Zelo srečen bi bil, če bi igral na evropskem prvenstvu naslednje leto.« Sacchi je torej obveščen...

Sicer pa včeraj ni startal v novo sezono samo Juventus. Napoli je po mučnem poletju, ko se sploh ni zagotovo vedelo, če bo igral v najvišji ligi, predstavil kompetitivno moštvo. Prvi akter je v Napoliju bil samo Vujadin Boskov, ki se ni pritoževal o mnogih odhodih, temveč poudaril, da so bile zrtve nujne in da si je treba pač zavihati rokave. Boskov je vsekakor precej omilil trenja med navijaci in društvom, odslej pa bodo glavno besedo imeli le igralci.

Običajno mirno je bilo v Cremoni. Predsednik Luzzara je mož, ki se o nogometu ne razume več kot Eskimovec o hladilniku, zna pa svoje društvo voditi po varnih poteh vrednotenja mladih igralcev in njihov prodaje najboljšim kupcem. Gigi Simoni, trener zadnjih dveh obstanikov, je optimist: »To bo sezona dokončne uveljavitve v A ligi.«

Obvestila

SD KONTOVEL odbojkarški odsek organizira tečaj odbojke za deklice letnika 1983 in mlajše. Tečaj bo od 3. do 11. avgusta na igrišču na Kontovelu. Od ponedeljka do petka bo vadba od 9. ure do 16.30, v soboto od 9. do 13. ure, nedelja je prosta. Za kosilo bo poskrbljeno. Prijave pri prof. Dragici Hrovatin, tel. 213783 ali pri odbornicah društva.

SK BRDINA sporoča, da se suhi treningi nadaljejo vsak torek in četrtek ob 18. uri. Zbirališče na Brdini.

SD SOKOL priredi 22. in 23. julija 24 ur odbojke na sportnem igrišču SD Sokol v Nabrezini. Informacije in vpisovanje do 18. t.m. od ponedeljka do četrтка na igrišču SD sokola v Nabrezini od 19. do 21. ure.

KOŠARKA / ITALIJANSKI POKAL

Tržacani proti Menestrellu, Goričani proti Teorematuru

RIM - Potem ko je uradno potrdila seznam 14 ekip, ki se bodo udeležile letošnjega prvenstva A2 lige, je italijanska košarkarska liga včeraj objavila spored prvega kola (sestnajstina finala) italijanskega pokala.

V sestnajstini finala bodo proste prve stiriuvrščene ekipe lanskega prvenstva (Buckler iz Bologne, Benetton iz Trevisa, Filodoro iz Bologne in Stefanel iz Milana).

Prve tekme bodo igrali v četrtek, 31. avgusta ob 20.30, razen tekme Jcoplastic Neapelj - Aresium Milan, ki bo dan prej v Caserti.

V prvem kolu tega pokala bosta zaposleni tudi oba prvoligaša nase dežele, in sicer tržaski Illycaffè, ki se je lani v tem pokalu odlično obnesel, saj se je celo uvrstil v finale, in goriski Brescialat. V sestnajstini finala bo tržaska ekipa igrala proti Menestrellu iz Modene, medtem ko se bo gorisko mostvo spoprijelo z rimskim Teorematuru.

Pari 1. kola so naslednji: Rimini - Montecarini, Floor Padova - Mens Sana Siena, Brescialat Gorica - Teorematur Rim (v Pordenonu), A. Costa Imola - Cagiva Varese (v Ceseni), Il Menestrello Modena - Illycaffè Trst, Juve Caserta - Olitalia Forlì, Banco Sardegna Sassari - Viola Reggio Calabria, Trapani - Scavolini Pesaro, Reyer Benetke - Birex Verona, Turboair Fabriano - Olimpia Pistoia, Polti Cantù - Reggiana Reggio Emilia.

Povratne tekme prvega kola bodo igrali v nedeljo, 3. septembra ob 18.30 ali 20.30.

JADRANJE / 500 MILJ ZA VSE

Slavje Dušana Puha

Slovenski jadralec zanesljivo najboljši

LIGNANO - Slovenski jadralec Dušan Puh je zmagal na mednarodni regati »500 milj za vse« od italijanskega Lignana mimo Suška do Tremit-skih otokov v srednjem Jadranu in nazaj.

Puh je s svojo jadrnico Fanatic, na kateri je bilo se deset članov posadke, vodil od začetka do konca regate. Na koncu se mu je najbolj približala italijanska jadrnica Sahaasha, tretja pa je bila avstrijska jadrnica AWC. To je že četrta letošnja zmaga Dušana Puha na Jadranu. Zdaj pa se seli na Gardsko jezero, kjer bo z jadrnico Dragon Fly poskušal ponoviti lansko zmagovito serijo in znova osvojiti »Free World Cup«, svetovno prvenstvo v najhi-

trejšem jadralskem razredu na svetu.

Claudio Caniggia se vrača v Argentino

BUENOS AIRES - Argentinski nogometaš Claudio Caniggia se bo prihodnje nogometno sezono vrnil v domovino. Caniggia, za zdaj se vedno član portugalske Benfice, bo igral za mostvo Boca Juniors, kateremu se je pred kratkim že pridružil Diego Armando Maradona. Nekdanji igralec Rome in Benfice je na novinarski konferenci dejal, da je njegova odločitev nepreklicna, ob tej priložnosti pa je se izrazil obzalovalje, da se argentinska reprezentanca ni uvrstila v polfinale ameriškega pokala.

RAI 1

6.45	Aktualna oddaja Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 7.30, 8.30) dnevnik
9.30	Nan.: Ocetov pes
9.55	Film: Un marziano sulla terra (kom., ZDA '60, i. J. Lewis), 11.00 dnevnik
11.25	Poletna oddaja Verde mattina estate
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: Gospa v rumenem
13.30	Dnevnik
14.00	Film: La ragazza di Bube (dram., It. '63)
16.00	Mladinski variete Solletico, risanke.
17.30	Nan.: Dinozavri
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik
18.15	Nan.: Alf
18.50	Variete: Poletje v Luna Parku
19.35	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Film: Matrimonio all'italiana (dram., It. '64, r. V. De Sica, i. S. Loren, M. Mastroianni, M. Tolo), nato Le migliori chiacchiere della settimana
22.50	Dnevnik
22.55	Sportna sredo: boks, Belcastro-Swain (EP v superpetelinji kat.)
24.00	Dnevnik, horoskop in vreme. v parlamentu
0.40	Videosapere: odd. o renesančni kulturi

RAI 2

6.35	Dok.: V kraljestvu nara-ve, 7.00 Tisoc umetnin
7.15	Nad.: Atto d' amore
8.00	Oddaja za najmlajše Quante storie!
9.55	Nan.: Saranno famosi, 10.45 Faber l' investigatore
11.30	TG2-33, 11.45 dnevnik
12.00	Nad.: Quando si ama
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Variete: Quante storie Disney, risanke
14.15	Nad.: Paradise Beach, 14.45 Santa Barbara
15.30	Dnevnik
15.35	Nan.: La grande vallata
17.20	Dnevnik
17.25	Nan.: Zdravnik med medvedi
18.10	Sport in vreme
18.35	Sereno variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Risanka: Go-Cart
20.40	Film: A ciascuno il suo (dram., It. '67, i. G.M. Volontè, I. Papas)
22.20	Kronika v živo: Ulica D'Amelio tri leta kasneje
23.30	Dnevnik, pregled tiska
0.05	Variete: Tenera è la notte
1.00	Sport: SP v sabljanju

RAI 3

6.00	Jutranji dnevnik
8.30	Videosapere: Turčija
9.00	BIS, 11.00 Potovanje po Italiji, dok. Divja narava
12.00	Dnevnik
12.05	Film: Contrabbando sul Mediterraneo (pust., ZDA '57, r. R. Thorpe, i. R. Taylor, D. Malone)
13.40	Dok.: Hribovje rek
14.00	Dezelne vesti
14.15	Popoldanski dnevnik
14.30	Sport: Tour de France, kanu
18.00	Dok.: Sita
18.45	Rubrika Vivere!, vreme
19.00	Dnevnik, deželne vesti
19.50	Tour de France
20.30	Aktualno: Dan v preturi
22.30	Dnevnik, deželne vesti
22.55	Aktualno: Linea 3
23.50	Glasba: Pred premiero - Opera kviz
0.30	Dnevnik, pregled tiska, nočna kultura, vreme
1.00	Variete: Fuori orario, vmes BlobCartoon
2.30	Dok.: Chaplin Story

RETE 4

7.20	Nan.: Tre nipoti e un maggiordomo
7.45	Nad.: Manuela
8.30	Nad.: Il disprezzo, 9.35 Rubi, 10.30 La dona del mistero 2, 11.15 Senza peccato, 12.20 nan. La casa nella prateria, vmes (11.25, 13.30) dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri
14.45	Film: Il giorno della civetta (dram., It. '68)
17.00	Nan.: Donne pericolose
18.00	Aktualno: Punto di svolta, vmes (19.00) dnevnik
20.45	Film: Tobruk (vojni, ZDA '66, i. R. Hudson, G. Peppard, N. Green)
22.55	Film: La mia signora (kom., It. '6, i. S. Mangano, A. Sordi), vmes (23.30) dnevnik
0.50	Pregled tiska
1.00	Nan.: Hitchcock, 2.00 L' uomo da sei milioni....

CANALE 5

6.30	Na prvi strani, 8.45 Navodila za Parlament
9.00	Film: Una piccola storia d' amore (kom., '79)
11.10	Una bionda per papà
11.40	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Beautiful, 14.10 Amarsi
15.00	Nan.: Pappa e ... ciccia, 15.30 La tata
16.00	Otroski variete
18.00	Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik in vreme
20.25	Paperissima sprint
20.40	Variete: Donna sotto le stelle
22.45	Vecerni dnevnik TG 5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, dnevnik TG 5
1.30	Sgarbi quotidiani
2.00	Pregled tiska

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
11.30	Nan.: Le strade si San Francisco
12.30	Odpri studio
12.45	Fatti e misfatti, 12.50 Sport studio
13.00	Otroski variete
15.00	Film: Windsurf il vento nelle mani (kom., It. '84)
17.00	Nan.: Magnum P.L., 18.00 Tarzan
18.20	Variete: Bravissima
18.30	Nan.: Riptide
19.30	Odpri studio in vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Nati per vincere
20.40	Film: Un gioco molto pericoloso (pust., ZDA '94, i. T.Y. Roberts, E. Grey)
22.40	Aktualno: Fatti e misfatti
22.45	Nan.: Belle e pericolose
0.45	Italia 1 sport
1.40	Variete: Bravissima
2.00	Nan.: Serpico
3.00	Film: Napoli spara ('77)

TELE 4

13.30	19.30, 22.15, 00.20 Dogodki in odmevi
20.30	Nan.: Mike Hammer, 21.30 Musica, Maestro!

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Sport
14.15	Tour de France
19.45	Variete: T.R.I.B.U.
20.35	Film: Turno di notte (kom., ZDA '92)
23.35	Film: Gli anni luce

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka: Filip
20.30	Dnevnik

SLOVENIJA 1

11.10	Hroscosned, ponovitev 14/21 dela ameriske risane serije
10.45	Podmornice: Jekleni morski psi, ponovitev 1/4 dela avstralske dokumentarne nadaljevanke
11.40	Iz življenja za življenje, ponovitev
12.00	Ognjena moc, ponovitev 3/10 dela dokumentarne serije
12.30	Alpe-Donava-Jadran
13.00	Poročila
15.25	(Ne)znani oder
16.30	Odmevi, ponovitev 3/4 del angleške nadaljevanke
18.00	TV dnevnik 1
18.05	Na smrt prestrašeni, 1/6 del angleske nadaljevanke
18.30	Lisko
18.40	Fallerjevi, 21. del nemske serije
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Forum
20.25	Tema v Talinu, finski-estonsko-švedski film
22.05	TV dnevnik 3, vreme, sport
22.25	Zarisce
22.45	Sova: Princ z Bel-Aira, 15/24 del ameriske nanizanke
23.10	Gangster, 15/22 del ameriske nanizanke

SLOVENIJA 2

14.40	Zgodbe iz skolkje
15.10	Stranski učinki, ponovitev 3/13 dela kanadske nanizanke
15.55	Videospon, ponovitev
16.40	Sova, ponovitev
17.10	Skrainosti, 2/7 del angleške nadaljevanke
17.10	Gangster, 14/22 del ameriske nanizanke
18.00	TV dnevnik 1
18.05	RPL - studio Luwigana
18.45	Odkrivanje zemlje, 10/26 del ameriske izobraževalne serije
19.15	V vrtincu
20.05	Stoletje olimpijade: Miti in legende, 2. del sportnega filma
21.00	Tour de France
21.10	Hommage a Gallus '94
22.05	Omizje: Intelektualci in politika

KANAL A

10.15	Luc svetlobe, ponovitev
11.05	Rodeo, ponovitev
11.35	Male zivali, ponovitev
12.05	A-shop, Spot tedna, CMT
17.30	Spot tedna, A-shop
17.45	Računalniška kronika, ponovitev
18.15	Večni krog, ponovitev oddaje o astrologiji
18.45	A-shop
19.00	Vreme, risanka
19.10	Luc svetlobe, 471. del
20.00	Sedem velicastnih
20.30	Paris, 12. del am. nanizanke
21.20	Vreme
21.25	Unpato
22.30	Dance session
23.05	Tropska vročica, ponovitev
23.55	Epikurejske zgodbe

Koper

16.00	Euronews - TV novice
18.00	Slovenski program: Sredozemlje
18.30	Vročedena Afrika
19.00	TV dnevnik
19.25	Vesolje je ...
19.50	Nocni sodnik, TV nanizanka
20.15	Globusov tik tak
20.30	Ljubezen v Rimu, italijanski barvni film, Igrajo: Vittorio De Sicca, Mylene Demongeot in drugi
22.15	Vsedenes
22.30	Po meri cloveka: Popotovanje skozi ljudsko glasbo med starimi in novimi koreninami »Folkest '94« - soocanje izkusenj, 3/4

ORF Avstrija 1

06.05	Zlata palača, ponovitev
06.30	Otroski program, ponovitev
09.40	MacGyver
10.30	Vesoljska ladja Enterprise
11.15	Juggernaut
13.00	Otroski program
13.25	Fracji dol
13.50	Mila Superstar
14.05	Smrkci
14.35	Sanjski kamen
15.00	Otičjevi Otisloncki
15.25	Kremenckovi
15.35	Mini čas v sliki
16.25	Vesoljska ladja Enterprise
16.25	MacGyver
17.10	Mancov zaklad
17.10	Strašno prijazna družina
17.35	Al in vesoljci
17.35	Zlata palača
18.05	Seks, lazi in tortile
18.05	Prijetna trojica
19.00	Pri Huxtablovih
19.30	Ples s Tino
19.30	Cas v sliki, kultura
20.00	Pogledi od strani
20.15	Umor 101, ameriška kriminalka, 1991
21.50	Kraj zlocina
21.50	Lonec
23.20	Cas v sliki
23.25	Hotel Continental, amerisko-italijanski film
01.00	Igrajo: John Savage, Massimo Troisi in drugi
01.00	Rezija: Cinzia H. Torrini
02.00	Vsak dan s Schiejekom, ponovitev
02.00	Dobrodošli v Avstriji, ponovitev
03.50	Hud, ameriški film, igra: Paul Newman

ORF Avstrija 2

10.05	Sla po življenju, ameriški film, 1956
12.00	Vreme
12.05	Ozri se po deželi, ponovitev
13.00	Cas v sliki
13.10	Gorovje sneznega leoparda
13.55	svet Mongolije
14.25	Pravica do ljubezni
15.10	Doktor Trapper John
15.10	Maraton
15.10	Umor, je napisala
16.00	Vsak dan s Schiejekom
17.00	Cas v sliki
17.05	Dobrodošli v Avstriji
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Prevaranec
22.00	Cas v sliki 2
22.30	Donavski festival 1995, reportaža
23.15	Prodani iz zlorabljeni
23.45	Suede
00.45	Pogledi od strani
00.55	Videonoc

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Biovreme; 8.05 Radio plus; 10.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Iz mladih grl; 21.05 Koncert za besedo; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Etnoglasba sveta; 23.05 Literarni nočno.

Slovenija 2

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.50 Prireditve; 9.15 Malčki o...; 10.00 Kje vas čevlji žuli; 11.35 Obvestila; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilske minute; 14.00 Kulturne drobtinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 17.30 Obvestila; 17.50 Sport; 18.00 Vroč stol; 19.30 Melodije po pošti; 22.20-23.00 Jazz.

Slovenija 3

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasba; 10.05 Literarna matineja; 11.05 Izbrali smo; 13.05 Počitniško popotovanje; 13.30 Minute v senci; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Polejte v glasbi; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasba; 16.45 Intermezzo; 17.00 Koncert Slov. filharmonije; 20.00 Pota naše glasbe; 21.30 Ars antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasb. tradicija 20. st.; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 19.00 Poročila; 6.00 Otvoritev; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska in vreme; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.15 Na rešet; 8.45 Delo; 9.00 Kulturne napovedi; 9.10 Od vrha do dna; 9.45 Na rešet - odgovori; 10.45 Kviz rubrika; 11.00 Aktualno in zanimivo; 13.00 Daj, povej; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vodeni progr.; 21.00 Večerni glasbeni izbor.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 8.00 Modri val; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturna srečanja; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Zgodovina Istre; 14.50 Single tedna; 15.00 Back to the future; 16.00 Modri val; 18.00 Mix magazine; 18.45 Natività; 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 9.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.00 Horoskop; 7.35 Vreme; 9.30 Kam danes; 11.00 Anket; 12.00 BBC Novice; 12.15 Novinarjev gost; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.25 Nagradna uganka; 18.15 RGL na razjo gre; 20.00 Pole position; 22.00 Radosti življenja; 24.00 New Age.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.40 Informacije - zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.10 Zavarovalnica Triglav; 17.00 Lestvica diskoteke Gauloises Blondes; 19.30-24.00 Glasba po izboru Igorja Rozmana.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Stajerske miniaturre; 9.15 Na postaji zvokov; 11.45 Informativ; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želili ste, poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.40 Pojoči srebrni klobuček; 18.00 Mlad mladim; 19.30 Šport in glasba; 21.00 Na obisku; 22.00 Zrcalo dneva.

Radio Študent

8.00 Robokaki; 11.00 125. Avtodrom; 14.00 Kulturne recenzije & Napovedi; 15.00 OF (24 ur-info, jocular); 17.00 Rock Indok; 19.00 Tolpa bumov; 20.00 Kozmiki, Night Time, Blues, Pantonalni kabaret; 24.00 Reprize (pon. in torek).

Radio Trst A

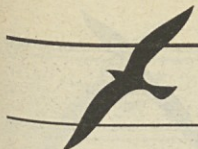
7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Na počitnice; 8.40 Slov. lahka glasba, vmes (9.15) Pravilni kotichek; 10.10 Koncert 2.10.94 v repertabrski cerkvi; 10.55 Orkestri; 11.30 Odpri knjiga: Moja Kitajska (K. Kjuder, 9.); 12.00 Kraska makrobiotika; 12.20 Veselo po domače; 12.40 Ljudske pesmi; Koroski akademski oktet; 13.30 Čakole na placu; 13.45 Orkestri; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Politično udeleževanje I. M. Čoka; 14.45 Soft music; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Literarne podoobe; Marko Kravos - Kratki časi; 18.30 Made in Italy; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 20.30 Oddaja VZPI-ANPI; 21.15 Samo za vas; 22.00 Ostali Trst - L' altra Trieste.

Radio Koroška

18.00-18.30 Društva se predstavljajo; 21.04-22.00 Glasbena oddaja.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

KRIZANKE

21., 24., in 26. julija, ob 21. uri: G. Verdi: opera TRUBADUR. Koprodukcija: Festival Ljubljana, Landes Theater Salzburg, Arena di Verona in Hrvaško narodno gledališče Ivana pl. Zajca, Reka.

Kakor je vsa španska dramatičnost v svojem bistvu dramatika usode, se temu ni mogel upreti tudi G. Verdi v svojem Trubadurju. S primesjo ciganske krvi v zgodbi Trubadurja plačuje davek trdoživemu ljudskemu verovanju, »da se pot prelite krvi mora prehoditi do konca«. Ljudska, ciganska vera pa je tiranska že v primeri s čudežno predestinacijo vsa zemeljska, konkretna, oprta na mit krvi, ki se ni zamrl. V Trubadurju predstavljata taisti življenjski nagon, ki kolje v cloveku in Zemlji, Grof Luna in Azucena.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALISCE

Logo SMG v koprodukciji logo Koreodrame LOGOTIP LEPA VIDA, gostovanje na 3. mednarodnem festivalu MITTELFEST v Cedadu, Italija. Predstava bo v sredo, 19.7.1995., ob 23.00, na Trgu Piazza Duomo, Cedad.

CELJE

PROGRAM ABONMAJSKIH PREDSTAV V SEZONI 95/96:

VELIKI ODER:

1. Drago Jancar: HALSTAT, režija Franci Krizaj
2. Jean Anouilh: SKUSNJA, režija Dušan Mlakar
3. W. Shakespeare: OTHELLO, režija Vito Taufer

4. Jean Genet: BALKON, režija Damir Zlatar - Fray

PRIMORSKI POLETNI FESTIVAL

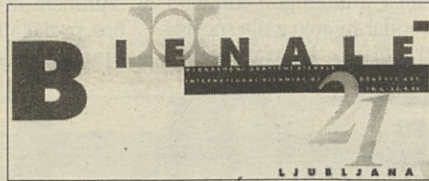
IZOLA

Dvorisce OS Danteja Aligherija v Izoli vas vabi 23., 24. in 26.7. 1995. ob 21.3, na črno komedijo Dusan Mlakarja SELITEV.

Na sliki : KLOVNI KLOVNI

Sobota, 22.7.199., v Izoli ob 21.30, Friderich Karl Waechter/Milan Dekleva. Slovensko mladinsko gledališče, 1995, komedija Klovni, režija: Eduard Miler, igrajo: Janez Skof, Olga Kacijan idr. Milerjevi klovni so ustvarjalni dialog s klasičnimi klovnovskimi točkami Tristana Remyja, s Solo za klovne Friedricha Waechterja in s Klovni Milana Dekleve.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališce Verdi - Dvorana Tripcovich Mednarodni festival operete 1995 V soboto, 22. t. m., ob 20.30 bo na sporedu premiera operete »Sissi« Fritza Kreislerja. Dirigent Guerrino Gruber, režija Gino Landi. Prodaja vstopnic za vse predstave pri blagajni Dvorane Tripcovich od 9.00-12.00 ter od 18.00-21.00.

Grad sv. Justa

Danes, 19. t. m., ob 21.30 »Pellizzari Ballaben & Silvia. Jutri, 20. t. m., ob 21.30 ciganska noc »Taraf de Haidouks«. Prodaja vstopnic pri UTAT v Pasazi Protti.

V primeru slabega vremena se bosta predstavi vrsili v gledališču Miela.

BENEČIJA

Postaja Topolove

V petek, 21., soboto, 22. in v nedeljo, 23. t. m. Praznik sv. Jakoba; v Liesi »Senjam be-

neske pesmi«; v Klodiču razstava »Benecija v miru in vojni«.

VIDEM

Poletne prireditve: Na gradu je do konca meseca na ogled razstava »Totò, dal varietà al cinema (1917-1945)«; na dvorišču Palace Murgurgo: jutri, 20. t. m., ob 18.30 koncert. Na programu Haendel, Vivaldi in Carelli; Park del Torso: film »Pulp Fiction«; Univerzitetni park: od 21. do 30. t.m. - Gledališče »Verso Tebe«.

ŠTANDREŽ

Na dvorišču Kulturnega doma »A. Budal« (Ul. Montello 9) bo v četrtek, 27. t. m., ob 21. uri poletna gledališka predstava »Srečanje« tržaškega avtorja in režiserja Marija Ursica. Nastopata Miranda Caharija in Livio Bogatec. Za rezervacijo in informacije: Kulturni dom Gorica (Ul. Brass 20) - tel. (0481) 33288).

tekma koscev.

ŽITARA VAS

V Ljudski soli prireja SPD Trta v nedeljo, 23. t. m., ob 20.30 poletni koncert.

BILČOVŠ

pri Kosarju na Gori bo v soboto, 29. t. m., ob 20.30 koncert. Nastopili bodo »Klapa Trogir« iz Splita, »Willi-Agaton-Trio« in »Vascani pojo«.

KOROŠKA

HODIŠE

v Gradu v soboto, 22. t.m., ob 18.00 - Ziv zav za otroke s skakanjem, jahanjem na ponijih; ob 20.00 - Glasba s plesom.

VOGRČE

pri Florjanu bo v soboto, 22. t. m., ob 20.00 - Predstavitve monografije »Osem stoletij Vogrč«.

TUCE

pri Radišah bo v nedeljo, 23. t. m., ob 14. uri

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJANATECAJ ZA ENOSTRANSKI
CRNO - BELI STRIP.

Zazelena oz. prednostna tematika je boj proti fašizmu, rasizmu, etnični nestrpnosti do "drugacnih" in podobno. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku, s priloženim prevodom v angleščino (za podnapise). Avtorji dvanajstih izbranih stripov bodo prejeli nagrado v vrednosti 100 DEM, njihovi stripi pa bodo objavljeni v eni od naslednjih izdaj Stripburgerja. Avtorji, katerih dela bodo objavljena, bodo prejeli tri brezplačne izvide. Nacrtujejo pa tudi razstavo vseh prispelih stripov, zato avtorje prosijo, da pošljejo originalne, ki jih bodo po razstavi vrnili. Rok za oddajo je 1. oktober. Stripe pošljite na naslov Ljubljana, Kersnikova 4, soba 412, s pripisom "ZA ANTI NAZI NATECAJ", vsak tork v četrtek od 12. do 14. ure, dobite vse ostale informacije na telefon

061 / 319 662.

PLESNA KOLONIJA PIRAN

Plesna kolonija je namenjena vsem plesalcem, pedagogom in ljubiteljem plesne umetnosti, ki so starejši od 10 let. Program vsebuje: balet, sodobno plesno tehniko in jazz. Vodil jo bo gospod Igor Jelen. Kolonija se začne v ponedeljek, 21. avgusta in se konča 29. avgusta.

Informacije in prijave:
Studio za ples Celje,
tel. 063 / 453 440

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

»Musei di sera« (Večer v muzejih)

V torek, 25. t. m., ob 20. uri bo v Mestnem muzeju italijanskega risorgimenta (Ul. VVIXV Maggiorio 4) predavanje dr. Tullie Catalan. Sledilo bo

predvajanje filmov »I Mille di Garibaldi« in »Il soldatino di piombo«. V torek, 1.8., ob 20. uri bosta v Rižarni predavala dr. Tullia Catalan in dr. Stefano Fattorini. Sledila bosta filma »L'uomo del banco dei pegni« in »Il Grande Dittatore«.

V okviru poletnih koncertov bo drevi ob 21.30 na trgu Matteotti v Vidmu nastopil slavni ameriski rocker Chuck Berry.

Berryja ni treba posebej predstavljati, saj je s Presleyem, Haleyem in ostalimi dobesedno ustvaril rock'n'roll glasbo. Johnny B. Goode, Rol Over Beethoven, Sweet Little Sixteen, School Days in druge njegove skladbe so temelji moderne glasbe, po kateri so se v Angliji zgledovali Rolling Stones, Beatli, Animalsi in drugi. Skoraj sedemdesetletni rocker bo drevi v Vidmu na verjetno nepozabnem večeru predstavil izbor številnih uspešnic, s katerimi je od leta 1955 tja do prvi sedemdesetih let nizal uspehe. (aw)

GLASBA
SLOVENIJA

43. MEDNARODNI POLETNI FESTIVAL

PTUJSKI GRAD, 19.7. ob 21.00, LJUBLJANSKI GRAD, 20.7. ob 21.00

KONCERTNI TRIO: Bronislava Princic - harfa, Vladimir Hrovat-mandolina, ustna harmonika, Igor Saje- kitara. Program: Bach, Beethoven, Ipavec, Ravel, Debussy, Chopin.

XXV. MEDNARODNI POLETNI FESTIVAL KOMORNE GLASBE

V TOREK, 25. JULIJA 1995. OB 20. URI BO NASTOPILA VOKALNA SKUPINA KVARTA

25. MEDNARODNI POLETNI FESTIVAL KONCERTI GROBLJE

V NEDELJO, 30. JULIJA 1995, OB 20. uri v baročni cerkvi sv. Mohorja in sv. Fortunata.

Na sliki skupina: KVARTA

Na sliki : Igor Ojstrah in Natalija Zertsalova

RAZSTAVE
SLOVENIJA

MODERNA GALERIJA

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFICNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 10. septembra v Moderni galeriji.

V Mali galeriji je do 3. septembra na ogled razstava PETRE VARL SIMONČIČ z naslovom PITA MOJE MAME.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava IZIDORJA URBANČIČA je na ogled do 14. avgusta

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava avstrijske umetnice KIKI KOGELNIK je na ogled do 14. avgusta

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

V Kulturno - informacijskem centru Krizanke, Trg francoske revolucije 7, je na ogled razstava fotografij popotresne arhitekture Branke Lapajne - DETALJ IN CELOTA.

GALERIJA AVLA, Trg republike 2

Razstava slik JOZETA HORVATA - JAKI in GORANA HORVATA, na ogled do 5. avgusta.

GALERIJA EQUINA, Gregorciceva 3

Razstava slik SILVESTRA PLOTAJSA - SICOEJA je na ogled do 29. julija.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

Vobeh zgradbah NARODNE GALERIJE je na ogled razstava GOTIKA V SLOVENIJI; slikarstvo in kiparstvo.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE, Celovska 23

Gotika v Sloveniji; razstavi arhitektura in nastanek, ogrožanje, reševanje likovne dediščine.

NARODNI MUZEJ, Prešernova 20

Gotika v Sloveniji; svet predmetov

NOVO MESTO

MALA DVORANA DOMA KULTURE

Na ogled je razstava grafik dijakov Mestne sole za slikarstvo.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 10.9. je na ogled razstava umetnika pop-arta Jamesa Rosenquista. Muzej judovske skupnosti iz Trsta »Carlo in Vera Wagner« (Ul. del Monte 5)

Do 31. t.m., je na ogled razstava ob 50. obletnici smrti Ane Frank.

Miramarski park-Konjusnica: do 23.7. je na ogled razstava »Dali kipar, Dali ilustrator«.

Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben.

Grad sv. Justa-Bastione fiorito: na ogled je antološka razstava slikarja Fulvia Juricica.

Galerija Bassanese: na ogled je razstava z naslovom »Ordine, caos e frattali«.

Peterlinova dvorana-Ul. Donizetti 3: na ogled je razstava slikarke Marte Kunaver.

REPEN

V Kraski hiši je na ogled razstava lesnih izdelkov Mirka Gustina. Urnik: ob delavnikih 18-22, ob nedeljah in praznikih 11-12.30, 15-18.

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do

30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela tržaškega umetnika. Urnik: od delavnikov od 14.00-19. ure (razen ponedeljkov); ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10.00-12.00 in od 14.-19.00

KOROŠKA

CELOVEC

Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razstava »Do danes-dve stoletji umetnosti na Koroškem«.

Škofijski muzej (Lidmanskyygasse 10): odprt je do 15. oktobra.

BELJAK

Galerija Holzer: do konca meseca razstavlja Peter Weihs.

ŠENTJANŽ V ROŽU

K-k center, Stara sola: Do 15.9. je na ogled razstava Zorke Loiskandl-Weiss z retrospektivo slikarskih del »Od začetka do sedaj«.

TINJE

Galerija Tinje: Stalna razstava lesorezov Wernerja Bergerja in sedemdelnega cikla Valentina Omana.

GLASBA
FJK

TRST

Avditorij Muzeja Revoltella

Jutri, 20. t. m., ob 20.30 koncert Aurora ensemble. Na programu Debussy, Ravel in Faurè. Vstop prost.

Trg Unita

Koncerti na trgu: V ponedeljek, 24. t.m., ob 20.30 koncert mestne godbe G. Verdi, ki jih organizira gledališče Verdi v sklopu mednarodnega festivala operete.

Miramarski park

Luci in zvoki

Danes, 19. t.m., ob 21.30 in ob 22.45 »Buonasera signor Lehar e bentornato a Miramare« v italijanscini. Danes, 19. t. m., ob 20. uri »O fanciulla all'inbrunire«. Nastopil bo duo Baldini s skladbami Fritza Kreislerja. Jutri, 20. t. m., ob 21.30 in ob 22.45 »Il sogno imperiale di Miramare«.

DOLINA

Danes, 19. t. m., ob 20.30 bo na Koluži koncert Godbe s Proseka. Večer prireja Pihalni orkester Breg ob svoji 100-letnici.

FOLKEST 95

Mednarodni festival folk in moderne glasbe se bo odvijal do 30. t. m. v deželi Furlaniji - Julijski krajini in tudi na Koprskem. Danes, 19. t. m.: S. Vito al Tagliamento: skupina Vizönton (Madzarka); Clegna: skupini Braul (Furlanija) in Dordan (Irska); Speter: Rim Banna (Palestina). Jutri, 20. t. m.: Koper: Sergio Predan-Gato (Istra), Lino Straulino (Furlanija); Valvasone: La ciapa rusa (Piemont); Gorica: Dordan (Irska); Torviscosa: Vizönton (Madzarska).

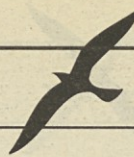
V petek, 21. t. m.: Koper: La ciapa rusa (Piemont), Vizönton (Madzarska); osoppo: La sedon salvadie (Furlanija); Zsaratnok (Madzarska).

MAJANO

V torek, 1.8., ob 21.30 bo na sportnem igrišču koncert kantavtorja Biagia Antonaccija. Vstopnice dobite pri UTAT v Pasazi Protti.

JESOLO

V petek, 4.8., ob 21.30 bo v Aqualandiji koncert rock skupine Litfiba.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Zazeleli si boste potovanje, katerega cena bo daleč presegala trenutno stanje vaše denarnice. Se niste slišali za dezelo, kamor potovanja ne stane nič, prinese pa vse?

BIK 21. 4. - 20. 5.: Zaceleli boste iskati možnosti za uresničitev svojega umetniškega projekta. Do jeseni imate ravno dovolj časa, da pripravite vse potrebno, potem pa tako ali tako ne bo več časa.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Nemimi boste in razdražljivi, kajti prepričani boste, da vam nekdo namerno nagaja. Prav imate; ampak ne iščite ga zunaj, kajti tokrat vam nagaja nekdo iz notranjosti.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Zacetili boste srčno praznino, zato boste na široko odprla vrata srca in povabili vanj prvega, ki si bo zazelel vanj. Ze jutri pa se boste ubadali s težavo, kako ga nagati.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Bliznji se bo želel pogovoriti o neki občutljivi zadevi, a ker boste gluhi, se bo zaprl in zaigral uzajenost. Medtem ko zaluje, se iskreno pogovorite s seboj.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Glede finančnih težav se boste posvetovali z nekom, ki ga imate za čarodeja. Ne čudite se torej, če vas bo začaral z obljubami in si se na vas račun napolnil možno.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Z mirnim srcem boste sprejeli kritiko na račun vaše površnosti, kajti zavedali se boste, da je dobronamerna. Naslednjic ga prehitite; skritizirajte se sami.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: S pomočjo prijateljev boste končno zlezli na zeleno vejo, polno omamnih sadežev, in polnega želodca se sploh ne boste hoteli spomniti na lačne, ki so ostali spodaj.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Nekdo vas bo želel na vsak način razveseliti, vi pa boste godrnjali kot zarjavelo kolo in vztrajno rinili med pasti, ki utesnjujejo vaso željo po napredovanju. Kar tako naprej!

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Zaradi povečane potrebe po občudovanju se boste zapletli v avanturo, ki bo obetala nebeske užitke, a ker bo zahtevala hojo skozi pekel, se ji boste trezno odrekli.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Čeprav ste se že skoraj sprijaznili z nespremenjenim stanjem, si boste v ljubezenskem gnezdecu vendarle zazeleli sprememb. Pohitite, kajti nad njim lebdi ptica ujeta.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Pogumno se boste spoprijeli z neprijetnimi obveznostmi in pridobili veliko prostega časa za crkljanje svoje raznežene duše. Ljubezen do sebe je pogoj za ljubezen drugih do vas.

Slepi potniki povzročajo ladjarjem skrbi in stroške

Večina jih je iz revnih afriških držav - Neurejene razmere v pristaniščih

Trije slepi potniki, ki jih je posadka nasla na tovorni ladji - plula je proti Daljnemu vzhodu - so kapitanu povedali, da so pobegnili iz Ruande. Potem ko so jih več mesecev zadrževali v več azijskih državah, in jim ni uspelo pobegniti v nekem tajskem pristanišču, so moske končno vrnili v domovino - Tanzanijo.

To je le eden od številnih primerov, ko skušajo prebivalci revnih afriških držav, v katerih divja vojna ali jim grozi lakota, pobegniti na tuje. Vsak teden se za takšen korak odloči kakih sto ljudi. Lastniki ladij imajo zaradi njih vrsto težav. Včasih so slepe potnike preprosto vrgli v morje, vendar zdaj ladijske posadke - tako vsaj zagotavljajo - tega ne delajo več. Res pa je, da veliko slepih potnikov umre zaradi številnih nesrečnih okoliščin: nekatere pokoplje tovor, drugi se zadušijo.

Cena za skrb slepega potnika je velika. Ladja, ki je zavarovana proti slepim potnikom in stroškom njihovega bivanja, mora zavarovalnici odšteti tudi več kot osem milijonov na leto. Navadno ladjarji sami krijejo stroške za slepe potnike, le Združene države Amerike povrnejo del stroškov. Nekateri lastniki ladij morajo slepim potnikom kupiti tudi primerna oblačila. Včasih je na krovu tudi deset nezazelenih potnikov, med njimi jih večina ne razume pravil, ki jih je treba spostovati, zato ogrožajo varno plovbo. Večkrat se tudi zgodi, da povzročijo požar na ladji, zabeleženi so tudi primeri, ko so fizično ranili člane posadke.

Večina slepih potnikov je iz revnih afriških držav, na krov ladje pa se pretihotapijo zaradi neustreznih varnostnih razmer v pristani-

ščih. Zaradi padca komunizma v vzhodni Evropi in gospodarske recesije na Zahodu, se povečuje predvsem število slepih potnikov iz Romunije. »V Antwerpnu smo odkrili celo skupino Romunov, ki se je skušala vkrcati na ladjo, namenjeno proti ZDA in Kanadi,« je povedal direktor neke ameriške družbe. Najhujši glavobol povzročajo ladjarjem slepi potniki iz Tanzanije, saj mnogi velik del svojega življenja prezivijo kar na različnih ladjah: skušajo namrec čim dlje prikrivati svoje državljanstvo in živeti na račun

ladjarja. Nekateri se poskušajo skrivoma vtihotapiti celo dvajsetkrat. Neki slepi potnik je na primer preživel na ladji sedem let, končno pa se je lastnik družbe odločil, da mu v zameno, če pove svoje državljanstvo, kupi majhno kmetijo v njegovi domovini Libiji. Statusa slepih potnikov ne ureja nobena mednarodna pogodba. Leta 1957 napisan okvirni dokument Mednarodne ladijske organizacije (IMO), nad katero bdijo Združeni narodi, se ni bil ratificiran. Potrebno bi ga bilo prilagoditi novim razmeram, predvsem bi morala biti upoštevana možnost dodelitve političnega zatocišča.

»Konvencijo bi lahko dokončno oblikovali in podpisali v prihodnjih petih letih, vendar morajo z njo soglašati ladjarji,« je dejal predsta-

vník organizacije, ki zastopa 60 odstotkov vse svetovne pomorske flote. V novem okvirnem sporazumu, ki naj bi ga podpisal Imo, so določene nekatere nove odgovornosti ladjarjev. Strokovnjaki s področja pomorstva so pred težko nalogo, saj ustrezne resitve ni lahko najti, med dogovarjanji pa obupani prebivalci revnih držav vztrajno poskušajo pobegniti na tuje. Neki voznik tovornjaka je med raztovarjanjem zapečatenih konternejrev s pločevinkami piva v Rotterdamu opazil, da imata dva zvrtno luknjo: v njih se je skrivalo šest Romunov.

Nekateri strokovnjaki za pomorstvo menijo, da bi morali vsako ladjo pred izplutjem iz pristanišča dobro preiskati. S tihotapljenjem slepih potnikov se

ukvarjajo tudi organizacije, ki podkupujejo posadko. Neki italijanski ladjar je imel posebno izdelan kontejner, v katerem je nastanil morebitne slepe potnike; v njem je bila tekoča voda in elektrika. Večina ladijskih prevoznikov meni, da bi morali najprej poskrbeti za boljši nadzor v pristaniščih, seveda pa se s tem zvišajo stroški priveza. Nekateri države sicer sprejmejo slepega potnika, večina pa jih ima zelo strogo zakonodajo; v Kanadi morajo tujci čakati na obravnavo za odobritev statusa političnega begunca tudi do stiri leta. Nekateri ladjarji upajo na pomoč sodobne tehnike: z neko napravo že zdaj merijo stopnjo ogljikovega dioksida v kontejnerjih, s katerim je moč odkriti, če je v njih živo bitje.

Clelia Oziel / Reuter

Če ladja v pristanišču ni dobro nadzorovana, se na njej kaj hitro znajdejo nezaželeni potniki

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

320	MESTO EDIRNE, ODRIN	DRŽAVA IN POLITIČNA PRIPADNOST K FRANCIJI	UREJENOST	KRAJ NA CRESU	OBLAZI- NJENO LEZIŠČE	PREBI- VALEC IRAKA	VELIK NAVDU- SENEC ZA KAJ	PERUJSKI INDIJANEC	GRSKA POVELJNICA PRED TROJO	ESTONSKI SAHIST (PAUL)	AVTOR: SIMON BIZJAK	RUDNINA KALČJEV SULFAT Z VODO	TRGOVANJE, KUPČEVANJE (STAR.)	MESTO V PREDKAV- KAZJU, STEPNJO	MESTO NA KOSOVU	EDO ZITNIK	REGULI- RANJE	VEDA O TUMORJIH	KRATKO ODRSKO DELO	OCE, ATA
SREDSTVO, KI NAJ BI KREPI- LO SPOLNI NAGON											POSLEDICA STEPANJA NPR. SMETANE PREBIVALKA ARLESA ŽOGA ZUNAJ IGRISCA									
URJENJE ZIVALI																				
VODITELJ BOSANSKIH SRBOV																AVTOR »MIKLOVE ZALE« (JAKOB)				
IVAN NAPOTNIK			KRAJ PRI MARIBORU ORODJE ZA SEKANJE					MESTO JZ. OD PARIZA BLONDALHO- VA OPERA							ETBIN TRISTAN	SKOOLJIVA PADAVINA				
MADŽARSKI PESNIK IZ VOJVODINE (KAROLY)				AMERIKA VESOLJSKA USTANOVA					SL. NARODNI HEROJ (PETER ?- SKALA)							ALES LEVC			DOMET	DOLGOREPA TROPSKA PAPIGA
BIBLJSKI OČAK				JAVOR (LAT.)	REKA V SR. ANGLIJI ODPRTA POSKODBA				ZRISEK	AVTOR »ARIANE« (CLAUDE)	MEJNA REKA MED POLJSKO IN NEMČIJO	TIBETANSKO GOVEDO JURE KOSIR				H ₂ O				
AMERIKA FILMSKA NAGRADA						SPRAVLJANJE PREDMETOV NA VRVICO								OTOZEN TONOVSKI NACIN	STAR SLOVAN	SL. PISEC TORKAR NADA VIDMAR				
PERNATA ZIVAL S KLJUNOM						SL. KOROSKI PESNIK (URBAN)							DECIM. DEL LOGARITMA KARLI ARHAR							
TURSKI POLITIK (KENAN)						ZNAMENJE ZODIAKA, OVEN						TEKOCI TRAK								
NAJDALJŠA REKA V FRANCIJI						ZAPRT DRUŽBENI SLOJ						NIZEK ŽENSKI GLAS				TEHTNICA (POG.)				

RESITEV:
AFRODIZIAK,
STEPENOST,
DRESNANJE,
ARLEZANKA,
RADOVAN,
KARADZIC,
KARADZIC,
SKET,
IN,
RACE,
SEVRES,
TOCA,
ACS,
NASA,
STANTE,
AL,
NOE,
NEN,
JAK,
VODA,
OSKAR,
NIZANJE,
IGOR,
PTICA,
JARNIK,
MANTISA,
EVREN,
ARIES,
KONVEJER,
LOARA,
KASTA,
ALT,
VAGA.

OTOK HAINAN

Tudi Kitajska ima svoje Havaje

Neskončne plaže in vroče podnebje

Imeni zvenita podobno, obe imata po šest crk, edina razlika je »le« pet tisoč kilometrov Pacifika, ki loči Havaje od Hainana. No, se nekaj loči oba kraja: med njima so svetovi. Toda: »Hainan bodo kitajski Havaji!« navdušeno zatrjuje guverner province Ruan Kongven. »Vsako leto je 40 odstotkov več turistov, leta 1994 jih je bilo že 250 tisoč!«

Otok Hainan, najjužnejša točka Kitajske s skoraj sedmimi milijoni prebivalcev, leži v Tonkinskem zalivu, jugozahodno od Hongkonga. Valovi oblivajo mogočne granitne bloke, ribiči se vračajo in spravljajo colne na obalo, kjer njihove žene s pisanimi frotirastimi rutami čakajo turiste.

»Ze nekaj let prav dobro zaslužimo!« se veseli prijazna prodajalka spominkov. »Sem ne prihajajo več na dopust samo Kitajci s celine, tu so že Japonci, pa Amerikanci, pridružili pa so se jim tu-

di prvi Evropejci.«

Leta 1988 je vlada v Pekingu razglasila, da je otok samostojna provinca in gospodarsko področje s posebnim režimom. Davčne olajsave in posojila so vzpodbudili gradnjo luksuznih hotelov v glavnem mestu Haikou. Največje in najlepše počitniško središče raste pri najjužnejšem mestu Sanya. Samo igrišče za golf bo imel sedem, k temu pa je treba pristeti se številna teniška igrišča.

»Hainan ima vse, kar naj bi imel otok, namenjen kopalcem«, pove tu-

ristični agent, »sijajne plaže, ugodno klimo, hotele, prometno infrastrukturo.« Letalske družbe se cedalje bolj zanimajo za območje, Club Méditerranée pa že gradi svoje središče.

»Ljudski« Hainan in bleščeči Havaji imajo precej skupnega. Oboji leže na isti zamljepisni širini, temperatura se vse leto giblje okoli 25 stopinj Celzija, kokosove palme pa dajejo senco neskončnim plazam (1528 km obale!).

Notranjost Hainana je do četrtine pokrita s pragozdom. Z 1867 metrov visokega »Gorovja Petih prstov« tečejo številne reke, ki namakajo plantaze gumijevca, ananasa in rizeva polja. Turistom so pripravili obisk treh vasi, ki vsaka predstavi eno od treh najštevilnejših otoških plemen: Miao, Lis in

Biser na jugu - tako imenujejo Kitajci svoj Hainan

Yis. Mladina predstavi folklorno dediščino, na prodaj je doma izdelan tekstil (Batik), stari srebrni kovanci, izdelki iz zada in tipična domača hrana.

Vredno si je ogledati Opiciji otok, kamor turista popelje avtobus v dveh urah. Se dve uri dlje proti vzhodu, pri mestu Vanning, kraljuje na 400 metrov visoki skali, ki se vzpenja nad rizevimi polji, taoističen tempelj, vreden ogleda. Tod so se nekdaj menihi predajali meditacijam, danes pa vlada turistični vrvež.

Novopečeni kitajski bogataši si za nekaj mark najamejo nosače, ki jih po stirje, v kosari, ponesejo na vrh, do templja. Tam jim modreci odstirajo skrivnosti jutrisnjega dne. Na polovici poti se je namestil velik kamniti Buda, ki v obilnem trebuhu skriva temacno kamro, ki naj bi bila strah in trepet turistov.

Vredno si je ogledati staro mesto Yazhou, kjer so se v osemnajstem stoletju naselili Potrugalcji. Bogato okrašene fasade se vedno spominjajo na staro slavo, ceprav so mnogi dvorci že propadli.

Na zahodu lezeči Xinglong je pravi Eldorado »novega razreda«. Topli vrelci in slatine, ki jih je v vulkanskem okolju brez stvila, so privabili denarnike in drugo elito: partij-

V Xinglongu brbota v hotelskih bazenih termalna, mineralov bogata, 50 stopinj vroča voda

ce, filmske zvezde, poslovneže. V razkošnih hotelih si za dvajset nemških mark privosčijo sproščujočo masazo, ležišče v dvoposteljni sobi pa jih dnevno stane 80 nemških mark.

Sanya na jugu so že mali Havaji. V pristanišču vre turistov, dzunke se prerivajo ven in noter, blesčijo se luči barov in klubov. Po ulicah paradiirajo dekleta v minicah in zaljubljeni. Pozno v noč so lokali polni. Pivo, ki se po močno zacinjeni hrani se kako prileze, stane manj kot pol marke (sedem decilitrov!) Nizke ce-

ne v restavracijah, trgovinah, pa tudi poceni prevozi z avtobusi in taksiji, se spogledujejo z ugodnimi cenami prenočišč, ki pa se od skromnih 70 povzpnejo tja do 500 nemških mark na osebo v elitnih hotelih s petimi zvezdicami. Soba brez pogleda na morje pobere turistu vsaj 50 nemških mark na noč.

Se dolgo bo trajalo, da bo zelena, urejena okolica zamenjala živahna gradbišča. Vendar pa že sedaj lahko dogodbivscin željni turist poteši vse svoje želje. To mu zagotavljajo

prijazni domaćini, cenena in kakovostna hrana, brezmejne plaže.

Do Hainana vodi Evropejca pot z letalom prek Hongkonga, kamor poleti že za manj kot 1500 nemških mark. Od tod do Hainana plača za letalsko karto se 160 mark.

Z angleščino si bo turist lahko pomagal le v hotelih. Sploh je najbolje, ce se odloči za agencijski aranžma, ki pa ga bo olajšal kar za kakih pet tisoč nemških mark za stitirinajstdnevno obćudovanje južnokitajske turistične ponudbe.

LUKSEMBURG

Majhna, zanimiva in bogata država (4)

Ena najmočnejših trdnjav v Evropi

Največja znamenitost mesta je nekdanja velika luksemburška trdnjava, ki pa žal skozi burna stoletja ni ostala ohranjena v celoti. V začetku 19. stoletja je bila trdnjava Luksemburg (ime menda izhaja iz prvotnega imena Lutzelburg) zagotovo ena najmočnejših v Evropi. Na 180 hektarih so se prepletali široki podzemni hodniki, dovolj široki, da so lahko obrambne položaje oskrbovali s konjskimi vpregami. Trdnjava je imela tri obrambne pasove: notranjega z utrdbami, srednjega s 15 trdnjavami in zunanjega z devetimi trdnjavami. Velicaste trdnjave v njenem največjem obsegu danes žal ni več, ceprav ni doživela pravega ognjenega krsta. Podrli so jo

Luksemburžani kar sami! Po dogovoru o nevtralnosti Luksemburga na londonski konferenci leta 1867, so velike sile zahtevale od velike vojvodine, naj podre svojo trdnjavo v treh mesecih. Z delom so takrat res začeli, toda zahtevno opravilo, ki je terjalo tudi ogromno denarja, je trajalo celih 16 let! Od mogočne utrdbe je danes ostala na ogled le še dobra desetina.

Evropsko mesto vseh kultur

Letos je prestolnica male države izbrana za evropsko kulturno prestolnico, kar je le še razlog več, da Luksemburg obiščete čim prej. S tem nazivom so se v preteklih letih ponasale najprej Atene, nato Firenze, Amsterdam, Berlin, Pariz, Glasgow, Dublin, Madrid,

Antwerpen, lani Lizbona, prihodnje leto pa je na vrsti danska prestolnica København.

Pobudnik za proglasitev kulturne prestolnice Evrope je bila leta 1985 grška kulturna ministrica Melina Mercouri. Od takrat naprej naj bi bilo vsako leto eno od velikih evropskih mest središče kulturnega dogajanja na Stari celini. Z željo, da bi razširili to pobudo tudi na države, ki niso članice Evropske skupnosti, so leta 1992 sklenili organizirati tudi Evropski kulturni mesec. Tako bo letos skupaj z Luksemburgom potekal mesec kulturnih dogajanj se v Nikoziji. Ciprska prestolnica bo tako za nekaj več kot mesec dni postala pomembno središče kulturnih dogajanj (od 15. septembra do 20. oktobra).

Pogled na glavno mesto Luksemburg

Majhna evropska prestolnica - Luksemburg, se je prva odlocila za nov pristop. Slogan so spremenili v Luksemburg - evropsko mesto vseh kultur, leto dni

bogatih kulturnih dogajanj pa so razširili na celotno državo.

Tako letos v Luksemburgu gostujejo velika evropska in ameriška gledališča

ter opere, priredili so in bodo številne klasične, jazz, folk in rock koncerte, folklorne prireditve in festival nemega filma. Od začetka leta pa do 28. januarja 1996

se bo v Luksemburgu poleg bogatega kulturnega programa zvrstilo kar 19 večjih razstav.

Igor Fabjan
(Se nadaljuje)

VREMENSKA SLIKA

Nad severnim Atlantikom in Skandinavijo se se zadržujejo sibi cikloni s frontami, drugod nad večjim delom Evrope pa se je zgradilo območje visokega zračnega pritiska. S severozahodnimi visinskimi vetrovi priteka nad naše kraje topel in bolj suh zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.29 in zšlo ob 20.47. Dan bo dolg 15 ur in 18 minut. Luna bo vzšla ob 12.00 in zšla ob 13.36.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Trst	22	Mura	17,5
Portorož	22	Sava (Radovljica)	13,6
Poreč	23	Sora	15,0
Malinska	24	Ljubljana	17,5
M. Losinj	25	Soca	16,5
Split	25	Vipava	11,9
Dubrovnik	25	Bohinjsko jezero	22,0

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: SE 5 do 8 vozlov
popoldne: NW 5 do 10 vozlov

PLIMOVANJE

Danes ob 2.06 najvišje 3 cm, ob 7.57 najnižje -22 cm, ob 15.28 najvišje 30 cm, ob 23.17 najnižje -14 cm.
Jutri: ob 4.12 najvišje -6 cm, ob 8.25 najnižje -11 cm, ob 16.38 najvišje 27 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	26
1000 m	21
1500 m	16
2000 m	13
2500 m	10
2864 m	7

BIOPROGNOZA

Vpliv vremena na počutje ljudi bo ugoden.

VOX POPULI

Nezvesti prijatelji so kot kot sončne ure v dežju.
Suverenost človeka je v znanju.

DANES

Slovenija: Večinoma bo sončno. Najnižje jutranje temperature bodo od 18 do 20, najvišje dnevne pa od 27 do 32°C.
Sosednje pokrajine: Tudi v sosednjih krajih bo večinoma sončno in spet vroče.

JUTRI

V Sloveniji: Sončno bo.
Obeti: Tudi v petek bo sončno in vroče.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Murajama se je uradno opravičil ženskam, ki so jih strpali v bordele

TOKIO - Japonski premier Tomi- ci Murajama se je včeraj uradno »opravičil« vsem tako imenovanim »ženskam za tolozbo«, ki jih je med drugo svetovno vojno japonska okupacijska vojska prisilno strpala v vo- jaske bordele. Murajama je obenem napovedal, da bo japonska vlada finančno podprla zasebni sklad, ki ga bodo ustanovili v Tokiu za pomoč preživelim ženskam. To je prvič po

koncu druge svetovne vojne, da se kak japonski voditelj »uradno opravi- ci«. Ženske so sprejele opravičilo, a ne pristajajo na zasebni sklad, ker jim odškodnino mora plačati vlada.

Japonska vojska je v vojaške javne hiše prisilno strpala od 80 do 200 tisoč žensk. V glavnem so bile to Ko- rejke in Filipinke, v manjši meri Ki- tajke in Indonezijske in celo nekaj Ni- zozemk. V nadmoč rumene rase za-

verovani Japonci so namreč zavračali spolne odnose z manjvrednimi belka- mi.

Murajami pa ni uspelo, da bi se ob 50. letnici konca druge svetovne vojne na Pacifiku parlament opravi- cil za vse gorje, ki ga je zagresila ja- ponska okupacijska vojska sirom Azije. Parlament je namreč osvojil le medlo resolucijo nacelega obzalo- vanja.

Svojstven poklon italijanske visoke ženske mode papežu

RIM - Tema je za modo dokaj neobčajna, znana ita- lijanska hiša visoke mode Gattinoni je namreč 60 bo- gato izdelanih modelov po- svetila papežu. Vecina jih je seveda izredno svečanih, kakor tudi dolga kardinal- sko rdeča dolga obleka (na sliki, Telefoto: AP), najbolj pa so izstopale poročne obleke v strogo snežno beli barvi. Najrazkošnejša je v spodnjem delu povzemala kupolo sv. Petra, njena cena se je sukala okrog 40 milijo- nov lir, obleko pa so po re- vijah dali v prodajo, ker na- meravajo izkupicek dati v dobrodelne namene. Kot so poudarili, bodo milijone od prodaje izročili župniku rimske župnije S. Maria di Trastevere, ki naj bi jih po- rabil za pomoč beguncem iz Bosne. Župnik je z vrsto drugih uglednih gostov spremljal modno revijo.

Disneyland slavi svoj 40. rojstni dan

V kalifornijskem Anaheimu so nadvse slovesno prazno- vali 40-letnico ustanovitve Disneylanda (Telefoto: AP)

Na Kitajskem razprodali Hitlerjev kovanec

PEKING - Poslovna »komunistična« Kitajska se ne ustavi pred nobeno oviro in ideološkim pomisle- kom, tako da je neko podjetje s Hainana vilo kome- morativni kovanec s podobo Adolfa Hitlerja in ga v slabem mesecu razprodalo. Da bi bila mera polna, je kovanje nadzirala državna kovnica, saj je to bila kome- morativna serija šestih kovancev ob 50. obletnici konca druge svetovne vojne. Na kovancih so liki pe- tih zmagovalcev (Chiang Kai-shek, Mao Zedong, Churchill, Roosevelt in Stalin) in enega poraženca - Hitlerja. Osrednja kitajska banka je sporni kovanec prepovedala, s tem pa mu je le dvignila ceno.

Iščejo Jesseja Jamesa

KEARNEY (MISURI) - Skupina raziskovalcev je prekopavala grob na Mount Olivetu v misur- skem Kertneyju, kjer naj bi bil pokopan znani revolveras in ropar Divjega zahoda Jesse James. Po pisanju takratnih časopisov je Jesse James umrl leta 1882 zaradi strela v glavo, pokopali pa naj ga bi v kovinski krsti. Profesor James Star- rs z univerze Georga Washingtona pa je na Mo- unt Olivetu, kjer naj bi bil pokopan Jesse James, našel le nekaj kosti v prepereli leseni krsti. Raz- iskovalci upajo, da bodo našli dovolj ostankov za ugotovitev DNK, tako da bi z genetskimi ugotovitvami dokončno potrdili, ali so Jesse Ja- mesa res ubili leta 1882, kot trdijo takratni ca- sopoulos, ali pa je znani revolveras le hlinil svojo smrt, da bi v miru docakal visoko starost.

